

TÝNECKÉ LISTY

Měsíčník obce Velký Týnec • XXXVI. ročník • Číslo 1/2026 • Cena 20,- Kč

3-23 Kronika obce za rok 2025
24-25 Nová dálnice D55 z Olomouce do Kokor
byla otevřena
30-31 Advent ve Vsisku
36-37 Týnečtí hasiči hodnotí loňský rok
Přesahy Jana Havrdová o zdravém pohybu

EDITORIAL

Milé čtenářky a čtenáři, dostává se vám do rukou první letošní číslo Týneckých listů. A leden v našem měsíčníku tradičně patří obecní kronice, která mapuje barvitý život Velkého Týnce v uplynulém roce. Na jejích stránkách se můžete přehledně „prolétnout“ událostmi, které nás provázely, připomenout si úspěšně dotažené projekty a znovu prožít momenty, které formovaly naši obec v uplynulých dvaceti měsících.

Jednou z nejvýznamnějších událostí konce roku byla bezpochyby velká věc – dokončení a otevření první poloviny dálnice D55 v úseku z Olomouce do Kokor. Tento dlouho očekávaný projekt, který byl slavnostně uveden do provozu 19. prosince, přináší zásadní úlevu obcím na trase, zejména sousední Krčmání. Pro nás všechny to znamená bezpečnější a plynulejší cestování směrem na Přerov a do Grygova.

Závěr roku byl ale především o emocích. Nezapomenutelný zážitek přinesla Krampus show, která vdechla svátkům trochu jiný, mrazivě dramatický dech. Skvělá show s fascinujícím nasvícením byla podtržena nezaměnitelným hlasem vypravěče a našeho redaktora Standy Denka, jehož projev dodal celému večeru tu správnou tajuplnou atmosféru.

Pozadu nezůstali ani naši hasiči, jejichž zprávy v tomto čísle mapují bohatou celoroční činnost. Velkým hitem se stala novinka – vánoční kondiční jízda, při které úžasně světlíky vyzdobené hasičské auto projíždělo obcí.

Celý prosinec se v naší obci nesl v duchu krásných adventních akcí. Ať už šlo o velmi úspěšný vánoční jarmark, jehož výtěžek ve výši přes 39 tisíc korun putoval na charitativní účely, nebo o společné připojení k akci Česko zpívá koledy, všechny tyto okamžiky nám pomohly se svátečně naladit a na chvíli se zastavit v předvánočním shonu.

Pokud si do nového roku dáváte předsevzetí ohledně zdravého životního stylu, nenechte si ujít článek 55 minut s Janou Havrdovou. Tato přední odbornice na pohyb vám poradí, jak si k němu vybudovat zdravý vztah, aby pro vás nebyl trestem, ale radostí.

A protože ke zdraví neodmyslitelně patří i odpočinek, připravili jsme pro vás téma s názvem Říše snů na dosah. Dozvíte se v něm, proč je kvalitní spánek naším největším spojencem, jak se nenechat zotročit chytrými hodinkami a jak v dnešní uspěchané době najít cestu ke skutečné regeneraci.

Přeji vám, aby vám čtení tohoto čísla přineslo stejnou radost, s jakou jsme jej pro vás připravovali, a aby váš vstup do roku 2026 byl úspěšný a radostný.

Vendula Vránová

Foto na titulní straně

19. prosince byla otevřena část nové dálnice D55. Úsek z Olomouce do Kokor se vyhýbá Krčmání.

Foto: Eurovia a.s.

GDPR - „Tímto upozorňujeme čtenáře, že na akcích pořádaných obcí mohou být pořizovány fotografie. Mělo by se tak dít vždy zřetelně označenou osobou. Fotografie slouží jedinému účelu - jako materiál ke zveřejnění, zda daná konkrétní fotografie bude či nebude použita k prezentaci v obecním periodiku, zejména s přihlédnutím k její vypovídací schopnosti ve vztahu k akci, jež byla obcí pořádána. Fotografie takto nepoužité jsou následně skartovány. Pakliže si jako účastník takto dokumentované akce kdokoli z vás nepřije být objektem fotografování a následného zveřejnění v obecním periodiku, sdělte toto prosím nejlépe osobě fotografa nebo případně zavčas na podatelnu obecního úřadu.“

LEDNOVÝ ÚVODNÍK

Ten nejsprávnější měsíc pro úvodník. Vždyť uvádí celý rok. To za ním se batolí zbylých jedenáct měsíců jako hejno hašteřivých housat. Anebo je to první cihla, na které si postavíme dům roku 2026. Člověk se od ostatních živých tvorů liší i tím, že je nadán schopností vzpomínat, představovat si a plánovat. Děláme to obvykle s velkou chutí, ba i předsevzetí si na počátku nového roku dáváme. Chceme být prostě lepší, a to je dobře. Vždyť svět se kolem nás řítí v temelcích a nic s tím prostě nesvedeme. Tak proč nadávat a stěžovat si? Zapracujme prostě na sobě. Zameťme si před vlastním prahem. V této zimní době to bude prospěšné nejen nám, ale i našim blízkým. Vždyť stát pevně na suché zemi je přece dobrý pocit.

Do nového roku je také možno vstoupit ušlechtilými tanečními kroky na některém z plesů začínající sezóny. Tanec měl ve svých prvopočátcích čistě rituální charakter a šlo o to naklonit si bohy a bůžky před nějakým důležitým aktem, jako je například lov. Že na dnešních plesích se neloví bizoni, ale krásné dívky a přitažliví muži, je věc jiná.

Pod dojmem ze všech těch šíleností, které se dějí ve světě kolem nás, asi mnohým vytane na mysli obraz potápějícího se Titaniku. Loď jde ke dnu, ale na horní palubě se tančí. Je to takový zabitý obraz lidské omezenosti. Jenže, co když to bylo všechno trochu jinak a ten

odsudek není na místě? Svého času, když se promítal film Titanik, se kolem osudů jeho pasažérů rozproudila řada debat. Pod jejich dojmem jsem dospěl ke zcela jinému názoru. Badatelé například zjistili, že se zachránilo více Američanů než Britů. Američané se nacpali do záchranných člunů a nebrali žádné ohledy. Zatímco Britové ke člunům přivedli svoje ženy, děti a šli si zakouřit na zadní palubu. Věděli, že záchranných člunů je málo a že se do nich asi všichni pasažéři nedostanou. Zachovali se jako džentlmeni a rozhodli se nedělat zbytečné zmatky. Neokázale se obětovali. Pro některé pozorovatele to vypadalo jako by byli slepí ke skutečnosti. Oni však byli jen pevní ve svých zásadách. I v tváři tvář smrti se zachovali důstojně. A hudebníci, kteří jim k tomu hráli se rozhodli podobně.

To jsem se dostal v té své úvaze do hodně studené vody. Nasadím tedy pořádného kraula a pryč, někam do méně nebezpečných oblastí. Například někam do knihovny. Dlouhé noční večery jsou jako stvořené pro četbu. V televizi dávají většinou samé reprízy anebo filmy bez děje. Trochu sexu, nějaká rvačka, automobilová honička a stří-

lečka v různém poměru namíchat a už se vám sypou názvy filmů jako Léto v Bronxu, Zběsilost v srdci či Oči pro pláč. V knihovně je však klid a bezpečí. Obec je zřizovatelem celkem tří knihoven: Velký Týnec, Vsisko a Čechovice. V loňském roce vyčlenila na obnovu knižních fondů 80.000,- Kč. Otevírací dobu jednotlivých knihoven najdete na www stránkách obce a můžete se vypravit na lov nových knižních titulů. Přeji dobré oči, klid v duši a lásku v srdci po celý rok 2026.

Stanislav Denk

PF 2026

Přejeme Vám klidný a úspěšný rok!

Vendula Vránová,
šéfredaktorka

Petr Hanuška,
redaktor

Stanislav Denk,
redaktor

Vladimíra Hacsiková,
redaktorka

Pavel Peňaška,
grafik

TÝNECKÉ LISTY - Periodický tisk územního samosprávného celku - měsíčník Obce Velký Týnec.

Vydává Obec Velký Týnec, Zámecká 35, 783 72 Velký Týnec 1, IČO 00299669. Ev. číslo MK ČR: E 12522. Ročník XXXVI, číslo 1. Vyšlo 8. ledna 2025. Cena výtisku 20,- Kč. Adresa redakce: Zámecká 35, 783 72 Velký Týnec 1, e-mail: velkutytnec@velkutytnec.cz. Šéfredaktorka Mgr. Vendula Vránová Ph.D.

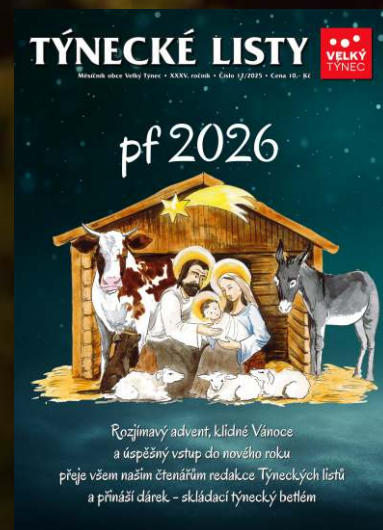
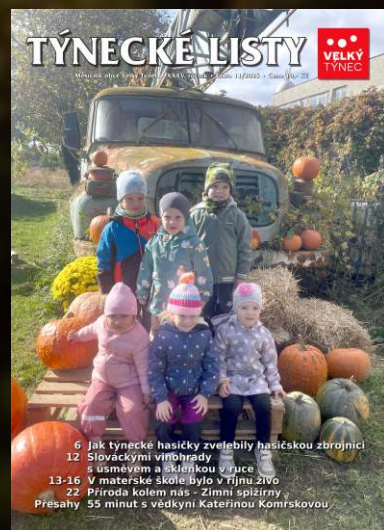
Redakční rada: PhDr. Petr Hanuška Ph.D., e-mail: starosta@velkutytnec.cz, Mgr. Stanislav Denk, e-mail: mistostarosta@velkutytnec.cz.

Grafická úprava: Pavel Peňaška, e-mail: penaska.pavel@centrum.cz. Tisk: PROFITISK, Chválkovická 5, 779 00, Olomouc.

Poznámka redakce: Uveřejněné příspěvky nemusejí být totožné se stanoviskem redakce.

KRONIKA

TÝNECKÝCH LISTŮ 2025

Kalendárium

1. ledna
Novoroční příděvek s ohňostrojem
- Obec VT - zámecká zahrada - 17:00 hodin

3. - 4. ledna
Tříkrálová sbírka
- Církev římskokatolická VT

18. ledna
XIX. Obecní ples
- Obec VT - společenský dům - 20:00 hodin

19. ledna
Mrož Ambrož
- divadlo pro děti - Kino VT - 15:00 hodin

25. ledna
Hasičský ples
- SDH VT - společenský dům - 20:00 hodin

XXX. reprezentační Hanácký bal
- mikroregion Království - RCO - 19:00 hodin

30. ledna
20. zasedání mikroregionu Království
- Dub nad Moravou - 9:00 hodin

31. ledna
Za pěkné vysvědčení do kina
- Komise pro volnočasové aktivity ZOVT - Kino VT - 17:30 hodin

Další události

Počátek ledna jsme ve vedení připravovali rozpočet obce na rok 2025. Jeho návrh byl vyvěšen ve čtvrtek 23. ledna na Úřední desku Obce Velký Týnec. Čeká nás opět realizace řady investičních akcí, takže budeme velmi bedlivě střežit nejen jejich realizaci, ale také jejich finanční zabezpečení.

Obec přistoupila k renovaci vnitřních prostor hasičské zbrojnice v prvním patře. Proběhlo vymalování sálu i chodeb, nátěry obkladů či podlah na sociálním zařízení, výměna skel ve dveřích i nábytku v kuchyni. Smyslem těchto kroků není jen zásadně vylepšit prostředí pro působení našich hasičů všech věkových skupin, ale také nabídnout prostor k pronájmu při pořádání rodinných oslav. Společenský dům je totiž termínově plně vytížen, takže zázemí hasičské zbrojnice nabídne důstojnou alternativu.

Obec podepsala roční smlouvu s Rádiem Haná o propagaci pěti jejích velkých kulturních akcí na rozhlasových vlnách. Do Týnce totiž směřují i návštěvníci z blízkého i vzdáleného okolí třeba na vinný košť, tvarůžkové či gulášové slavnosti.

Zájemci o využití bezbariérového přístupu do zdravotního střediska převzali 15. ledna od tohoto zařízení klíč. Zároveň byli proškoleni, jak výtah používat, aby nedošlo k jeho poškození.

Dne 20. ledna proběhlo v Majetíně jednání rady mikroregionu Království. Hlavním tématem byla příprava programu 20. zasedání a XXX. Reprezentačního Hanáckého balu, jehož je Království hlavním pořadatelem.

Počasí

Tak ano, byl leden, tedy podle kalendáře, nikoliv podle počasí! Sníh jsme totiž viděli pouze na stránkách obecního kalendáře nebo v televizi nebo na výpra-

Lednová zima na Olomouckých Poděbradech

vách na hory. Paradoxně stačilo vyjet směrem na Hrubou Vodu a sníh tam skutečně byl! U nás prostě nic! Snad jednou? Na chvíli. Snímám tento meteorologický lapsus dvěma kamerami. První dekáda. Noc: -3, -5, -2, -2, -5, 0, -1, 0, 1, 2. Den: -2, -1, 3, 2, 0, 3, 2, 3, 9, 2. Druhá dekáda. Noc: -1, 0, -1, -4, -2, -1, 0, 0, -3, -2. Den: 1, 1, 0, 0, 2, 1, -2, -2, -1. Třetí dekáda. Noc: -3, -2, -1, -1, 1, 2, 0, 3, 3, -1, -2. Den: -1, 0, 1, 5, 5, 7, 11, 13, 10, 12, 6.

Ze Starostova deníku

Pozdravení na prahu nového roku 2025

8/1 Vážení a milí spoluobčané! Dovoluji si vás pozdravit v prvních dnech nového roku 2025 a popřát vám pevné zdraví, štěstí a sílu pro splnění všech vašich předsevzetí a přání v osobním i profesním životě. Pevně věřím, že pětikový rok přinese rozhodné kroky k uklidnění nejenom na našem kontinentě, ale v celém

světě. Myslím na všechny ty, kteří se nemohou těšit ze života v klidu a míru, kteří se nemohou těšit z úplně obyčejných věcí. Život každého člověka je Boží dar, který dostáváme jenom jednou. A každá ztráta blízkého i zcela neznámého člověka je nenahraditelná. Ještě jednou vám přeji jen to dobré!

Pozvání na XIX. Obecní ples 2025

8/1 Vážení a milí čtenáři webových stránek! Přijměte pozvání na XIX. obecní ples, který se uskuteční v sobotu 18. ledna od 20:00 hodin. S jeho organizací se za vámi vracíme po pěti letech, neboť XVIII. obecní ples se uskutečnil 11. ledna 2020. Následně nás potrápila covidová prodleva, resp. názor, že dáme v pořádání této tradiční společenské akce prostor zájmovým spolkům či sportovním oddílům. Dámská část zastupitelstva obce se však velmi činně zasloužila o oživení myšlenky navázat na dlou-

hou plesovou tradici a připravila tedy jeho čerstvé pokračování, a to ve stylu Black and White. A nač se můžete - kromě předpůlnoční tomboly - ještě těšit? Na autorskou módní přehlídku paní Blanky Kaksové, vystoupení týneckého Elvise Libora Konečného či produkci kouzelnice Kelly nebo jejího kolegy Tomasiana. Hrát k tanci a poslechu bude skupina Jamers. Lístky s místenkou si můžete zabezpečit již dnes v předprodejním systému Ticketportal! Moc se na vás těšíme!

Narušení veřejného pořádku skupinou nezletilé mládeže

8/1 Na jednom internetovém komunikačním kanále proběhla mezi uživateli diskuse o existenci skupiny dětí, která devastuje obecní i soukromý majetek, zvoní pro zábavu na zvony domů, resp. zneklidňuje svým neurvalým chováním dospělé spoluobčany. Zprávu jsem přijal od jedné ze svých kolegů v zastupitelstvu obce a předal k řešení, resp. k monitorování obecnímu policistovi panu Petru Kubenzovi. Vyzval jsem ho, aby shromáždil od účastníků diskuse co nejvíce konkrétních poznatků, protože bez nich se není čeho chytit. Výrostci podle zpráv chodí s kapucí na hlavě, tudíž je-

jich identifikace je problematická. Kolega Kubenz o situaci informoval i vedení ZŠ Milady Petřkové, resp. preventistku paní Mgr. Zdařilovou. Obecní policie bude při monitorování situace spolupracovat i s Policií ČR. V případě, že budete svědky narušení pořádku ze strany těchto nezletilých osob, prosím, volejte číslo obecního policisty. V případě, že nebude ve službě, neváhejte vytočit číslo Policie ČR. Pouze s vaší spoluprací při identifikaci provinilců lze situaci vyřešit tak, aby tyto děti pochopily, co je slušné chování a kde překračují příslušnou legislativní hranici.

Chcete dostávat čerstvé novinky ze života naší obce?

16/1 Se zavedením nových obecních webových stránek do života se poněkud změnil způsob automatického informování o uveřejnění novinek, který zájemcům přistával do emailu či přes sms. Nyní se musíte zaevidovat do systému Muniportal. Lze to udělat dvěma způsoby. První spočívá ve vyplnění dotazníku,

který je uveřejněn na naší webové stránce a v jeho doručení k evidenci na sekretariátu obce. Druhý je jednodušší a rychlejší, neboť se lze zaregistrovat dálkově na linku <https://velkytynec.municipolis.cz/registrace>. Neváhejte, neunikne vám žádná informační myš!

Obec Velký Týnec přináší službu
Mobilní Rozhlas

Vážení spoluobčané,
 obec Velký Týnec se přidává k modernizaci komunikace s občany a zavádíme pro vás **oceňovanou komunikační platformu Mobilní Rozhlas**.

ZDARMA budete vždy informováni o důležitých událostech přímo do vašeho telefonu (pomocí SMS zpráv, e-mailů, hlasových zpráv, ankety nebo aplikace pro chytré telefony).

Vedení obce Velký Týnec

Zaregistrujte se ZDARMA na: www.velkytynec.mobilnirozhlas.cz

XIX. obecní ples je historií...

20/1 V sobotu 18. ledna proběhl po pěti letech další obecní ples s pořadovým číslem XIX. Tematicky se nesl v duchu dvou barev - černé a bílé. Elegantně připravené sály společenského domu, skvěle zabezpečené občerstvení díky SRPŠ Velký Týnec, TJ Sokol Velký Týnec a Pohostinství Ján, pestrý kulturní program s módní přehlídkou paní Blanky Kaksové ze Svatebního salónu CAXA, kouzelnickými vstupy či pěveckým blokem Elvise Presleyho, fotokoutek pana Jana Friesnera - to vše přispělo k tomu, aby se téměř 400 návštěvníků příjemně pobavilo. Poděkování patří také všem

naším sponzorům, kteří zaplnili tombolu 130 cenami. Mimořádné poděkování však letí za hlavní organizační duši letošního ročníku - paní zastupitelkou Veronikou Batovou, která dokázala vdechnout letošnímu ročníku nejenom černobílého ducha, ale stmelila kolektiv všech těch, kteří jí různě velkým dílem při přípravě i v průběhu pomáhali. A samozřejmě děkuji i vám všem, jejichž kroky směřovaly o sobotním večerem do společenského domu. Děkuji vám za účast i za to, že jste si vzájemně vytvořili skvělou plesovou atmosféru!

Tříkrálová sbírka 2025

Část účastníků Tříkrálové sbírky 2025 dostala požehnání v kostele Nanebevzetí Panny Marie

Společně s otcem Václavem Haltmarem probrali všechny kroky, které farnost a obec učinily v minulých letech při rekonstrukčních pracích

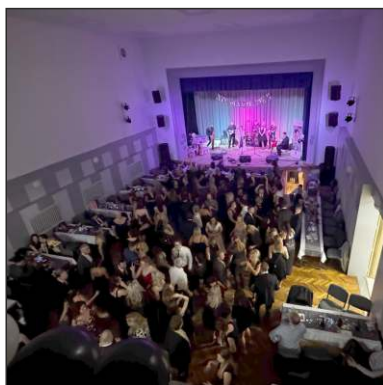

Koledníky přišli pozdravit hejtmán Ladislav Okleštěk a starosta obce Petr Hanuška

XIX. OBECNÍ PLES

Starosta obce Petr Hanuška přivítal všechny návštěvníky a poděkoval všem organizátorům a sponzorům

Taneční parket byl od počátku plný

K tanci i poslechu hrála skupina Jamers

Módní přehlídka paní Blanky Kaksové

O výborné drinky a drobné pohoštění se postaralo SRPŠ Velký Týnec

Týnecký Elvis Libor Konečný připomněl svého legendárního předchůdce

Hasičská zbrojnice nabídne po rekonstrukci společenské prostory vašim akcím

V hasičské zbrojnici probíhají renovační práce. Rekonstrukcí prochází sociální zařízení i kuchyně

Děti z mateřské školy přikrmují ptáčky

Hasičský ples 2025

Kalendárium

8. února
Skautský ples
 - Skaut VT a Čechovice - společenský dům - 20:00 hodin

11. února
Výroční členská schůze Klubu seniorů VT
 - společenský dům - 15:00 hodin

13. února
Tajemné Beskydy
 - přednáška - Knihovna VT - Kino VT - 18:00 hodin

15. února
Sportovní ples
 - TJ Sokol VT - společenský dům - 20:00 hodin

22. února
Odpoledne s mangou a anime
 - Knihovna VT - Kino VT - 14:45 hodin

Společenský ples ve Vsisku
 - KpMČV+přátelé - Restaurace U Facků - 20:00 hodin

23. února
Maškarní karneval
 - RC Čmelda+přátelé - společenský dům - 14:00 hodin

24. února
19. zasedání Zastupitelstva obce Velký Týnec
 - společenský dům - 16:30 hodin

27. února
21. zasedání mikroregionu Království
 - Cítov - 9:00 hodin

Další události

Vzhledem k tomu, že se blíží poslední měsíce výstavby dálnice Olomouc-Ko-kory, součástí projektu je také náhradní výsadba stromů a keřů. Komise pro ži-votní prostředí ve spolupráci s paní za-hradnicí Kuchařovou vyhledává nejlep-ší, a hlavně smysluplná místa pro jejich umístění.

Úspěšně se rozběhla rekonstrukce kalo-vé koncovky na ČOV Velký Týnec, kterou dotační částkou 1 milión korun podpo-ruje Olomoucký kraj.
 Dne 17. února proběhla operativní po-rada zastupitelstva obce, na které za-stupitelé diskutovali o programu svého 19. zasedání.

Počasí

Zatímco leden byl nadprůměrně teplý, únor alespoň v mrazivých teplotách vplul do normálu. Dokonce na svatého Valentýna nasněžilo a díky zamrzlé pů-dě nám sníh po několik dnů zůstal. Zpo-čátku bylo pořád pochmurně zataženo, s mrazíky se téměř každý den ukázalo sluníčko. Hned bylo veseleji!

První dekáda. Noc: -5, -2, -4, -5, -6, -1, 2, 1, 2, -4. Den: 6, 4, 5, 5, 6, 4, 4, 5, 7, 6.
 Druhá dekáda. Noc: -6, 0, -1, -5, -7, -10, -10, -7, -11, -10. Den: 7, 2, 1, 1, 1, 0, 1, 1, 4, 3.
 Třetí dekáda. Noc: -7, -7, -4, -5, 0, -1, 3, 3, 2. Den: 3, 7, 5, 13, 7, 6, 8, 9.

Na budoucí dálnici roste most...

Stavba nové dálnice D55 z Olomouce do Přerova pokračuje podle plánu. Nový most, který se otevře společně s dokončením stavby opět spojí Velký Týnec s Grygovem

Ze Starostova deníku

Výroční schůze klubu seniorů

12/02 V úterý 11. února proběhla tradiční výroční schůze Klubu seniorů Velký Týnec, na kterou jsem byl vedením organizace pozván. Musím říct, že je to vždy velmi příjemné přátelské setkání. Paní předsedkyně Draha Živcová přečetla výroční zprávu, paní jednatelka Mária Dvořáková seznámila přítomné s hospodařením klubu za rok 2024 a pan místopředseda Přemysl Teimer nastínil programový plán na letošní rok. Několik

informací o novinkách a plánech naší obce v letošním roce jsem si dovolil doplnit v rámci diskuse. Do klubu v současné době nachází cestu 53 seniorů ze všech místních částí. Ze čtyř pětín jsou to ženy, což samozřejmě vzhledem k obecnému trendu nepřekvapuje. Klub je však nadále otevřený všem, kteří chtějí trávit část svého času s generačními přáteli.

K únoru patří masopust

Barevná návštěva v mateřské školce

*Děti v mateřské školce nemají o návštěvy nouzi.
Tentokrát je přijeli navštívit krásní papoušci...*

Ohlédnutí za skautským plesem

Sedmáci absolvovali lyžařský výcvik

Plesalo se i na sportovním plesu...

Kalendárium

1. března

Týnecký masopust 2025

- Řeznictví Ondřeje Coufala+Obec VT+NS Týnečáci
- zámecká zahrada - od 12:00 hodin

10. března

Jarní koncert k MDŽ

- Obec VT - kino - 18:00 hodin

13. března

Pochod pro mozek Tršice-Velký Týnec

- Klub seniorů VT a Knihovna VT - od 10:30 hodin

16. března

Dobrodružství pavouka Čendy

- Knihadýlko a Knihovna VT - společenský dům - 15:00 hodin

19. března

Vyhlášení výsledků výtvarné soutěže Galerie na zámku v Citově

- zámek Citov - 16:00 hodin

22. března

Týnecký košť 2025 aneb jaro stále vínem vítáme

- Komise pro kulturu a sport ZO VT - společenský dům - 16:00 hodin

28. března

22. zasedání mikroregionu Království

- Císařov - 9:00 hodin

29. března

Uklidíme Česko/Uklidíme Týnec

- Skaut VT a Č - 9:00-16:00 hodin

Další události

V úterý 11. března proběhl po zimní přestávce kontrolní den na stavbě dálnice D55 Olomouc-Kokory. Mj. se jednalo také o budoucí náhradní výsadbě zeleně.

Křižovatka budoucí dálnice a spojnice Velkého Týnce s Grygovem už dostala první vrstvy asfaltu

V pondělí 17. března jednal starosta obce s náměstkem Olomouckého kraje pro dotace a dopravu Bohuslavem Hudcem o probíhající stavbě R55 Olomouc-Kokory, resp. o dopadech zvýšené dopravy na technický stav krajské komunikace v Grygovské ulici. Pan náměstek byl panem ředitelem ŘSD Smolkou ubezpečen, že vozovka bude uvedena do původního stavu. Stejně tak komunikace mezi Vsiskem a Grygovem. Ve středu 26. března předala do užívání firma HAKOV Hranice naší obci novou kalovou koncovku instalovanou na ČOV Velký Týnec. Dílo za 5 mil. Kč jednou pětinou finančně podpořil Olomoucký kraj.

Počasí

Co o tomto měsíci napsat? Podivné počasí. Sucho. Zapršelo dvakrát či třikrát, s jednou bouřkou. Teploty nejprve jarní, pak mrazivé. Rozdíl mezi denními a nočními teplotami dost velký. První dekáda. Noc: -2, -1, -3, -3, -5, -1, 0, 0, 2, 6. Den: 8, 10, 10, 12, 16, 19, 19, 20, 19, 18. Druhá dekáda. Noc: 9, 3, 11, 0, 4, -1, -2, -6, -5, -3. Den: 13, 14, 8, 4, 3, 7, 3, 7, 10, 12. Třetí dekáda. Noc: -3, -1, 9, 7, 6, 3, 5, 2, 8, 7, 4. Den: 16, 16, 15, 14, 16, 16, 11, 15, 17, 14, 11.

Jarní nahota přírody otevírá nevšední pohledy na týnecké dominanty

Ze Starostova deníku

Zápis do mateřské a základní školy

25/3 V dubnu proběhne zápis dětí do Mateřské školy Velký Týnec, resp. do Základní školy Milady Petřkové Velký Týnec. Na tomto místě chci rodiče malých dětí upozornit, že od nového školního roku 2025-26 nebude obec již

zabezpečovat převoz dětí do Mateřské školy Suchonice. Důvodem je předpokládaná dostatečná kapacita pro týnecké děti v Mateřské škole Velký Týnec. Děkujeme za pochopení!

Komunitní centrum roste před očima

Budova Komunitního centra Velký Týnec dostává střešní krytinu. Stavba pokračuje podle plánu...

Modernizace ČOV Velký Týnec

Nová kalová koncovka na ČOV Velký Týnec

Nové značení zklidní dopravu ve Vsisku

Ve Vsisku po dlouhém administrativním procesu byla instalována klidová zóna

Klub seniorů Velký Týnec slavil stylově MDŽ

Milovníci vína se setkali na Týneckém koštu

Kalendárium

1.-29. dubna

Okamžik rovnováhy

- výstava Filipa Raclavského v Galerii Caesar

5. dubna

Jarní týnecký bazárek

- společenský dům - 8:00-11:00 hodin

9. dubna

Zápis dětí do 1. třídy ZŠ Milady Petřkové

12. dubna

Velikonoční stezka s tvořivou dílničkou

- KpMČČ+Naše Čechovice - OÚ Čechovice+po obci - 14:00-17:00 hodin

14.-20. dubna

Jarní stezka za pokladem

- Komise pro volnočasové aktivity ZO VT+Mateřská škola VT

16. dubna

Den otevřených dveří v Mateřské škole VT

- 9:00-11:00 a 14:00-16:00 hodin

24. dubna

Světlo - dobrý sluha a zlý pán

- přednáška - Skautský oddíl Poutníci+Obec VT+Astronomický ústav AV ČR
- společenský dům - 18:00 hodin

26. dubna

Zlatá liga stolního tenisu VT 2025

- 1. kolo - Pinec VT - sportovní hala ZŠ Milady Petřkové - 9:00 hodin

28. dubna

23. zasedání mikroregionu Království

- Nelešovice - 9:00 hodin

28.-29. dubna

Humanitární sbírka

- Textilní banka ČR - společenský dům - 15:00-17:00 hodin

Další události

Dne 9. dubna jednalo vedení obce s paní architektkou Jarmilou Zahradníkovou o podobě interiérů v budoucím komunitním centru. Samotná stavba pomalu, ale jistě finišuje...

Obec Velký Týnec získala 2. místo v krajském kole Zlatého erbu 2025. Zvítězily Zlaté Hory, třetí místo obsadily Loštice. Soutěže nejlepších webových stránek obcí jsme se zúčastnili poprvé. Vyhlášení výsledků a předání cen proběhlo na půdě Krajského úřadu Olomouckého kraje ve středu 16. dubna. Podrobněji na jiném místě tohoto čísla TL.

Dne 8. dubna proběhl druhý kontrolní den na stavbě dálničního úseku spojujícího Olomouc s Kokorami. Podrobněji o probíhající stavbě její stavby vedoucí

Ing. Škrabal na jiném místě tohoto čísla TL.

Dne 9. dubna navštívili obec představitelé obvodního oddělení Policie ČR, které sídlí ve Velké Bystřici. Prvním dubnovým dnem spadá naše obec do bystřického obvodu.

Dne 15. dubna proběhla kontrola vedení matriky ze strany Olomouckého kraje. Tři kontrolorky svorně konstatovaly, že paní matrikářka Radka Tómečková vede svou agendu přímo vzorově. Patří jí naše poděkování.

Ve dnech 22.-24. dubna proběhl audit hospodaření naší obce. Auditor neshledal v našem hospodaření za rok 2024 žádné vážné pochybení.

Počasí

Suchý duben. V 15. týdnu hrozily mrazíky, které našťástí nepostihly vegetaci žádným devastujícím způsobem. Druhá polovina byla příjemná se sluníčkem. Občas počasí kazily nepříjemně studené větry.

První dekáda. Noc: 6, 4, 4, 4, 5, -1, 0, 3, -

2, 3. Den: 9, 14, 17, 21, 15, 3, 6, 11, 14, 10. Druhá dekáda. Noc: 4, 8, 6, 7, 12, 13, 18, 18, 7, 8. Den: 15, 18, 19, 21, 15, 24, 26, 18, 17, 20. Třetí dekáda. Noc: 7, 10, 9, 11, 9, 6, 3, 3, 6, 7. Den: 23, 22, 24, 21, 13, 15, 17, 21, 23, 24.

Dubnový západ Slunce nad Velkým Týncem

Ze Starostova deníku

Od 1. dubna spadají naše obce pod obvodní oddělení Policie ČR Velká Bystřice

Dnes 8. dubna mě navštívil pan npor. Martin Zapletal, vedoucí obvodního oddělení Policie ČR Velká Bystřice, aby se představil vedení obce a probral záležitosti spojené s přechodem našich obcí pod bystřickou správu. Něco přes 20 policistů bude mít na starosti veřejný pořádek v obcích, které ve své většině

spadají do mikroregionů Bystřička a Království. Svou službu vykonávají po celých 24 hodin, takže pokud se nedovolate našemu obecnímu policistovi panu Petru Kubenzovi, můžete v jakoukoliv denní hodinu volat na číslo 601 574 105. Kolegové z Policie ČR vám rádi s řešením vážných problémů pomohou!

Královstvím na kole

V pondělí 14. dubna proběhlo v Rokytnici u Přerova jednání rady mikroregionu Království. Hlavním tématem jednání

byla příprava akce Královstvím na kole, která tentokrát startovala na půdě hostitelské obce.

Naše obec získala 2. místo v krajském kole soutěže Zlatý erb 2025

Ve středu 16. dubna proběhlo na půdě Krajského úřadu Olomouckého kraje vyhlášení výsledků krajského kola soutěže Zlatý erb 2025. V jejím rámci byly hodnoceny webové stránky sídel (mimo ORP). Vítězem se staly Zlaté Hory. Naše obec získala druhé místo, třetí skončily Loštice. Velké poděkování patří odborné fir-

mě Orbinet, jmenovitě panu Radimu Křižanovi. Neméně velký dík zasluhuje moje asistentka paní Ilona Bartáková, která vedla „vnitřní“ tým z našeho obecního úřadu a jež trpělivě pilovala podobu našeho webu a vychytávala všechny jeho „mouchy“. Pevně věřím, že se vám web líbí stejně jako porotcům soutěže a že vám bude přinášet všechny potřebné informace.

Starostenským objektivem

V rámci povinné výsadby při stavbě dálnice Olomouc-Kokory byly v areálu MŠ a kolem něj nové stromy

Vykácení starých dřevin obec také využila v areálu MŠ k výměně pletiva

Zasedání mikroregionu Království v Císařově se zúčastnil herec David Vaculík

Kalendárium

1. května

Královstvím na kole

- mikroregion Království - start v 9:00 hodin v Rokytnici u Přerova - cíl v Majetíně

11. května

Týnecký jarmark v podzámčí

- Komise pro volnočasové aktivity ZO VT - 10:00 - 15:00 hodin

16.-17. května

Sečení lúke

- Komise pro kulturu a sport +NS Týnečáci - zámecká stodola+vrch Hradisko

16. - 18. května

Obnova Staré Vody

- Skaut Velký Týnec a Čechovice

17. května

Benefiční koncert 2025

18. května

Slavnostní otevření pumptracku ve Vsisku

- Komise pro místní část Vsisko - 16:00 hodin

19. května

20. zasedání Zastupitelstva obce Velký Týnec

- společenství dům - 16:30 hodin

24. května

Týnecká stodola + Tvarůžkové slavnosti s kácením máje a dětským dnem

- Komise pro kulturu a sport + TJ Sokol VT + NS Týnečáci - zámecká zahrada

- 14:00 - 01:00 hodin

27. května

24. zasedání mikroregionu Království

- OÚ Blatec - 9:00 hodin

30. května

Zahradní slavnost WESTERN

- ZŠ Milady Petřkové+SRPŠ Velký Týnec - areál ZŠ - 15:30-19:00 hodin

Další události

Ve čtvrtek 24. dubna proběhla ve společenství domě na pozvání čechovických skautů přednáška doc. Pavla Suchana z Astronomického ústavu Akademie věd ČR na téma Světlo. Dobrý sluha a zlý pán. Velmi zajímavé a inspirativní povídání o tom, jak ztrácíme hvězdnou

noční oblohu přemírou světelného znečištění.

Poslední dubnový den předal auditor vedení a účetní obce zprávu o hospodaření obce za rok 2024. Závěrečné hodnocení: bez výhrad. Děkuji všem, kteří se přípravách a průběhu auditu podíleli.

V pondělí 5. května proběhlo na týneckém zámku jednání rady mikroregionu Království.

V úterý 13. května školil člen Slovákého divadla Uherské Hradiště pan David Vaculík členy vedení obce, základní a mateřské školy v rétorických dovednostech.

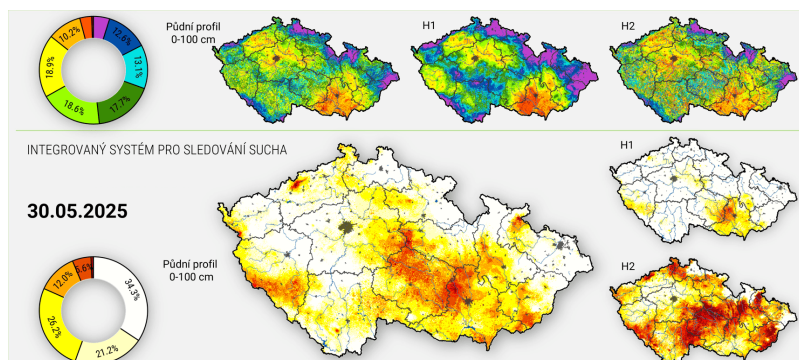
Ve středu 28. května reprezentovali žáci základní školy naši obec v projektu Příběhy našich sousedů. Prezentace prací proběhla tentokrát ve Velké Bystřici.

Počasí

Většinou zima. Převážně sucho, jen drobné dešťové rousání. Málo sluníčka. Zhruba takový je letošní květen.

První dekáda. Noc: 8, 7, 12, 15, 9, 6, 3, 6, 1, 1. Den: 25, 25, 27, 16, 11, 13, 15, 13,

14, 19. Druhá dekáda. Noc: 9, 3, 2, 3, 6, 0, 7, 4, 6, 9. Den: 16, 16, 18, 22, 13, 15, 16, 12, 22. Třetí dekáda. Noc: 7, 8, 6, 3, 3, 11, 7, 7, 9, 8, 11. Den: 22, 16, 16, 18, 21, 20, 22, 19, 18, 22, 27.

O tom, jak to vypadá ze suchem v naší oblasti se můžete díky projektu Intersucho dozvědět i na obecních internetových stránkách

Ze Starostova deníku

Týnecké kino přešlo na moderní promítací technologii

16/5 Týnecké kino přešlo na projekci DCI Serveru. Jedná se o zařízení, které slouží pro přehrávání digitálních filmů ve formátu DCP. Jde o velmi výkonné multi-mediální počítače s diskovým polem, zálohovanými zdroji a s velmi kvalitním zabezpečením uloženého obsahu. Umožní nám rozšířit nabídku filmů, a to

hlavně premiérových titulů, na které naše dosavadní technické vybavení nestačilo. Tolik lapidární zpráva výkonné ředitelky a dramaturgyně Kina Velký Týnec Marie Janečkové. Obec na pořízení zařízení získala dotaci 300 tisíc Kč, ze své kapsy přidala 1,3 milionů Kč. Přeji všem krásné filmové zážitky!

Květnové Týnecké listy...

...jsou v prodeji od 9. května. Mj. nabízí pohled na projekt i realitu výstavby komunitního centra, které nabídne zázemí týneckým seniorům a skautům. Kromě toho v něm bude sídlit Týnecké informační centrum. V kontaktní místnosti budete moci uhradit i všechny poplatky. Díky úzké spolupráci s vedením stavby R55 Olomouc-Kokory vám také TL při-

náš textový i obrazový pohled na stavbu dálnice, která by měla být otevřena letos v prosinci. Můžete si prohlédnout fotografie z dronu, které nikde jinde neuvídíte! Od 1. dubna spadá naše obec pod obvodní Policii ČR ve Velké Bystřici. K tématu nabízíme další podrobnosti. Čtete Týnecké listy, budete vědět o životě ve své obci více!

Skutečnosti, které dělají radost...

21/5 V neděli 18. května za deštivého a větrného počasí byl slavnostně otevřen pumptrackový areál ve Vsisku. Obec na jeho vybudování vynaložila necelých 4 milióny korun. Při slavnostní řeči paní zastupitelka Petra Kolibová přítomným malým i velkým nadšencům mj. vysvětlila, o jakou sportovní disciplínu jde, a popřála všem uživatelům krásné sportovní zážitky. Já bych dodal ještě jedno malé přání: dobře zvažte své schopnosti a nezpůsobte si žádné zranění! Mé poděkování za vynaložené úsilí při realizaci projektu letí nejen za paní zastupitelkou Kolibovou, ale také za paní zastupitelkou Petrou Roubíčkovou

a panem místostarostou Miroslavem Zdráhallem.

Z jiného soudku. Podle sdělení výchovného poradce pana učitele Jana Zdráhalu byli deváťáci úspěšní ve své snaze získat umístění na středních školách. Ihned v 1. kole uspělo 100% absolventů Základní školy Milady Petřkové Velký Týnec! Tady poděkování patří všem učitelům, kteří se podíleli na jejich vzdělávání, resp. na přípravě na přijímací zkoušky! Považuji to za velký úspěch, když si uvědomím, že ti nejnadanější žáci odešli na střední školy v 5. nebo 7. třídě!

Žádné týnecké dítě nezůstalo po zápisu před branami mateřské školy

22/5 Titulek mohl vzniknout na základě informace paní zástupkyně ředitelky Mateřské školy Velký Týnec Veroniky Batové. Do 1. třídy týnecké základní školy odejde 35 malých prvňáčků, nahradí je 39 malých nováčků. Navíc přijmeme mimo pravidla i 2 zájemce, jejichž rodiče sice nejsou našimi občany, ale mají týnecké kořeny. Doprava dětí do spřátelené suchonické mateřské školy bude tudíž od 1. července ukončena. Po letech se tedy potvrdila moje teze, že při-

jde čas, kdy budeme se stávající kapacitou mateřské školy „soběstační“. Vlna nových týneckých občánků z Podštampilí a dalších nových lokalit pominula. Situace se početně stabilizovala a podle novorozenecké demografické křivky by tomu nemělo být jinak ani v následujících letech. Přeji prvňáčkům úspěšný vstup do vzdělávacího procesu a těm nejmenším jen ty nejkrásnější zážitky s „náhradními“ maminkami v mateřské škole.

Herec David Vaculík ze Slovákého divadla v Uherském Hradišti školil zastupitele obce a dalších institucí v rétorických dovednostech

Sečení lúky 2025

Týnecké sečení lúky je tradiční akcí, na které se setkávají sekáči a příznivci folklóru z celé Moravy

Týnecká stodola 2025

Součástí letošní Týnecké folkové stodoly bylo i kácení májky, které se neslo v pohádkovém duchu

Druhý týnecký jarmark v podzámčí

Druhou květnovou neděli jsme se mohli stejně jako minulý rok potkat na Týneckém jarmarku v podzámčí

Čtvrtá dekáda péče o poutní areál ve Staré Vodě odstartována

V polovině května jsme symbolicky zahájili čtvrtou dekádu pravidelné péče o poutní areál ve Staré Vodě u Libavé. O víkendu 17.-18. května se zde uskutečnila tradiční jarní brigáda, na kterou se sjeli dobrovolníci a skauti z různých koutů regionu

Nad novou dálnicí roste most, který opět spojí Velký Týnec s Grygovem

Ted, když držíte v rukou toto číslo Týneckých listů, je nová dálnice již v provozu. Takto vypadala stavba „týnecké“ křižovatky v měsíci květnu...

Kalendárium

7. června
Dětský den v Čechovicích
- KpMČČ+Naše Čechovice – odpoledne i večer

10. června
Atletická olympiáda mikroregionu Království
- ZŠ Milady Petřkové – 8:30 hodin

12. června
O pohár starosty obce
- atletická soutěž škol 2. stupně ZŠ – ZŠ Milady Petřkové – 8:30 hodin

14. června
XIV. ročník Starosta Open v tenise + V. Beach Open v plážovém volejbalu
- Tenisový klub VT – tenisové a beachové kurty – 9:00 hodin

16. června
21. zasedání Zastupitelstva obce VT
- obřadní síň obecního úřadu – 16:30 hodin

21. června
Setkání Týnců v Týnci nad Sázavou
- Obec VT+SDH VT+NS Týnečáci+Sedmikrásky+Poupata

Slunodram
- Tihle Lidi – Hradisko – večer

23. června
23. zasedání mikroregionu Království
- Majetín – 9:00 hodin

27. června
Za pěkné vysvědčení sladká odměna
- Komise pro volnočasové aktivity ZO VT

Další události

Dopoledne 10. června proběhl další kontrolní den na stavbě dálnice Olomouc-Kokory. Práce běží podle harmonogramu. Otevření úseku je naplánováno na prosinec letošního roku.

Dne 10. června proběhlo na zámecké zahradě rozloučení s nejstaršími dětmi v mateřské škole. Od počátku září je čeká nová etapa v jejich životě. Ať jsou při jejím zdolávání úspěšní!

Dne 19. června proběhlo v Majetíně jednání rady mikroregionu Království.

Dne 20. června proběhlo v zámecké stodole jednání s projektantem, který do-

poručil odložit rekonstrukci stodolní střechy na příští rok a doplnit práce o renovaci zdí a elektroinstalací.

Dne 23. června navštívil naši obec ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka. Zajímal se, jak obec čerpá dotace a co všechno se jí v poslední době podařilo realizovat.

Dne 29. června celebroidal pater Václav Haltmar svou poslední mši v kostele Nanebevzetí Panny Marie. Nyní odchází do zaslouženého důchodu. Za pastorační službu i mnohaletou renovaci kostela a fary mu patří dík nás všech!

Počasí

Noci byly stále studenější než obvykle. Zapršelo zhruba v běžném červnovém průměru. Oteplilo se ve druhé polovině měsíce tak, že to konečně vypadalo jako v létě.

První dekáda. Noc: 12, 14, 15, 15, 18, 15, 16, 14, 8, 6. Den: 25, 27, 23, 27, 27, 26, 20, 16, 19, 23. Druhá dekáda. Noc:

15, 7, 9, 9, 11, 16, 11, 12, 14, 10. Den: 20, 24, 21, 27, 28, 22, 26, 29, 26, 24. Třetí dekáda. Noc: 8, 10, 13, 16, 14, 16, 17, 15, 16, 16. Den: 25, 28, 29, 27, 31, 33, 27, 27, 30, 28.

Ze Starostova deníku

Týnecká zpěvačka Dana Chytilová boduje v České dvanáctce

3/6 V červnovém čísle Týneckých listů představuje týnecká zpěvačka Dana Chytilová píseň I bodlák může kvést, kterou pro ni napsala paní Lenka Marková. Řeknete si, jedna písnička... Ale pozor! Dana s ní boduje v celostátní písňové soutěži Česká dvanáctka, kterou na vlnách Českého rozhlasu Dvojky řídí

Martin Hrdinka. Řadu týdnů se opakovaně drží díky posluchačským hlasům na prvním místě, takže má šanci po dvanáctém vítězství získat Platinovou dvanáctku!!! Hlasovat můžete prostřednictvím SMS: HIT(mezera)1 na číslo 900 1103. Cena SMS: 3,- Kč.

Naše obec získala 3. místo v celostátním kole Křišťálové popelnice za rok 2024

3/6 Naše obec získala 3. místo v celostátním kole soutěže o Křišťálovou popelnici 2024 v kategorii sídel od 501 do 5000 obyvatel. Vyhlášení výsledků proběhlo ve středu 4. června v Hradci Králové. Bronzovou „medaili“ převzali místostarosta obce Stanislav Denk a odpadový poradce Ing. Radim Plachý. Blahopřání letí za vámi všemi našimi občany, protože právě vaše píle, vytrvalost a zájem o ochranu životního pro-

středí rozhodly o společném úspěchu! Gratuluji! A ještě dvě drobné informace. Absolutním vítězem se stalo sprátené město Týnec nad Sázavou, kde se za pár dnů uskuteční i tradiční Setkání Týnců v Týnci. A každý občan České republiky posbíral v loňském roce průměrně 88 kg vytříděného odpadu. V třídění odpadu patříme k absolutním evropským lídrům!

Tak konečně jsem se dostal na fotbalový zápas...

9/6 ...kluků z Velkého Týnce, kteří hrají 1. B třídu. V neděli 8. června se postavili proti Slatinicím a ve velmi nepříznivém větrném a deštivém počasí uhráli remízu 2:2. Zápas to byl velmi svižný, herní projev našich se mi moc líbil. Velmi mladý tým má perspektivu, a právě sázka na mládí je ve vesnické kopané ten nejlepší manažerský krok! Mužstvo má své věrné fanoušky, kteří přišli v hojném počtu i přes rozmary počasí, které připravil sv. Medard. Celý fotbalový areál je modernizovaný a pro návštěvníka, který se přijde podívat na fotbal, a přitom si

dát něco dobrého na zub (třeba z venkovní udírny) je nesmírně příjemný. Velmi vkusně jsou upraveny interiéry restaurace Vesnice, resp. renovované je celé sociální zázemí. Prostě je vidět kus odvedené práce!!! A na mysli mi vytanula vzpomínka na mou aktivní fotbalovou „kariéru“. Nejlepší léta jsem ji prožil v malé kopané, kdy se v devadesátkách týnečtí Kohůti probíjovali z páté do druhé ligy okresní soutěže. Kolem mě chytaly a běhaly týnecké legendy: Pigál, Majdži, Koza, Láša, Jura, Jaroš ad. Krásné časy to, kluci, bývaly!

Setkání Týnců v Týnci nad Sázavou

23/6 V sobotu 21. června proběhlo v Týnci nad Sázavou tradiční Setkání Týnců v Týnci. Zúčastnili se ho zástupci z 8 stejnojmenných obcí. Náš Týnec reprezentovali starosta obce, místostarosta obce pan Stanislav Denk, resp. členové a členky NS Týnečáci a Sedmikrásky, Tanečního souboru Poupata a SDH Velký Týnec. Týnečáci a Sedmikrásky opanovali hlavní odpolední kulturní část svým více jak devadesátiminutovým blokem písní, tanců a básní-

ček přednášených v čuháckém nářečí. Musím říct, že ti nejmenší byli nejen rozkošní, ale především skvěle secvičení, takže jsme na ně byli právem pyšní!!! Večer mj. hrála revivalová skupina Kabát. A pokud byste se ptali, odkud pochází, tak překvapivě z Olomouce! Takže jsme mohli směle prohlásit, že Týnec nad Sázavou prožil ten den kulturní invazi z Hané! A pozor! Další velké setkání Týnců v Týnci proběhne za dva roky ve Velkém Týnci!!!

Pohled ze stavby R5501 Olomouc-Kokory

Velký Týnec zabodoval ve sběru odpadu

Naše obec získala třetí místo v soutěži o Křišťálovou popelnici v kategorii obcí do 5000 obyvatel. Díky vám všem!

Zábavné odpoledne v Čechovicích se vydařilo na jedničku!

V sobotu 7. června 2025 se na fotbalovém hřišti v Čechovicích konalo očekávané Zábavné odpoledne – Dopravní hrátky, které přilákalo desítky rodin a návštěvníků všech věkových kategorií.

Týnec se opět setkala. Tentokrát nad Sázavou

Setkání Týnců v Týnci nad Sázavou se zúčastnilo 8 delegací obcí, měst a městysů nesoucích ve svém názvu Týnec. Jednotlivé obce reprezentovali nejen zastupitelé obcí, ale i sportovci, dobrovolní hasiči a kulturní spolky

Zahradní party ukončila školní rok

Základní škola Milady Petřkové společně se SRPŠ oslavili Mezinárodní den dětí originálně a stylově. A to již po čtvrté! Tématem letošní zahradní slavnosti byl Western, ve kterém se nesly všechny aktivity určené pro malé i velké návštěvníky

Týnecká seniorská Poupata tančila ve Slatinicích

Klub seniorů ze Slatinic nás pozval 14. června 2025 na akci nazvanou Stardance senior, která byla velmi pěkná

Horňácké kosení 2025

V sobotu 14. června se pan František Keller zúčastnil 24. ročníku Horňáckého kosení v malebné obci Malá Vrbka ležící téměř u slovenských hranic

Slunodram byl hned napoprvé báječný

Akci Slunodram uspořádalo uskupení Tidle lidi a přinesli do naší obce něco nového, co nám tu možná trochu chybělo. Koncept byl založen na pohodové elektronické muzice a talentovaných lidech všech branží z okolí. A vše se krásně vydařilo!

Rozloučení s mateřskou školou

V úterý 10. června proběhlo od 15:00 hodin na zámecké zahradě rozloučení nejstarších předškoláků s docházkou do mateřské školy

Deváťáci se rozloučili se základní školou

Týnečtí sportovci bodují nejen na domácím hřišti...

Gymnastický klub Velký Týnec reprezentuje pravidelně Českou republiku, brankář Jan Koutný válí v dresu fotbalové Sigmy a reprezentace U21 a zapomenout nejde ani na tenisty, beach volejbalisty a týnecké fotbalové Kohůty

Kalendárium

11. července

Týnecké letní kino 1

- Obec VT - zámecká zahrada - 21:00 hodin

12. července

O pohár starosty obce + Den otevřených dveří

- SDH VT - areál hasičské zbrojnice - od 10:00 hodin

19. července

XVII. Pivní a gulášové slavnosti

- Komise pro kulturu a sport ZO VT - od 10:30 hodin

25. července

Týnecké letní kino 2

- Obec VT - zámecká zahrada - 21:00 hodin

26. července

Seniorské taneční odpoledne

- Klub seniorů VT - od 14:00 hodin

Další události

V pátek 4. července proběhlo v zámecké budově cvičení Policie ČR zaměřené na paralyzování útočníka, který zde držel rukojmí. Podrobněji v reportáži na jiném místě TL.

Obec VT uzavřela smlouvu o mediální spolupráci s hokejovým oddílem HC Mora Olomouc. Jde o reciproční bezplatnou spolupráci, v jejímž rámci obec nabídne hokejistům prezentaci mj. na obecním webu či na stránkách TL, Mora naopak

nabídne týneckým fanouškům zvýhodněný přístup na své akce.

V pátek 18. července obec ukončila bezplatnou dopravu dětí do Mateřské školy v Suchonicích. Od školního roku 2025-2026 nabídne dostatečnou počet míst všem týneckým zájemcům o předškolní docházku v rámci svých kapacit. Nicméně spolupráce se Suchonicemi na dálku určitě nekončí...

Počasí

Prognóza zněla: upečeme se v červencové výhni!

První dekáda: Začátek měsíce tomu nasvědčoval. Prvních šest dnů se odpolední teploty pohybovaly od 26 do 34 stupňů, zbytek byl ve znamení teplotního pádu až na 17 stupňů. Během prvních deseti dnů napršelo zhruba 26 mm, což je necelá třetina celoměsíčního průměru. Noc: 11, 12, 15, 18, 10, 14, 17, 15, 12, 14. Den: 30, 32, 34, 26, 27, 31, 20, 17, 20, 23.

Druhá dekáda: Celkem proměnlivých deset dnů, během kterých solidně zapršelo - zhruba 40 mm - bylo chladno i vedro. Na červenec celkem dost proměnlivo. Noc: 11, 13, 15, 13, 19, 14, 14,

13, 13, 13. Den: 24, 21, 28, 28, 28, 24, 21, 24, 28, 31.

Posledních jedenáct červencových dnů milovníkům vyšších teplot radost nepřineslo. Kromě jedné dvaatřicítky se teploty pohybovaly mezi 26 až 19 stupni. O teplých nocích jsme si mohli nechat zdát. Dešťové srážky dosáhly hodnoty těsně nad 100 mm, čímž jsme se dostali zhruba na 103% obvyklého průměru. Nicméně červenec se ukázal ve své klasické střeoevropské podobě. Noc: 16, 14, 13, 15, 16, 17, 16, 16, 13, 10, 12. Den: 32, 26, 26, 25, 26, 23, 19, 25, 22, 24, 23.

Červencový soumrak

Ze Starostova deníku

Rozlučková mše pátera Václava Haltmara

30/6 V neděli 29. června celebroidal svou poslední mši v kostele Nanebevzetí Panny Marie páter Václav Haltmar. Otec Václav a sestřička Norberta působili v Týnci od roku 1998. Za více jak čtvrtstoletí mají oba za sebou poctivě odvedenou pastorační a renovační službu. Náš kostel patří díky jejich neúnavné aktivitě k těm nejkrásnějším na střední Moravě. Poctivě se postarali také o úpravu v Božích přibytích ve Vsisku, Čecho-

vicích i Krčmani. Poděkovat jim přišli starostové obcí Petr Hanuška, Eva Sztwioroková a Tomáš Kubáček, za farníky Pavla Strejčkovou, Josefa Kopečkovou, Marie Lovčinská, Lucie Strejčkovou a Pavel Krkoška. Václave, sestři, přeji vám na další cestě životem neochvějnou víru a pevně zdraví! V neděli 13. července bude celebroidat svou první mši nový duchovní správce.

Dvě smutné vzpomínky...

3/7 V prvním červencovém týdnu jsme se s kolegou panem místostarostou Stanislavem Denkem zúčastnili, resp. zúčastníme dvou smutečních aktů. V pondělí 30. června proběhla v kostele Všech svatých v Rožnově pod Radhoštěm zádušní mše za pana Václava Žitníka, manžela paní Marie Žitníkové, rozené Bečákové, pocházející z naší obce. Václav byl dlouholetým pracovníkem Va-

lašského muzea a vynikající znalec lidového umění. Poutalo nás mnohaleté přátelství. Pokoj jeho duši!

V sobotu 28. června zemřel v nedožitých 93 letech bývalý starosta, resp. místostarosta obce pan Vladimír Hobza. S Vládou jsem spolupracoval od roku 1998 coby zastupitel obce pro kulturu a sport. V letech 2004-2006 mi pomáhal coby místostarosta obce pro finanční záležitosti s řízením obce, které jsem přebíral po svém předchůdci. Do posledních chvil mě fascinoval svou vitálností, o to více mě zaskočil jeho skon. Patří mu poděkování za práci pro naši obec! Čest jeho památce!

Kdo to u hřiště pobíhal s mačetou?

5/7 V pátek 4. července proběhlo v objektu týneckého zámku „ostré“ cvičení zásahového oddílu Policie ČR. Příprava probíhala v utajení několik týdnů. Členové zásahové jednotky byli uvedeni do pohotovosti s konstatováním, že v objektu je zadržován rukojmí. I s pomocí policejního psa provedli postupné para-

lizování zločince, s kterým nejprve vyjednávali a poté ho odzbrojili. Přítomna byla díky televizním kamerám i šéfredaktorka Týneckých listů paní Vendula Vránová, která přinese čtenářům srpnového čísla Týneckých listů podrobnou textovou i obrazovou reportáž. Kéž by kluci nemuseli nikdy a nikde zasahovat!

Mediální spolupráce Obce Velký Týnec a HC Mora Olomouc

9/7 Ve středu 9. července byla podepsána smlouva o mediální spolupráci mezi naší obcí a hokejovým klubem Mora Olomouc. Každý měsíc tak budete na našich webových stránkách či v Týneckých listech informováni o horkých novinkách spojených nejen se zápasy, ale i s akcemi, které klub pro své příznivce pořádá mimo ledovou plochu. Naše logo se reciprocně objeví na stránkách našeho sportovního partnera. Spolupráce

přinese mnoho benefitů především pro vás fanoušky. Již ve dnech 15. a 16. srpna se uskuteční 3. ročník Mora Festu. V srpnových Týneckých listech proběhne soutěž o 2 volné vstupenky na tuto pozoruhodnou akci. A pokud v ní nevyhrajete, nesmutněte, protože na sobotní blok akcí můžete přímo na místě - po předložení občanského průkazu, že jste občany Velkého Týnce - získat slevu a koupit vstupenku jen za 290,- Kč!!!

Sedmnácté gulášové a pivní slavnosti jsou historií...

21/7 V sobotu 19. července proběhla na zámecké zahradě tradiční slavnost, v jejímž rámci se snoubí kultura s dobrým jídlem a pitím. I tentokrát nám přálo počasí. Celý den svítilo příjemné sluníčko, takže více jak tisíc návštěvníků mělo šanci zažít příjemné odpoledne i večer. Velká pochvala letí za Komisí pro kulturu a sport Zastupitelstva obce Velký Týnec, která celou akci naplánovala a zrealizovala od A do Zet! Dovolím si zdůraznit slovo "celou", včetně obsazení jednotlivých stánků!!!

Poděkování patří všem, kteří v nich nabízel skvělé pochutiny i tekutiny. Dík patří všem zúčastněným družstvům, jež vařily guláše. Absolutorium si zaslouží i členové pracovní skupiny obce, kteří vše skvěle nachystali!!! Úroveň celé akce ocenil svou přítomností i pochvalným slovem hejtmán Olomouckého kraje pan Ladislav Okleštěk a primátor města Přerova pan Petr Vrána.

Jedno malé doplnění...

V minulém čísle TL jsem v rámci rubriky Ze Starostova slova zavzpomínal na svá aktivní fotbalová léta a na kamarády, s kterými jsme na zeleném pažitě vybojovali desítky bitev. A já při výčtu jmen na jedno z nejdůležitějších zapomněl! A teď to musím napravit, protože mi mnohokrát zachránil doslova život. Mí spoluhráči i bývalí žáci ze základní školy totiž vědí, že jsem býval poněkud impulsivní fotbalista a často se na hřišti „zapomínal“. Slovy i činy. I nastávaly situace, kdy jsme se s protihráči poštuchovali a mnoho nescházelo, abychom se do sebe chlapsky pustili „nožem i sekerou“. A protože se neumím moc prát,

museli mě kluci zachraňovat. A ten nejbližší bodyguard byl Zdeněk, kterému nikdo nikdy neřekne jinak než Koča. „Ty, Peťo,“ říkával, „neblbni, já tě pořád nebudu vytahovat z brandy!“ Nutno podotknout, že mě v tom nikdy ani on, ani ostatní nenechali...

Když si vzpomenu, co jsme společně s Kočou a dalšími kluky před lety prožili, musím se smát i plakat zároveň. Byl to nádherný čas plný dospěláckých skopičin, který zůstává realitou jen v naší společné paměti. Někteří už nejsou mezi námi, ale já na ně, ani na ty, s kterými se potkávám na dědině, nikdy nezapomenou! Kočo, kluci, moc díky za vše!

17. pivní a gulášové slavnosti Velký Týnec

Středobodem prázdninové kultury ve Velkém Týnci jsou tradiční pivní a gulášové slavnosti. Letošní, sedmnáctý ročník se konal v zámecké zahradě 19. července

Poslední mše Otce Václava Haltmara

Otec Václav sloužil u týneckého oltáře 27 let

Skauti z Čechovic vyrazili na svůj letní tábor...

...který se tradičně konal na louce u Vápenné pece nedaleko přehrady Slezská Harta

Senioři opět tančili na zámecké zahradě

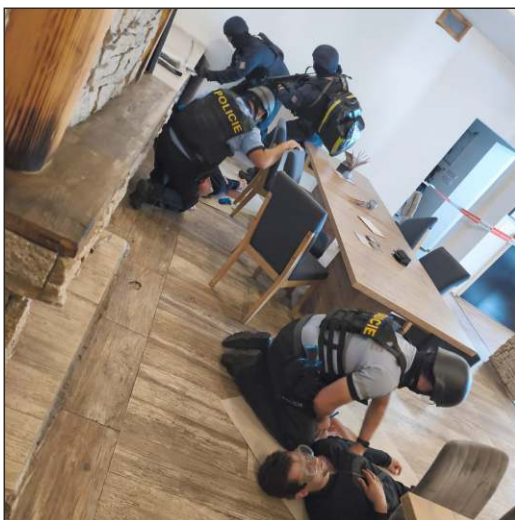
V sobotu 26. července proběhlo na týnecké zámecké zahradě tradiční setkání seniorských tanečních skupin, které pořádá Klub seniorů Velký Týnec. Do naší obce opět dorazili zástupci z okolních obcí, např. z Maječina, Hněvotína, Slatinic ad. Ačkoli na nebi se honila zdívočelá temná mračna, pod velkým stanem i na tanečním parketu bylo příjemně veselo

O putovní pohár starosty obce Velký Týnec

K červenci patří i tradiční hasičské klání O pohár starosty obce

Velké policejní manévry

Život v obci rozproudilo velké policejní cvičení, kdy ozbrojeného útočníka pacifikovali příslušníci speciálních jednotek PČR v Hospodě Vesnice a na Obecním úřadě

Týnecká Důlní hospoda má nový výčep

V týnecké Důlní hospodě proběhla výměna výčepního zařízení, chlazení i kuchyňské techniky

Kalendárium

8. srpna

Týnecké letní kino 3

- Obec VT - zámecká zahrada - 21:00 hodin

22. srpna

Týnecké letní kino 4

- Obec VT - zámecká zahrada - 21:00 hodin

Další události

V pondělí 4. srpna navštívil naši obec primátor města Přerova pan Petr Vrána. Ocenil rekonstrukci interiérů naší zámecké budovy i podobu přilehlé zahrady. Velmi se mu také líbilo na gulášových a pivních slavnostech, které proběhly třetí červencovou sobotu a na něž uvítal ve společnosti hejtmana Olomouckého kraje pana Ladislava Oklešťka.

Dne 12. srpna proběhla v odpoledních hodinách schůzka s občany části ulice Zápotočí, která měla původně řešit výsadbu kolem nově instalovaných svodidel. Někteří občané v jejím rámci vyjádřili nespokojenost s instalací, a to především z „estetických“ důvodů.

Starosta obce byl informován o existenci nevhodného videa, které kolovalo po komunikačních sítích a na němž někteří mladí týneckí fotbalisté „znesvěcují“ dres dolooplazských soupeřů. Ná-

sledně vyzval předsedu a trenéra TJ Sokol Velký Týnec, aby se sportovní a rodičovské veřejnosti omluvil, neboť tento akt diskredituje jeho manažerskou práci. Dle podané informace měla být záležitost mezi oběma oddíly urovnána v rámci osobního jednání zástupců obou oddílů.

Ve dnech 19.-21. srpna proběhla Expedice mikroregionu Království do Krkonoš. Podrobněji na jiném místě Týneckých listů.

V pátek 22. srpna byl u budovy kina a knihovny nainstalován knihobox, který umožní týneckým čtenářům vyzvedávat tituly objednané v Knihovně Velký Týnec v jakýkoliv denní čas.

Dne 25. srpna proběhla pracovní porada Zastupitelstva obce Velký Týnec. Hlavním bodem jednání byla příprava programu 22. veřejného zasedání, jehož konání bylo naplánováno na 15. září.

Počasí

Pokud byl červenec měsícem proměnlivého a často studeného počasí, srpen se „umoudřil“ a nabídl stabilnější a teplejší počasí. Bohužel zcela beze srážek. Náběh k teplým dnům trval několik prvních srpnových dnů, třičítky trvaly téměř celou druhou dekádu, a to dokonce s jednou pětaticítkou! Zajímavé bylo, že tak od poloviny měsíce dost klesaly noční teploty, a již večer se moc sedět venku nedalo.

První dekáda. Noc: 12, 14, 15, 11, 10, 12, 8, 12, 16, 16. Den: 23, 26, 22, 22, 25, 22, 24, 30, 31, 31.

Druhá dekáda. Noc: 12, 10, 12, 15, 16, 17, 19, 10, 10, 10. Den: 25, 29, 31, 35, 34, 31, 25, 23, 25, 30. Třetí dekáda. Noc: 14, 15, 9, 5, 9, 6, 9, 12, 17, 17, 14. Den: 24, 22, 18, 20, 23, 25, 26, 30, 29, 24, 21.

Ze Starostova deníku

Český pohár Pumptrack Cup 2025 zavítá do Vsiska

Nově dokončená pumptracková dráha poutá pozornost nejen amatérských uživatelů, ale také profesionálních závodníků. Výsledkem je ta skutečnost, že poslední srpnovou sobotu se na ní uskuteční třetí kolo Českého poháru Pumptrack Cup 2025. Do Vsiska se tak sjedou závodníci sedmi věkových i výkonnostních kategorií, takže uvidíme závodníky 4 až 8leté, ale i Masters 35+! Diváci budou mít vstup volný, zájemci

o účast se mají hlásit na adrese sokotime.cz/prihlasky. Dovolím si v této souvislosti znovu apelovat na všechny uživatele, aby dodržovali uživatelský řád, aby nezapomněli na helmu i další bezpečnostní vybavení, které ochrání jejich zdraví. Stejně tak moc prosím, aby se návštěvníci areálu chovali ohleduplně nejen k samotné dráze, ale i k jejímu okolí!!! Moc a moc děkuji!

Nové veřejné osvětlení v Čechovicích...

...ušetří obci výdaje za elektřinu a sníží světelný smog

Práce na obci o prázdninách

Prázdninový čas obec využila k vybudování nového vstupu do mateřské školy

Dobrovolní hasiči vyčistili propustky pro dešťovou vodu pod místními komunikacemi

Skautský tábor v Javoříčku

V neděli 10. srpna se čtyřicítka skautů z Velkého Týnce vydala na dvoutýdenní tábor do Javoříčka

Týneckáci vystupovali na Hudebních slavnostech v Plané

Kalendárium

2. září

Sirény na cestách

- Obec Velký Týnec - zámecká zahrada - 18:00 hodin

6. září

Pohádkový les 2025

- Komise pro volnočasové aktivity ZO VT+SDH VT - Chlum - 13:00 hodin

Vrba Cup 2025

- tenisový turnaj v losované čtyřhře - Tenisový klub VT - tenisový areál - 9:00 hodin

Týnec Beach 2025

- turnaj v beach volejbalu - beachvolejbalový areál - 9:00 hodin

12. - 14. září

Obnova Staré Vody

- Skaut Čechovice a Velký Týnec

14. září

Hody v Čechovicích

- Komise pro místní část Čechovice+Naše Čechovice - hřiště - 14:00 hodin

15. září

22. zasedání Zastupitelstva obce Velký Týnec

- společenský dům - 16:30 hodin

20. září

Hody ve Vsisku

30. září

24. zasedání mikroregionu Království

- Obecní úřad Krčmaň - 9:00 hodin

Další události

První zářijový den proběhlo rozloučení s bývalým zastupitelem obce panem Jaroslavem Rodem ze Vsiska. Společně s panem místostarostou Denkem jsme v olomoucké smuteční síni uctili jeho památku položením kytice. Jardo, odpocívej v pokoji! Byl jsi skvělým člověkem!

Za spolupráce s paní zastupitelkou Veronikou Batovou a paní Markétou Vyhliďalovou z firmy Machovský s. r. o. pomaličku připravujeme projekt výstavby dětského hřiště ve společenské zahradě. Novou tvář by měl získat prostor za vstupní branou.

V úterý 9. září proběhl další kontrolní den na stavbě dálnice Olomouc-Kokory. Den D se blíží! Projedeme se po ní od 19. prosince letošního roku.

Ve čtvrtek 11. září schválila farní rada možnost pronájmu týnecké fary pro potřeby zájmových sdružení, k nimž patří Rodinné centrum Čmelda, SRPŠ ad. Dne 22. září proběhlo jednání rady mikroregionu Království.

Počasí

Až do prvních dnů poslední zářijové dekády vládly příjemné téměř letní teploty. V první polovině solidně zapršelo, nicméně druhá půle byla na srážky slabší. Třetí dekáda začala velkým teplotním propadem a silným větrem. První dekáda. Noc: 12, 13, 15, 11, 13, 14, 10, 9, 11, 13. Den: 27, 24, 27, 29, 26, 21, 20, 25, 24, 23.

Druhá dekáda. Noc: 16, 14, 12, 15, 9, 15, 8, 6, 10, 11. Den: 23, 20, 19, 19, 20, 19, 17, 21, 26, 27. Třetí dekáda. Noc: 16, 15, 11, 11, 11, 9, 9, 7, 6, 4. Den: 28, 23, 13, 13, 9, 13, 18, 17, 14, 12.

Odpady v kraji nejlépe třídí v Šumperku, Velkém Týnci, Majetíně a Mutkovicích

Keramická popelnice opět v držení naší obce

Ze Starostova deníku

Pohádkový les opět přilákal mnoho dětí z blízka i daleka

8/9 V noci na sobotu 6. září bouřlivě zapršelo, a když jsem ráno vstával a díval se přes okno, stále mrholilo. Měl jsem jistě stejnou myšlenku jako mnozí jiní: Změní se během dopoledne počasí??? Vždyť Týnečáky čekají čtyři akce!!! Folková zahrada, turnaje v tenisu či beach volejbalu a Pohádkový les! Změnilo! Bylo příjemně, takže všichni pořadatelé všech akcí si určité oddychli... Po poledni jsem nelenil, vzal svou poněkud odrostlou dceru a vydal se – stejně jako desítky dětí, jejich rodičů či prarodičů – do Chlumu. Čekala nás návštěva v „harrypotterovském“ duchu. Krásné mas-

ky, vtipné úkoly, nadšené děti, to vše jsme na pohádkovém okruhu měli a viděli. Poděkování patří duchovní mámě akce paní zastupitelce Veronice Batové a všem pořadatelům kolem ní! Členům Komise pro volnočasové aktivity ZOVT, SDH VT, SRPŠ při ZŠ Milady Petřkové, RC Čmelda, MŠ VT či Bukohrátkám z. s. A trochu statistiky na závěr. Pohádkový les 2025 navštívilo 322 dětí, kolem 600 dospělých, na 10 stanovištích děti potkaly 38 pohádkových bytostí. A co za rok? Sraz na Pohádkové zámecké zahradě 2026!!!

Kontrolní den na stavbě dálnice D55 Olomouc-Kokory

9/9 V úterý 9. září proběhl další pravidelný kontrolní den na stavbě dálnice D55 Olomouc-Kokory. Přináším několik drobných informací. Stavba probíhá podle plánu, takže den otevření dálničního úseku 19. prosince l. r. není ohrožen. V sobotu 4. října proběhne „Den otevřených dveří“, resp. dálnice. Podrobný program naleznete na naší webové stránce po dodání podkladů od ŘSD ČR. Od úterý 7. října bude obousměrný provoz Olomouc-Přerov převeden přes dálniční most. Když pojedete od Olomouce, uhnete doprava do odbočovacího pásu

směřujícího na Grygov. Na mostě odbočíte doleva, přejedete samotný most a na jeho konci odbočíte doprava na stávající komunikaci 1. třídy ve směru na Krčmaň. Most nebude až do konce stavby zprovozněn ve směru Velký Týnec-Grygov! Obec dokončuje projekt pro napojení stávající cyklostezky na Grygovské ulici na cyklostezku vedoucí přes dálniční most. Stavbu předpokládáme v 1. pol. 2026. Oprava komunikace Vsisko-Grygov, kterou bude provádět na své náklady ŘSD ČR, proběhne také v 1. pol. 2026.

Přivítejte nové prvňáčky. Nový školní rok začal!

Oslavy 750 let Holice

Sirény na cestách

Velký Týnec hostil Jitku Asterovou, Sandru Pogodovou a Lindu Finkovou alias Sirény na cestách

Týnecká folková zahrada

Folk, modrá tráva a tóny banja rozezněly zámeckou zahradu 6. září...

Čechovické hody

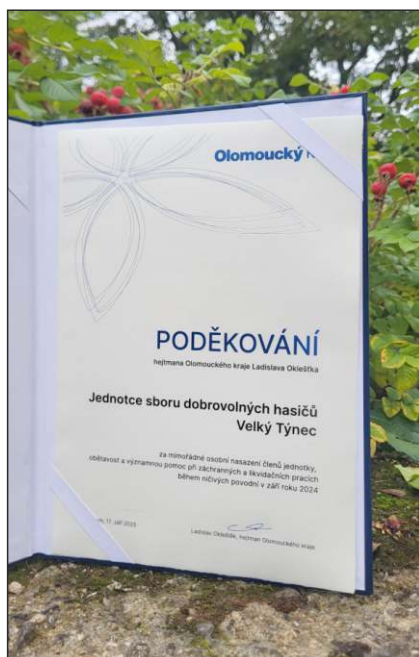

Výstava květin, ovoce a zeleniny

Týnecktí zahrádkáři se pochlubili svými výpěstky

Hasiči vzpomínali na výročí ničivých zaplav

Kalendárium

3. října
Noční nebe nad Hradiskem
- Jan Hofírek - Hradisko - 20:30 hodin

4. října
Den otevřené dálnice D55 Olomouc-Kokor
- ŘSD a Eurovia 10:00-16:00 hodin

12. října
O nebi na zemi - divadelní představení pro děti
- Knihadýlko/Knihovna VT - malý sál společenského domu - 15:00 hodin

18. října
Natěrač - divadelní představení
- Obec VT a Moravské divadlo Olomouc - společenský dům - 18:00 hodin

23. října
Čuhácké nářečí dříve a nyní
- Knihovna VT - kino - 18:00 hodin

24. října
Oslava 107 let od vzniku ČSR
- lampiónový průvod a ohňostroj - Obec VT a SDH VT - Hradisko - 18:00 hodin

31. října
Tenor bez fraku
- Obec VT - společenský dům - 19:00 hodin

Další události

Dne 1. října vedení obce projednávalo s projektantem přípravu projektu opravy zámecké stodoly. Renovační práce konstrukce střechy a částečně i vnitřní interiéry.

Dne 2. října se vedení obce, základní a mateřské školy zúčastnilo školení o budoucím financování nepedagogických pracovníků v Městském domě v Přerově. Nic překotně nového jsme se nedozvěděli.

Dne 7. října proběhl předposlední kontrolní den na stavbě dálnice D55 Olomouc-Kokory. Její otevření je stále naplánováno na 19. prosince!!! Každý čtvrtek probíhají kontrolní dny na přístavbě obecního domu v Čechovicích.

Dne 20. října jednalo vedení obce s Ing. Pavlem Kretkem z firma Agra, a. s. Předmětem jednání byla příprava projektů stavby chodníku v Bystřické ulici, resp. suchého poldru na Beroňce. Velmi oceňuji vstřícný přístup zemědělského podniku!

Den otevřené dálnice D55. ŘSD představilo veřejnosti novou dálnici z Olomouce na Přerov. Její otevření se kvapem blíží...

Počasí

Říjnové počasí? Neslané, nemastné. Žádné babí léto, málo slunečných dní, skromný déšť.

První dekáda. Noc: 7, 5, -1, -1, 8, 5, 8, 5, 10, 9. Den: 11, 10, 12, 13, 14, 12, 14, 17,

17, 14. Druhá dekáda. Noc: 11, 10, 9, 2, 9, 7, 8, 8, -1, -1. Den: 15, 14, 16, 11, 12, 13, 13, 11, 11, 13. Třetí dekáda. Noc: 8, 9, 8, 4, 4, 3, 4, 6, 7, 3, 0. Den: 14, 15, 18, 11, 11, 12, 8, 10, 15, 16, 13.

Kouzlo podzimu v objektivu

Podzim tentokrát nenabídl tolik slunečných dnů, ale když zaskvílo...

Ze Starostova deníku

Týnecký divadelní podzim

20/10 Dvě výborné divadelní komedie nabízíme nejen týneckým divákům v rámci Týneckého divadelního podzimu 2025. Ta první je za námi. V sobotu 18. října od 18:00 hodin hostovali na týneckých prknech herci Moravského divadla Olomouc s komedií anglického dramatika Donalda Churchill Natěrač. Roman Vencel, Lenka Kočišová a Jana Posníková předvedli skvělé komediální výkony, takže více jak sto padesát diváků bylo - soudě podle bouřlivého smíchu v průběhu hry - určitě spokojeno. Před

námi je druhý divadelní kousek. Původní česká hra Roberta Bellana Normální debil, která byla hrána v řadě divadelních scén po celé republice. My ji uvidíme v podání Divadla Pecka v sobotu 6. prosince od 18:00 hodin. Předprodej vstupenek probíhá do 10. listopadu na www.smsticket.cz. Poté jako tradičně zakoupíte vstupenky v Reznictví Coufalovi. Cena v předprodeji činí 200,- Kč, na místě 250,- Kč. Těším se na vás, určitě přijďte!

V sobotu 18. října proběhlo ve společenském domě divadelní představení anglického dramatika Donalda Churchilla Natěrač. Na týneckých prknech se představili herci Moravského divadla Olomouc a slavili velký úspěch

LAMPIÓNOVÝ PRŮVOD a oslava 107. výročí vzniku Československa

Tradiční podzimní akce - oslava vzniku ČSR se i letos těšila velkému zájmu

Kalendárium

1. listopadu

Halloweenská pro -náctileté

- Komise pro volnočasové aktivity ZO VT - zámecká zahrada - 17:00-22:00 hodin

3. - 4. listopadu

Humanitární sbírka

- Komise pro sociální záležitosti ZO VT - vždy od 15:00 do 17:00 hodin

8. listopadu

2. kolo Zlaté ligy stolního tenisu 2025

- sportovní hala - Obec VT a Píneč Týnec - od 9:00 hodin

Na kouzelném paloučku

- Agentura Gong a Obec VT - kino - 10:00 hodin

Království hraje, tančí a zpívá

- mikroregion Království a Obec VT - společenský dům - od 14:00 hodin

16. listopadu

Vyhlášení výsledků soutěže Království očima občanů Království

- Císařov - 14:00 hodin

19. listopadu

Zájezd Klubu seniorů do Moravského Krumlova

20. listopadu

31. zasedání mikroregionu Království

- Charváty - 9:00 hodin

22. listopadu

Vítání nových občánků

- Obec VT - obřadní síň obecního úřadu - 10:30 hodin

Zájezd do České Těšiny

- ČČK Čechovice

24. listopadu

23. zasedání Zastupitelstva obce VT

- společenský dům VT - 16:30 hodin

29. listopadu

Vánoční jarmark

- Komise pro volnočasové aktivity ZO VT - společenský dům - 10:00-17:00 hodin

Týnecký košíček 2025

- turnaj v badmintonu - Obec VT - sportovní hala - 9:00 hodin

Další události

Dne 10. listopadu proběhla pracovní schůzka Zastupitelstva obce VT. Na programu byla příprava 23. zasedání.

Dne 11. listopadu proběhl poslední kontrolní den na stavbě D55 Olomouc-Kokory. Podrobněji ve Starostově deníku - viz jinde na stránce.

Dne 12. listopadu proběhlo pracovní jednání s panem architektem Schmiedtem o přípravě projektu renovace střechy a interiérů zámecké stodoly. Obec má příslibu dotaci z MAS Hanácké Království ve výši 2,5 mil. Kč.

Dne 13. listopadu se starosta obce coby člen ekonomické rady Římsko-katolické farnosti Velký Týnec zúčastnil jednání s panem architektem Jemelkou, který

představil několik návrhů na postupnou rekonstrukci farní budovy. Obec by ráda získala pronájem v přízemí pro činnost MC Čmelda a SRPŠ při ZŠ VT.

Dne 13. listopadu pan Mgr. Hojgr z právníké kanceláře Ritter-Šťastný provedl školení pracovníků obecního úřadu ve věci GDPR.

Dne 20. listopadu byl starosta obce pozván na slavnostní otevření dokončení obchvatu Olomouce u obce Křelov.

Dne 26. listopadu proběhlo na malém sále společenského domu veřejné jednání 2. aktualizace Územního plánu obce VT.

Počasí

Tak typický umolousaný listopad. Vydutně zapršelo na začátku a pak jednou ke konci. Jinak pořád více pošmourno než slunečno. První snížek napadal v předposlední listopadový víkend. Troška. Síce v noci lehce mrzlo, ale přes den se to rozpustilo. Nicméně Kateřina na ledě, Vánoce...???

První dekáda. Noc: 2, 8, 8, 1, 0, -1, 5, 1, 6, 4. Den: 18, 14, 11, 12, 11, 14, 13, 8, 5, 8. Druhá dekáda. Noc: 4, 5, 4, 4, 6, 5, 2, -1, -3, 0. Den: 8, 4, 5, 6, 9, 8, 7, 6, 4, 4. Třetí dekáda. Noc: -1, -1, -4, -4, 0, 0, 0, -4, -2, 0. Den: 2, 2, 1, 1, 2, 1, 3, 3, 1, -1.

Na průběhu listopadu jsme se dočkali prvního sněhu letošní zimy

Ze Starostova deníku

Inspekční činnost na obecním úřadě a v mateřské škole

11/11 Začátek listopadu se nesl ve znamení dvou kontrol na obecním úřadě a jedné inspekce v mateřské škole. Pravidelnou kontrolou prošla ze strany Magistrátu města Olomouce práce paní matrikářky Radky Tomečkové. Za svou preciznost byla hodnocena nejvyššími známkami, chcete-li jedničkou či desítkou!!! Kontroly stavebního úřadu v minulých letech končily s určitými výhradami. Ta poslední však znamenala zásadní obrát, neboť se začala projevovat skvělá práce pana Ing. Miloše Hlaváčka. Triumvirát kontrolerek z Olomouckého

kraje byl velmi spokojen! Navíc byly paní kontrolorky fascinovány prostředím týneckého obecního úřadu, takže si pro inspiraci pořídily řadu fotografií... I třídní inspekce v týnecké mateřské škole dopadla na výtečnou!!! Jak mě informovala zástupkyně ředitelky paní Veronika Batová, je to zásluhou celého pedagogicko-výchovného kolektivu a nově nastavených programů. Ale tady letí má pochvala především na její hlavu! Všem děkuji za skvělou práci a posilování renomé naší obce!

Poslední kontrolní den na stavbě dálnice D55 Olomouc-Kokory

12/11 Po dva a půl letech jsme se v úterý 11. listopadu naposledy sešli se zástupci investora ŘSD ČR a realizátora firmy Eurovia, a. s., abychom dostali informace o dokončované stavbě, která má být slavnostně otevřena 19. prosince t. r. Mj. byly projednávány i plány budoucích oprav komunikací užívaných stavbou. Naši obce se to týká spojky Vsisko-Grygov, resp. krajských komunikací v ulicích Grygovská, Na Křibě, Sokolská a Ke Vsisku. Opravy proběhnou v roce 2027. V rámci jednání vyvstal problém se schválením dopravního značení, který mohl zkomplikovat uvedení části no-

vých komunikací do provozu. Bezprostředně jsem požádal o pomoc pana hejtmana Olomouckého kraje Ladislava Oklešťka. Ten během několika málo minut určil čas pracovní schůzky na následující den. Během ní se podařilo najít řešení, které bylo akceptovatelné pro všechny zaangażované strany a cílová stavební páska tak není ohrožena. **Na tomto místě chci poděkovat panu hejtmánovi za okamžitou reakci a zásadní podíl na řešení vzniklé situace!** Moc si jeho aktivity a hlavně lidského přístupu vážím! Děkuji!

Co bude s týneckou římsko-katolickou farou?

19/11 Tak jako obvykle se vyrojilo mnoho zaručených hypotéz, které informovaly o tom, co se stane s římsko-katolickou farou. Ta nejatraktivnější pracovala s vidinou komerčního prodeje objektu! Jak by prohlásil kapitán Alberto Bertorelli, postava z britského komediálního seriálu Haló, haló! Jaký stupid omyl! Nic se prodávat nebude! V těchto dnech rozhodli členové ekonomické a pastorační rady, resp. otec Milan Maštera o postupné rekonstrukci objektu tak, aby v něm ve spodním traktu mohlo působit Rodinné centrum Čmelda a SRPŠ při ZŠ Milady Petřkové, resp. samotní věřící z farnosti. Horní trakt bude

postupně přebudován na 3 až 4 byty, které půjdou do komerčního pronájmu. Podrobněji se k záměrům vyjádří později samotný duchovní správce farnosti. A že jde o pravdivé informace, mohu jako člen ekonomické rady autenticky potvrdit!

Mám rád smysluplné telefonické rozhovory...

19/11 Právě dnes ve středu 19. listopadu jsem jeden takový absolvoval s velmi milou občankou ze Vsiska paní Z. Pane starosto, mám na vás dvě věci. Proč se sázely stromy na návsi, když tam mají být postavena parkoviště? Shodli jsme se, že auta patří za vrata jejich majitelů a že zeleň v intravilánu je daleko smysluplnější. A proč se tak málo píše v Týneckých listech o Vsisku, když třeba o Čechovicích je tam pořád něco no-

vého? Vysvětlil jsem, že pokud se najdou v její domovině tak pilní pisatelé jako v Týnci nebo v Čechovicích, pak bude informační skóre o všech obcích vyrovnané! Tož ja, to máte pravdu! zazněla odpověď. Oba jsem se shodli na tom, že Vsisko je krásná dědina s ještě hezčí návsi a že se dá projet dokolečka nebo třeba do osmičky. Paní Z., miluji váš úsměv a smysl pro humor, který je ve vašem věku prostě obdivuhodný!!!

Dejte si velký pozor na podvodné telefonáty!!!

21/11 Před chvílkou jsem absolvoval velmi nepřijemný rozhovor. Volal mi falešný policista ze služebny ve Strakoncích, který se představil jako Petr Soukup s tím, že nějaký Robert Březina z Ostravy se snažil s mnou podepsanou plnou mocí získat v bance úvěr na 600.000,- Kč. A že je potřeba sepsat okamžitě protokol, aby mou plnou moc nevyužil na disponování s mými penězi. Teprve po několika nádeších a po výzvě mé paní, ať dám hovor nahlas, nám docvaklo, že jde o typ podvodu, o kterém

se píše v médiích. Hovor jsem ukončil s konstatováním, že to proberu se svým právníkem a že se na telefonní číslo 732 407 133 obratem ozvu. Zavola jsem na skutečnou Policii ČR a celý incident nahlásil. **PROSÍM, NENEČEJTE SE TAKOVÝMI TELEFONÁTY VYKOLEJIT. POLICIE ČR ANI BANKOVNÍ DOMY NIKDY NIC NEŘEŠÍ PŘES TELEFON!!! HOVOR UKONČETE A OKAMŽITĚ NAHLASTE NA POLICII ČR. TA UČINÍ DALŠÍ PRÁVNÍ KROKY!**

Vánoční jarmark

Dne 29. listopadu 2025 prostory celého společenského domu zaplnila vůně punče, chvojí a začínajících příprav na Vánoce. Letošní vánoční jarmark přinesl opět krásný a očekávaný začátek adventu ve Velkém Týnci

Království hraje, zpívá a tančí

Helloweenská párty nejen pro náctileté

Tenor bez fraku

Ve Velkém Týnci vystoupil David Uličník se skupinou. Jeho repertoár zahrnoval písně od Karla Gotta, Valdy Matušky, skupiny Queen až po slavné italské songy. Krásný zážitek si domů odnášel beznadějně vyprodaný sál společenského domu

Vítání občánků

22. listopadu jsme přivítali do naší obce nové občánky. Zleva: Valentýna Hrubá, Elena Vyhliďalová, Sára Valentová, Ella Gáborová, Filip Stejskal, Vaiana Smutná, Natálie Cahová

Kalendárium

5. prosince

Rozsvícení Týneckého vánočního stromu 2025

- Obec VT+Komise pro kulturu a sport ZO VT+SDH VT - od 16:00 hodin

Obchůzka sv. Mikuláše s družinou

- SDH VT - od 17:00 hodin

Mikulášská obchůzka s nadílkou ve Vsisku

- Komise pro místní část Vsisko+přátelé

6. prosince

Mikulášování

- Agentura Gong+Obec VT - 10:00 hodin

Normální debil

- Divadlo Pecka+Obec VT - společenský dům - 18:00 hodin

7. prosince

Vánoční koncert ve Vsisku

- vystoupení dětí a společné zpívání v kapličky - KpMČ Vsisko+přátelé - 17:00 hodin

10. prosince

Česko zpívá koledy

- Komise pro volnočasové aktivity ZO VT - Sokolská ulice - od 16:30 hodin

11. prosince

24. zasedání mikroregionu Království

- Grygov - 9:00 hodin

13. prosince

Rozsvícení Čechovického vánočního stromu 2025

- Komise pro místní část Čechovice+Naše Čechovice - náves - 16:30 hodin

Krampus Hradisko

- Tihle lidi+Obec VT - od 19:00 hodin

14. prosince

Zimní procházka s krmením zvířátek ve Vsisku

- Komise pro místní část Vsisko+přátelé - 14:00 hodin

19. prosince

Slavnostní otevření dálnice R55 Olomouc-Kokory

RSD - 10:00 hodin

20. prosince

Vánoční koncert Národopisného souboru Týnečáci

- Husův sbor - 15:00 hodin

Adventní sportování ve Vsisku

- Komise pro místní část Vsisko+přátelé - 14:00 a 16:00 hodin

21. prosince

Vánoční kondiční jízda

- SDH VT - od 17:00 hodin

23. prosince

Roznos Betlémského světla po obcích

- Skaut VT a Č

Betlémské světlo u kapličky

- Komise pro místní část Vsisko+přátelé - 17:30 hodin

26. prosince

Na Štěpána není pána

- vycházka k Boudě v Chlumu - Skaut VT a Č - 08:00-13:00 hodin

Vánoční koncert mikroregionu Království

- Cimbal Classic - poutní kostel v Dubu nad Moravou - 15:00 hodin

27. prosince

3. kolo Zlaté ligy stolního tenisu 2025

- Pinec Týnec - sportovní hala ZŠ Milady Petřkové VT - 9:00 hodin

30. prosince

Taneční odpoledne

- Klub seniorů VT - společenský dům - 14:00 hodin

31. prosince

Silvestrovský zápas + Slavnostní půlnoční přípitek

- Komise pro místní část Vsisko+přátelé

Počasí

Tak takové počasí v prosinci si ve svém životě nepamatuji!!! Téměř celoměsíční inverze! Zataženo, mlhy, sluníčko na lékařský předpis a jen na několik minut! Po sněhu ani památky, a to ani na horách, kde vládlo jarní slunečné počasí. První dekáda. Noc: -1, 1, 2, 4, 5, 4, 3, 4,

7, 3. Den: 1, 2, 5, 8, 8, 7, 5, 7, 8, 6. Druhá dekáda. Noc: 2, 3, 1, 0, 0, -2, 0, 1, 1, 3. Den: 6, 4, 0, 2, 1, 1, 1, 0, 4, 1. Třetí dekáda. Noc: 1, 2, 3, 0, -5, -5, -5, -4, -8, -4, -8. Den: 4, 3, 4, 1, -4, 0, -1, 3, 0, -1, -1.

Ze Starostova deníku

19. ročník soutěže

Království objektivem občanů Království je před námi

3/12 Před několika dny proběhlo v Císařově vyhodnocení celoroční fotografické soutěže našeho mikroregionu nazvané **Království objektivem občanů Království**. Jedna kapitola se uzavřela, druhá se otevírá. V roce 2026 se bude soutěžit ve dvou kategoriích: **Kouzlo okamžiku** a **Němá tvář**. Když tak listuji

našimi Týneckými listy, uvědomuji si, kolik máme skvělých amatérských fotografů. Škoda jen že se nezapojují i do této soutěže, která ty nejlepší vždy odmění hodnotnými dary. Zkuste to příští rok třeba vy! V každé kategorii můžete nabídnout 4 snímky a odevzdat je na našem obecním úřadě až do 31. října.

Jen si tak trochu prásknout!

18/12 Rozruch způsobil nový zákon o pyrotechnice č. 344/2025 Sb. s účinky od 1. prosince 2025. Ten zavádí ochranná pásma, v nichž není možné odpalovat ohňostroje ani jiné výbušné efekty s výjimkou nejméně rizikové kategorie F1 (do které patří například prskavky či některé dýmovice). Nově tak platí zákaz používání pyrotechniky ve vzdále-

nosti 250 metrů od nemocnic, domovů pro seniory, zoo, útulků, chovů hospodářských zvířat a dalších míst. Tento zákaz se vztahuje na každého. Raději jsem si to ověřil u naší právní zástupkyně JUDr. Hučínové. A tady posílám odkaz na mapu, kde najdete červenou barvou označená místa zákazu v našich obcích: <https://1url.cz/zJSke>

OBEC VELKÝ TÝNEC VÁS SRDEČNĚ ZVE NA

XX. OBECNÍ PLES

VE STYLU RED VELVET

SPOLEČENSKÝ DŮM VELKÝ TÝNEC

17. 1. 2026 OD 20:00

K Tanci a poslechu hraje **TRIO BENE**

A VEČEREM PROVEDE **LENKA KOŠIČOVÁ.**

PROGRAM BUDE BRZY ZVEŘEJNĚN.

VÍTANÝ DRESSCODE: TÓNY A DOTEK ČERVENÉ

VSTUPNÉ VČETNĚ MÍSTENKY V PŘEDPRODEJI ZA 150 Kč.
VSTUPNÉ BEZ MÍSTENKY NA MÍSTĚ ZA 120 Kč.

© Petr Hanuška

Do předčasného důchodu odešla dlouhletá pracovnice obecního úřadu paní Eva Krkošková. Díky za vše, Eví!

Nový kus D55 mezi Olomoucí a Přerovem otevřel, po dálnici teď až do Kokor

Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD) v pátek 19. prosince otevřelo 7,6 kilometru dlouhý úsek dálnice D55 Olomouc – Kokory. Jedná se o první část autostrády, která bude propojovat Olomouc a Přerov a uleví tranzitní dopravě značně zatíženým vesnicím na trase. Dnešek má pomoci Krčmani, která po obchvatu volala přes dvacet let.

OLOMOUCKÝ
deník.cz

Dálnice D55 je přeložkou frekventované silnice I. třídy, která spojuje Olomouc a Přerov přes několik obcí. Práce na úseku Olomouc – Kokory trvaly 32 měsíců. Součástí úseku je šest mostů a také ekodukt, jelikož trasa dálnice vede poblíž přírodní památky U Strejčkova lomu a Bílých hlín a protíná biokoridor. Cena stavby po valorizaci činí 2,1 miliardy Kč bez DPH, většinu nákladů by měla pokrýt dotace z EU.

„Jsem rád, že se nám to podařilo dotáhnout. Problémy na této stavbě byly obrovské v rámci přípravy. Prožívali jsme odvolání proti stavebním povolením, problémy byly v majetkoprávní přípravě, proběhly soudy, správní řízení,“ uvedl generální ředitel ŘSD Radek Mátl.

Po stávající silnici I/55, která protíná Krčmaň a Kokory, denně projede až 20 tisíc aut. Otrěsy trpí domy, včetně krčmaňské školy. „Situace je čím dál ne-

úsnější. Stávají se nehody, řidiči ne-respektují náš semafor u přechodu pro chodce,“ těšili se na obchvat v Krčmani. Protože nový dálniční úsek bude zpoplatněný podle vyhlášky pro vozidla nad 3,5 tuny, obec se nyní obává, že úlevu přinese pouze částečně. „Výsledek může být takový, že nám obchvat sice trochu dopravy odebere, ale budeme to mít ze dvou stran. Část řidičů dodávek, nákladních aut a kamionů se může chtít placenému úseku vyhnout,“ sdělila nyní obava starostka Krčmaně Eva Sztwiorková.

Pokračování do Přerova

Navazující úsek Kokory – Přerov dlouhý šest kilometrů by se měl podle ŘSD začít stavět příští rok. Většina pozemků je vykoupena, vypsán už je i výběrové řízení na zhotovitele stavby. Trasu už zkoumají archeologové.

Dálnice D55 je klíčová kvůli propojení východu a západu České republiky. Navazuje na rozestavěnou dálnici D35 a je to přímé napojení z Olomouce na Přerov a na dálnici D1 a na jih směrem do Zlínského kraje, posléze až na Hodonín a Břeclav.

„Dálnice D55 má v dálniční síti ČR velký význam. V roce 2029 by měla být severní část dálnice D55 hotová. Až bude dokončená celá D55, odvede část tranzitní dopravy z dlouhodobě přetížené aglomerace Brna. A přestože dálnici D1 kolem Brna rozšíříme do budoucna na šestipruhovou uspořádání, i tak bu-

de přetížená. A z toho důvodu má dálnice D55 velký význam pro moravskou část České republiky, zejména pro severojižní dopravní vztahy,“ řekl Radek Mátl.

Stavba je navržena ke spolufinancování

z Programu Doprava 2021-2027 (OPD 3).

Daniela Tauberová
Olomoucký Deník, 19. prosince 2025

Předvánoční ruch na stavbě dálnice R55 Olomouc-Kokory

Co se týče aktuálních prací, jak je vidět z fotografií, jedná se zejména o práce nutné pro uvedení hlavní trasy do provozu.

Práce probíhají na vodorovném a svislém značení, realizujeme oplocení, dopojujeme svodidla, montujeme odrazky, zameťáme, čistíme kanalizace, uklízíme.

V příštím roce na stavbě budeme pokračovat, nikam neutíkáme. Největší kus

práce nás čeká na odpočívkách, kde se nám letos povedlo dokončit kompletní zemní těleso, štěrkové vrstvy, kompletní odvodnění jak drenážemi, tak kanalizací, rozvody pro veřejné osvětlení a kamerové systémy. Zpevněné plochy určené pro stání kamionů byly vyhotoveny z cemento-betonového krytu. Po novém roce tedy budeme pokračovat s pokládkou žulových obrub, žulových dvourádků, betonových obrub, dokončíme vrstvy ze spodního cementu a zahájíme pokládku asfaltových vrstev. Budou obecně pokračovat práce na výsadbách a veškeré dokončovací práce okolo polních cest (krajnice, ohumusování příkop apod.). Po zasypaní ekoduktu provedeme kompletní dokončení tří polních cest v jeho okolí (SO 153.1, .2, .3) včetně pokládky AHV.

Tolik pro letošní rok! Těšíme se na spolupráci v šestkovém roce!

Jiří Škrabal

Autor je provozně-obchodní náměstek Eurovia, a. s.

© 4x Eurovia a.s.

Otevření dálnice D55

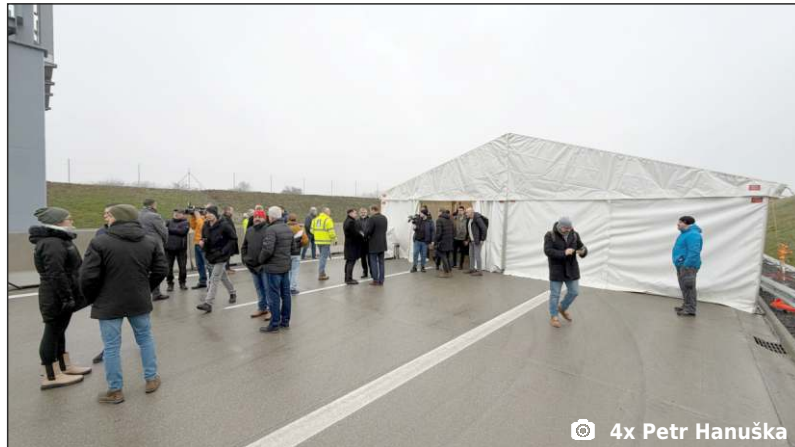
Na slavnosti promluvil mj. hejtman Ladislav Okleštěk. Vlevo nový ministr dopravy Ivan Bednář, vedle exministr Martin Kupka

A hosté stříhají pásku

Starostové a místostarostové Grygova, Týnce, Majetín, Rokytnice a Krčmaně

Úkryt před špatným počasím jsme hledali v provizorním stanu

Jak postupuje budování české dálniční sítě?

Nabízíme vám zprávu, kterou obec obdržela od generálního ředitele Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD) Radka Mátl. k plánům na otevření nových dálničních úseků v roce 2026 a k zahájení stavby nových dálnic.

ŘSD příští rok zprovozní téměř 40 kilometrů nových dálnic a 21 kilometrů nových úseků silnic I. třídy. A jedná se o tom, aby se oproti plánu dřív, již příští rok, otevřel úsek D35 Džbáňov - Litomyšl. V ideálním případě by se zároveň mělo příští rok začít stavět přes 110 kilometrů nových dálnic. „Zvládneme toho otevřít spoustu. U staveb, které bychom měli zahajovat, je to trošičku složitější, protože se stále řeší rozpočet Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI) na rok 2026. Ale na všechny rozestavěné stavby, které by se měly zprovoznovat příští rok, a i na ty, jejichž výstavba bude pokračovat až do let 2027 a 2028, peníze jsou,“ říká Radek Mátl. „Stále směřujeme k dostavbě základní dálniční sítě do roku 2033. To znamená, že i v roce 2026 musíme zprovoznovat spoustu dalších staveb. Týká se to dálnice D3, toho nejjihnějšího úseku Nažidla - Dolní Dvořiště, a věříme, že i první etapy úseku Kaplice - nádraží - Nažidla. V srpnu už tak budeme s dálnicí D3 v Rakousku. Pak to budou - stejně jako v letošním roce - další úseky dálnice D35. Od Ostrova do Vysokého Mýta přes tunel Homole a věřím - i když to na papíře ještě není - že se nám podaří najít cestu k tomu, abychom zprovoznili úsek Džbáňov - Litomyšl. Velmi intenzivně o tom jednáme se zhotovitelem stav-

by,“ říká Radek Mátl. Původní plánovaný termín je rok 2027, ale šéf ŘSD by otevření úseku dlouhého 7,6 kilometru mohl urychlit. „Věřím, že se nám to povede. Uvidíme, jaká bude letošní zima, ta to zásadně ovlivní,“ řekl Radek Mátl. Jde o úsek před Litomyšlí. Obchvat Litomyšle by měl být hotový v létě 2027. S dálnicí D3 se ŘSD dostane příští rok na jihu do Rakouska, s dálnicí D11 na severu do Polska. „Dostavíme hraniční úsek v délce tří kilometrů z úseku Trutnov - státní hranice, zprovozníme ho v druhé polovině roku. Polská dálnice S3 tak bude moci být plnohodnotně v provozu, protože už se bude sjíždět na silnici I/16 na českém území. Postavíme také další úsek D48 jako součást stavby Lešná - Palačov, to je u Frýdku - Místku. A potom tedy věřme, doufejme, dostavíme druhou část úseku Hulín - Fryšták a dokončíme tento prokletý úsek dálnice D49. To je stavba ve Zlínském kraji, kterou nám blokují Děti Země. Věřím, že bude vydané stanovisko EIA, posléze i stavební povolení. Ta dálnice je prakticky hotová, je potřeba postavit jen provizorní napojení a doufám, že to se zvládne už v první polovině příštího roku,“ řekl Radek Mátl. ŘSD příští rok také dokončí 21 nových kilometrů silnic I. třídy. Mezi nejvýznamnější řadí Radek část obchvatu České Lípy, obchvat východočeských Sezemice, zlepšit se také napojení od dálnice D3 směrem na Český Krumlov. „Na silnicích I. třídy je 11 důležitých staveb, které v příštím roce zprovozníme,“ ujistil šéf ŘSD. Mnohem větší čísla se týkají počtu kilometrů dálnic, které by se měly příští rok začít stavět. „Toužíme po tom, abychom zahájili až 75 kilometrů nových dálničních úseků, což je velké číslo. Je to 21 staveb. A k tomu s velkou pravděpodobností ještě připočteme dálnici

D11 Jaroměř - Trutnov a dálnici D35 Úlibice - Hořice, které se nerozestaví v letošním roce. Pak už je to číslo výrazně přes 100 kilometrů, jdeme až k nějakým 111 kilometrům zahajovaných dálnic. Pokud se to podaří, bude to velký úspěch. Ale samozřejmě vše závisí na výši rozpočtu roku 2026,“ zdůraznil Radek Mátl. K nejdůležitějším stavbám počítá poslední dva úseky na dálnici D6 a PPP projekt na D35, což jsou úseky od Opatovce po Mohelnici. Tam bude i nejdelší dálniční tunel v ČR, dlouhý čtyři kilometry. Nabízí se pochopitelně otázka, zda na něj budou peníze. „Zatím stále platí, že by se to mělo stavět jako PPP projekt. A pokud se v roce 2026 podaří vysoutěžit koncesionáře a stavbu zahájit, tak v nejbližších letech nebude stát do té stavby investovat žádné finanční prostředky, protože to zafinancuje koncesionář. A až stavbu zprovozní, někdy kolem roku 2030, teprve v té chvíli začnou státu nabíhat poplatky. Doufám, že na to bude, že díky tomu, že se bude stavět jako PPP, tak se uvolní finanční prostředky na ostatní stavby,“ řekl Radek

Mátl. Pokud jde o dálnici D6, tak šéf ŘSD věří, že peníze na ni budou a zbývajících 15 kilometrů se v roce 2026 rozestaví. Hotovo by mělo být nejpozději v roce 2029. „To znamená, že nejdéle do roku 2030 budou jak dálnice D11, tak dálnice D6 kompletně hotové,“ zdůraznil Radek Mátl. Co se týká nových staveb silnic I. třídy, což jsou často obchvaty, záleží stejně jako u dálnic na tom, jak dopadne rozpočet SFDI. Mezi stavbami, které má ŘSD připravené, je několik velmi prioritních. Jsou to I. etapa obchvatu Znojma, most Plasy na silnici I/27, obchvat Pelhřimova a také jihovýchodní obchvat Pardubic. „Jsou to stavby, které si zaslouží pozornost, a věřím, že i na ně se finanční prostředky najdou,“ řekl Radek Mátl. Další informace najdete v podcastu s generálním ředitelem ŘSD zde: <https://1url.cz/ljnnf>

Václav Koblenc
Vedoucí oddělení regionální a celostátní komunikace

VŠECHNO NEJLEPŠÍ

V měsíci lednu blahopřejeme
k významným životním milníkům
těmto našim spoluobčanům

93 let Františka Mačáková z Velkého Týnce	75 let Oldřich Jureček z Čechovic
88 let Ludmila Pospíšilová z Velkého Týnce	70 let Vlasta Dubská z Velkého Týnce
84 let Anna Hlaváčková ze Vsiska	65 let Josef Sova z Velkého Týnce
83 let Josefa Kopečková ze Vsiska	60 let Jana Zvěřová z Velkého Týnce Pavel Nakládal z Čechovic Lenka Dobrozemská z Velkého Týnce
81 let Josef Prečan z Velkého Týnce	

Připravila Radka Tomečková
Autorka je matrikářka obce

A8 TAXI

Pracovní doba
Po - Čt
07:00 - 00:00

Pá - So
Nonstop

Ne
00:00 - 20:00
www.a8taxi.cz
Nejlevnější taxi na přejezdy mezi obcemi.

606 500 003

Velký Týnec - Olomouc za 200 Kč

Velký Týnec (senior nad 65 let) - Olomouc za 150 Kč
Velký Týnec - Velká Bystřice za 150 Kč
Olomouc do 2 km - 70 Kč, do 4 km - 140 Kč, od 4 km - (40.50 Kč/km - 47.50 Kč/km) + nástup 30 Kč den/60 Kč noc

SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ VELKÝ TÝNEC
VÁS SRDEČNĚ ZVE NA

HASIČSKÝ PLES

24 LEDNA 2026

20:00 HOD

SPOLEČENSKÝ DŮM

(OTEVŘENO OD 19.00 HOD)

K Tanci a poslechu hraje
DJ ROMAN FOJTÍK

BOHATÁ TOMBOLA
FOTOKOUTEK
BOHATÉ OBČERSTVENÍ
MÍCHANÉ NÁPOJE

**KOMISE PRO VOLNOČASOVÉ AKTIVITY ZO VELKÝ TÝNEC
ZVE DĚTI**

29. LEDNA 2026

ZA VYSVĚDČENÍ
DO KINA

ZAČÁTEK
PROMÍTÁNÍ:
16:30
18:30

PŘED KAŽDÝM PROMÍTÁNÍM
JE PŘIPRAVEN ŠMOULÍ ÚKOL S ODMĚNOU

KINO BUDE OTEVŘENO OD 16:00

INFO: VOLNYCASVT@SEZNAM.CZ

VSTUPENKY NELZE REZERVOVAT PŘEDEM

MOVIE
TICKET

DĚTI VSTUP
ZDARMA
DOSPĚLÍ 80,-

5 mýtů o kastraci koček

Také si myslíte, že...

- 1

Kastrace je proti přírodě.
Jezdíte autem a vlakem, užíváte antibiotika, televizi, mobil i operace v narkóze jsou pro Vás samozřejmostí. Nic z toho ale příroda nezná. Stále si myslíte, že kastrace kočky nebo kocoura je výjimka?
- 2

Máme kocoura. Nás se to netýká.
A víte, že váš kocour může ročně zplodit až 40 koťat? Co s nimi bude, narodí-li se „na ulici“?
- 3

Kočka má mít před kastrací koťata.
Veterinární praxe prokázala, že opak je pravdou. Nejvhodnější čas na kastraci kočky je před první říjí. Kočka ani kocour ztráty schopnosti rozmnožování neopakávají, jde o pud daný přírodou.
- 4

Koťata rozdám známým nebo na inzerát.
Možná někoho ze svého okolí i tentokrát přemluvíte. Možná si koťe vezme neznámý člověk. Co když se k němu ale nebude chovat dobře? Neskončí na ulici? A kam dáte koťata, která neumíte?
- 5

Koťata vždycky topíme.
Víte, že tím dle zákona na ochranu zvířat proti týrání 246/1992 Sb. riskujete trest odnětí svobody až na 2 roky? Včasnou kastraci kočky nebo kocoura ušetříte utrpení nechtěných koťat.

Zeptejte se vašeho veterináře
na kastraci ještě DNES!

Knihobox již plně slouží týneckým čtenářům!

Vážení čtenáři, s radostí vám oznamujeme, že jsme pro vás spustili nový knihobox, který vám usnadní vyzvedávání a vrácení knih mimo otevírací dobu knihovny. Knihobox je umístěn v přístřešku u vchodu knihovny (bílo-červený box) a je vám k dispozici 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. Slouží nejen pro vrácení knih, ale také pro vyzvedávání vámi objednaných knih z knihovny.

Jak půjčovat knihy?

1. Knihy si můžete objednat prostřednictvím katalogu (odkaz naleznete na webových stránkách knihovny knihovna.velkytync.cz). Na této stránce naleznete i návody, jak se v katalogu orientovat a jak z něj objednávat). Důležité je, abyste u dané knihy u políčka „Získat“ následně zvolili volbu „Odložení do boxu“, nikoliv „Odložení z políčky“.

2. Knihy je také možné objednat prostřednictvím e-mailu knihovna@velkytync.cz nebo SMS na telefonní číslo 731 028 642 (přijímáme pouze SMS, nikoliv zprávy na Viber nebo WhatsApp). Ve zprávě napište název titulu a autora. Je možné knihy nachystat i podle žánru – do emailu nebo SMS sdělte požadovaný žánr a počet knih.

3. Požadavek bude následně zpracován. Pokud jsou vámi požadované knihy půjčené, budete kontaktováni ohledně dalšího postupu.

4. Jakmile jsou knihy vloženy do boxu, přijde vám na e-mail nebo telefonní číslo kód pro vyzvednutí. Zprávy s kódem chodí pouze na email a číslo, které jste nahlásili v knihovně při registraci – nikoliv z emailu nebo čísla, ze kterého jste objednávali. Pokud jej chcete změnit, zastavte se v knihovně a nahlaste změnu.

5. Zasláný kód zadáte na displeji knihoboxu. V e-mailu vám přijde i QR kód, kte-

rý můžete načíst na čtečce pod displejem, slouží místo zadávání čísla.

6. Po správném zadání kódu se vám otevře schránka. Vyjměte knihy a od této chvíle jsou půjčené na váš průkaz.

7. Upozorňujeme, že knihy je takto možné pouze půjčovat. Pokud chcete současně vrátit knihy, není je možné vložit do stejné schránky, která se otevřela, ale je nutné postupovat podle návodu na vrácení knih.

Jak vrátit knihy do boxu?

1. Připravte všechny knihy, které chcete vrátit – nemusíte vrátit všechny půjčené knihy najednou, stačí vrátit pouze přečtené, ostatní výpůjčky se vám automaticky prodlouží.

2. Vkládejte knihy do přihrádky pod obrazovkou (připomíná schránku).

3. Knížky vkládejte postupně po jedné, aby se nezasekly nebo nepoškodily. Ale nemusíte se bát – vrácení je navrženo tak, aby se knihám nic nestalo.

4. Po vložení se již nemusíte o nic starat – knihy jste takto vrátili, neplynou vám tedy žádné další poplatky a pokuty, nevrácené knihy se automaticky prodlouží.

Důležité upozornění: do knihoboxu lze vrátit pouze knihy půjčené ve Velkém Týnci. Není možné vrátit ani vyzvedávat knihy z poboček Vsisko a Čechovice.

Všechny objednávky i vrácení budou zpracovány v nejbližší možné době. Věříme, že vám tato nová služba zpříjemní využívání knihovny a nabídne větší flexibilitu při půjčování a vrácení knih. Samozřejmě vás uvidíme rádi i nadále osobně v knihovně.

Eliška Tomečková
Autorka je knihovnice

KNIHOVNA
Velký Týnec-Vsisko

**OZNAMUJEME ZMĚNU OTEVÍRACÍ DOBY
OD LEDNA 2026**

**bude knihovna otevřená
od 17:15 do 19 hod.**

děkujeme za pochopení

Jarní pozvánka na Benefiční Galavečer V Dubu 2026

Milí přátelé, v jedné písni se zpívá, že čas letí jako bláznivý. Je to neuvěřitelné, ale v příštím roce proběhne již 15. ročník Benefičního Galavečera v Dubu nad Moravou 2026, na který bych vás ráda co nejrůzněji pozvala. Možná se ptáte, proč právě teď v předvánočním čase zveme na jarní akci. Je to nabídka pro vás, kteří byste chtěli věnovat vstupenky na tento koncert jako vánoční dárek. 15. ročník Benefičního Galavečera proběhne dne 16. května 2026 od 19:00 hodin v kostele Očišťování Panny Marie v Dubu nad Moravou.

V příštím roce budeme vzpomínat na úžasnou zpěvačku Hanku Zagorovou. Krásné vzpomínkové hudební představení, na kterém zazní spousta Hanciných známých písní, pro vás připravila její dvorní kapela Boom Band Jiřího Dvořáka. Zpívat bude vynikající zpěvačka Eva Kleinová, která dlouhou dobu působila u Hany Zagorové jako vokalistka.

Již tradičně tento večer vždy zdobí výstava obrazů, na kterém vystavují známí či méně známí výtvarníci. V příštím roce proběhne výstava také, ale bude to výstava speciální, kterou si pro vás nechám jako malé překvapení. Velice mě těší, že tyto večery také pomáhají. Hanka Zagorová většinu života bojovala s poruchou krve-

by, proto jsem se rozhodla, že část výtěžku z tohoto koncertu poputuje neziskové organizaci Šance, která je samostatným centrem pro pomoc hematologicky, onkologicky a chronicky nemocným dětem a jejich rodinám v oblasti střední Moravy. Druhá část výtěžku bude předána opět na zvelevení kostela v Dubu nad Moravou.

Vstupenky můžete zakoupit v obvyklých předprodejních místech:

na Obecních úřadech Věrovany, Dub nad Moravou a Třebíči, v Květinářství Tovačov-Michaela Hrubá, v Řeznictví Ondřej Coufal Velký Týnec nebo přes e-mail jb.jitka.blahova@seznam.cz. Cena vstupného je 250,-Kč.

Přeji Vám všem krásný a klidný závěr letošního roku a těším se na viděnou v Dubu nad Moravou v roce 2026.

Jitka Bláhová
Autorka je pořadatelka a producentka

HANKA je naprosto nezbytné

Eva Kleinová a Boom!Band
Jiřího Dvořáka

Adventní čas ve Vsisku

Adventní období má pro každého z nás jinou příchut. Pro někoho představuje shon a nákupní šílenství, pro jiného je naopak časem zklidnění a očekávání. Očekávání příchodu Krista, očekávání svátečních dnů strávených v kruhu nejbližších, dnů naplněných vůní cukroví, kouzlem pohádek a tóny koled. Ve Vsisku jsme si tento čas zpřijemili, už tradičně, bohatým programem. Program letos vlastně začal ještě krátce před začátkem adventního období.

Ve dnech 27. a 28. listopadu se uskutečnilo „Všíské věncování“. Tvořivá akce, spojená s krásnou myšlenkou pomoci těm, kdo to potřebují. Na dvě desítky šikovných rukou se s velkou vervou pustily do výroby adventních věnců a dekorací. A že se jim dařilo! Společně se podařilo vyrobit více než 70 krásných výrobků. Všechny věnce a dekorace se prodaly na tradičním Týneckém jarmarku a výtěžek z prodeje bude věnován neziskové organizaci Šance Olomouc o.p.s., pečujícímu o onkologicky nemocné děti. Z celého srdce děkujeme všem, kdo se do této iniciativy zapojili, ať už drobným věcným příspěvkem pro výrobu věnců, nebo svou pomocí.

Esther Šturmová

jsme se drželi tradice a s dětmi jsme zapálili první svíci na adventním věnci. A za tónů vánočních písní a koled, v podání hudebního uskupení Brass Tools, a vůně svařeného vína, jsme rozsvítili letošní vánoční strom.

Ještě, že tady ty naše děti máme! Jejich jednohlasné přání „stroměčku, rozsviť se!“ náš strom Přemysl napotřetí vyslyšel a svou rozsvícenou tvář ukázal v plné kráse. Děti nám společně sousedské setkání zpřijemnilo svým vystoupením, které bylo zároveň velkou generálkou na koncert v kapliče. Pro děti byla připravena také Ježíškova pošta, kde mohly děti napsat svá

Esther Šturmová

Sobota 29. listopadu se nesla v duchu příprav na slavnostní rozsvícení vánočního stromu. Letošní strom, který zdobí prostor u všiské kaple, nám věnoval MUDr. Přemysl Slezák, vsiský rodák, pro kterého je naše obec stále, jak sám s hrdostí říká, „srdcovka“. Samotné pokácení stromu, i jeho převoz, byla velká událost, která vyžadovala přesné naplánování, přípravu a šikovné ruce. Dílo se zdařilo a strom, který pro letošní rok nese jméno po svém dárci, tedy strom Přemysl, se už důstojně tyčí u kaple.

První adventní neděli, tedy 30. listopadu

vánoční přání. Uvidíme, zda se všechna jejich tajná přání naplní. Rozsvícení vánočního stroměčku v první adventní ne-

Esther Šturmová

děli je ve Vsisku již mnohaletou tradicí, která nás spojuje, je časem, kdy se po rušném roce můžeme na chvíli zastavit, popovídat si se sousedy, kamarády, popřát si krásné nastávající dny.

V pátek, dne 5. prosince, zavítal do Vsiska Mikuláš, respektive dva Mikuláši, se svými družinami. Oba Mikuláši s anděly a neposednými čerty nejprve obhlédli rozsvícený vánoční strom i adventní věnec u kaple, uznale pokývali svými velkými hlavami, až jim málem spadly

Ondřej Koliba

čepice, a společně s andělkou vykročili s vážnou tváří a na obchůzku. Chvillemi měli co dělat, aby se jim rozdovádění čertíci po dědině neztratili. Dobrou zprávou je, že po mikulášské obchůzce máme ve Vsisku stále stejný počet dětí. Tedy vše dobře dopadlo. Mikuláš byl spokojený, slyšel krásné písničky a říkanky, anděl byl šťastný, že mohl děti odměnit malým balíčkem a čerti? Ti odešli ze Vsiska prostě a jednoduše s prázdnou.

Druhou adventní neděli, která letos připadla na 7. prosince, jsme společně prožili ve Vsisku krásný podvečer. Děti si pod vedením paní Jiřinky Kopečkové připravily pásmo písní a koled. Své vystoupení v „do posledního místa zaplněné“ kapli zahájilo 17 malých vsisčáků a vsisčáček s rozsvícenými lucerničkami, což navodilo slavnostní a advent-

Petra Kolibová

Petr Roubíček

Esther Šturmová

ní atmosféru. Jejich kouzelnému vystoupení tleskal i pan farář, Otec Milan Maštera, který přijal naše pozvání. Sváteční koncert doplnila zpěvem za doprovodu kytary Pavla Strejčkové z Velkého Týnce, následně kapli zalily slavnostní tóny trubky v podání Vojty Tkadlece ze Vsiska. Závěr tohoto druhoadventního podvečera již tradičně zakončilo společné zpívání koled za doprovodu harmonia. Věřím, že jsme si všichni z koncertu odnesli domů krásný pocit a pohazení po duši.

Třetí adventní neděli, tedy 14. prosince, jsme se u věnce před kaplí sešli s dětmi. Zapálili jsme společně třetí svíci a na děti čekalo malé překvapení. Kolem kaple zářily rozsvícené lucerničky a každá z nich skrývala hádanku. Odpovědi však

Petra Kolibová

Petra Kolibová

Jana Hlavinková

© Stanislav Svoboda

nebyly pro šikovné děti problém. Ukázaly, že adventní zvyky, duch i význam Vánoc jim jsou blízké. Rozluštění tajenky malým zvědavcům prozradilo, kde se skrývá malý vánoční poklad! Hledali, hledali a našli!

V sobotu, 20. prosince, se ve Vsisku již tradičně sportovalo. Nejprve své utkání odehrály malé vsiské fotbalové naděje. Jejich zápal pro hru byl, i přes sychravé počasí, obrovský. Góly padaly na obou stranách a medaili za účast si odnesli všichni malí sportovci. Lité boje před brankami svedli následně i odrostlejší fotbalisté. Bylo vidět, že důležitější než vítězství, byla radost ze hry.

I poslední, čtvrtou, svíci na adventním věnci zapálily

© Tomáš Petura

symbolicky děti. Všechny svíce hoří, stromeček u kaple krásně svítí, stejně jako slavnostní výzdoba na domech a za okny. Všichni už netrpělivě očekávají příchod Vánoc.

Děkujeme všem, kdo se na pořádání jednotlivých akcí podíleli, bez Vás by to nešlo. Obci Velký Týnec děkujeme za podporu, díky které se nám daří akce uskutečňovat.

Poděkování patří ale především všem, kdo jste za námi zavítali a strávili společné chvíle. Společná setkání, společný smích, sdílené radosti i starosti, které k životu patří, společný potlesk, společně zpívané tóny, vzájemné úsměvy a přání prožití klidných adventních dní... to je to, co dělá komunitu komunitou a naše Vsisko Vsiskem.

Děkujeme a těšíme se na další setkání

Petra Kolibová a Ester Šturmová

© Petra Kolibová

© Petra Kolibová

Co se nám k textu nevešlo...

© David Damborský

© Michal Švéda

© David Damborský

© David Damborský

© David Damborský

© David Damborský

© Michal Švéda

© Michal Švéda

© Michal Švéda

Vánoční jarmark 2025

Dne 29. listopadu prostory celého společenského domu zaplnila vůně punče, chvojí a začínajících příprav na Vánoce. Letošní vánoční jarmark přinesl opět krásný a očekávaný začátek adventu ve Velkém Týnci.

Zboží zde nabízelo čtrnáct prodejců s různými nápaditými rukodělnými výrobky k dekoraci i snědku, nechyběly veselé ponožky, galanterie ani charitativní prodej. Střed sálu zdobily vánočně vyzdobené stoly, ze kterých návštěvníci mohli načerpat nápady pro letošní vánoční tabuli. Stánkový prodej tradičně v předsálí doplňoval punč a prodej adventních věnců a vánočních hvězd nadace Šance Olomouc. Za přípravu věnců k charitativnímu prodeji děkujeme dobrovolníkům ze Vsiska, kteří letos navázali na loňské týnecké věncování. „Peklo“ patřilo kavárničce s domácími zákusky a výbornou kávou. Za rohem na návštěvníky čekal fotokoutek s ochotnou asistentkou, která byla připravená každého zvěčnit s vánočním zákoutím do rodinného fotoalba.

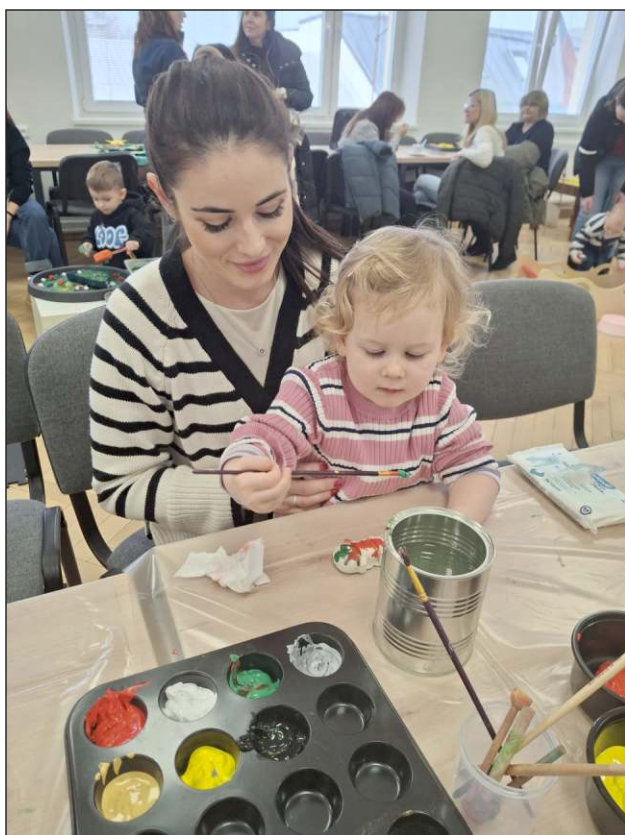
Děti jsou neodmyslitelnou součástí našeho jarmarku. Letos návštěvníky potěšily vánočním pásmem Sedmikrásek i vystoupením Flétnového souboru při ZŠ Milady Petřkové. Jejich vystoupení na podiu lemovali vánoční stromčky ozdobené dětmi z 1. stupně ZŠ. Zázemí pro děti bylo situováno do prvního patra na malý sál. Tady se děti zabavily hrou a tvořením s Bukohrátkami.

Finanční výtěžek z letošního jarmarku činil 39.067,- Kč. Tato částka bude věnovaná nadaci Šance Olomouc, o.p.s. Naše poděkování patří všem dobrovolníkům, kteří se podíleli na přípravách jarmarku a výzdobě společenského domu, vystupujícím souborům, prodejcům a v neposlední řadě návštěvníkům. Děkujeme a těšíme se opět za rok.

Zdeňka Soušková
Autorka je členkou Komise
za volnočasové aktivity ZO VT

8x archiv Obce VT

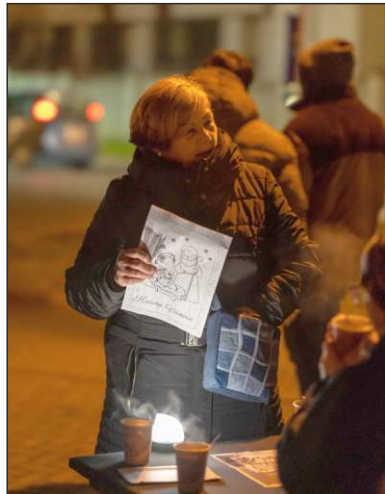
Zvonky dětských let, rozezvoňte svět

Ve středu 10. prosince jsme se opět připojili k celorepublikové akci Česko zpívá koledy. U zdravotního střediska se v předvánočním sychravém počasí sešla spousta občanů, kteří se zahřáli vonavým punčem a pochutnali si na přinesených domácích dobrotách. Opět nechyběly různé druhy štrúdlů, ale ani ochutnávka uzeného, domácího chleba a slaných chufovek. Nejhezčí chvíle patřila zpívání koled s týneckými dětmi - bylo to krásné a kouzelné. Děkuje všem návštěvníkům, kteří přišli a udělali z obyčejného všedního odpoledne příjemný předvánoční podvečer.

*Zdeňka Soušková
Autorka je členkou Komise
pro volnočasové aktivity ZO VT*

8x Milan Stacho

Roční shrnutí aktivit SRPŠ

Když jsme si na začátku roku 2025 sepsali seznam úkolů, které bychom chtěli splnit, ani ve snu nás nenapadlo, že se nám to skutečně podaří. V roce 2025 jsme získali dotace od obce Velký Týnec a od Olomouckého kraje v hodnotě 123.000 Kč, které jsme všechny proinvestovali na rozvoj a volnočasové programy pro děti. Jako každý rok se v lednu konala schůze Valné hromady, kde vám rodičům, zástupcům jednotlivých tříd, představujeme plán aktivit na celý rok. Celá schůze je vedena formou diskuse, kde se také snažíme naslouchat vašim potřebám, názorům a podnětům.

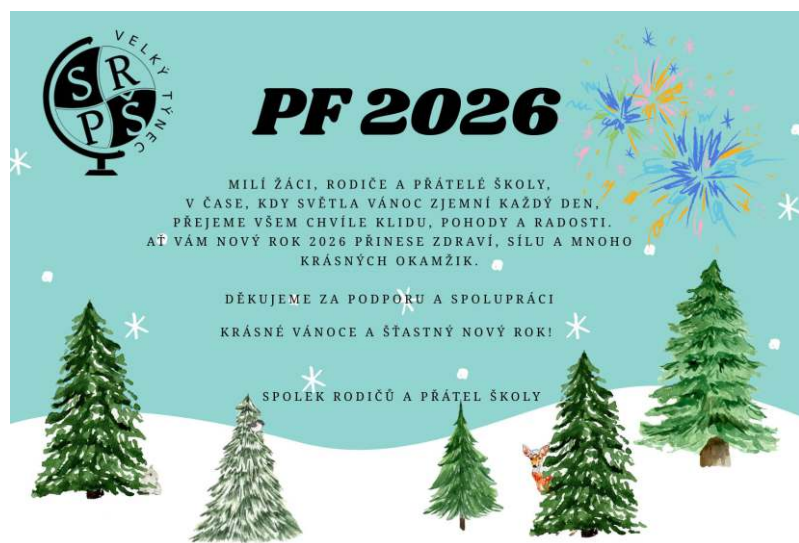
Co jsme letos podnikli:

- zajištění stylového cateringu na plesu obce Velký Týnec,
- dárky a složky na vysvědčení pro žáky 1. tříd,
- zajištění kurzu finanční gramotnosti pro žáky 5. tříd,
- kurz první pomoci pro žáky 4. a 7. tříd,
- příspěvek na Adaptační program 30.000,- Kč pro žáky 6. tříd,
- zařízení exkurze a zaplacení autobusu pro žáky 9. tříd do firmy Honeywell v Hlubočkách, která disponuje špičkovým technologickým zázemím,
- akce Zahradní slavnost, tentokrát na téma Western,
- akce Rozlučka žáků 9. tříd (zaplacení

DJ, 2 ks fotografií pro každého žáka, nákup tomboly, speciální bar s míchanými koktejly),
- věnování dárkových předmětů jako odměny pro nadané žáky,
- 2 turnusy příměstských táborů během letních prázdnin,
- zajištění občerstvení na vánočních dílničkách,
- dílnička při rozsvěcení vánočního stromčeka ve Velkém Týnci,
- 6 tvořivých odpolední pro děti během roku 2025.

Občas je pro nás těžké skloubit pracovní, rodinný a SRPŠ život, ale vždy nám nejvíce energie dodá dětský smích a spokojenost všech, kteří se účastní našich akcí. Touto cestou bych vám všem chtěla poděkovat za příspěvek 300Kč na žáka, abychom nadále mohli plnit naše vize a podporovat děti v rozvíjení jejich talentů, fantazie a kreativity. Děkuji celému svému týmu SRPŠ - Michaela Dvořákové, Lence Novotné, Kateřině Parčové a Petru Mlčochovi - za jejich úsilí, nápady, píli, zaměření na detail a hlavně čas, protože ten je v dnešní době jeden z nejcennějších.

*Michaela Šuková
Autorka je předsedkyní SRPŠ
při ZŠ Milady Petřkové VT*

Vánoční kondiční jízda DĚKUJEME!

Rádi bychom touto cestou poděkovali všem, kteří přišli podpořit naši první Vánoční kondiční jízdu. Upřímně – zájem byl mnohem větší, než jsme sami očekávali, a o to větší radost nám to udělalo. Díky vám jsme si znovu potvrdili, že podobné akce mají smysl a že o ně máme skutečný zájem.

Velmi si také vážíme toho, že jste s námi vydrželi po celou naši cestu a následně za námi přišli na hasičskou zbrojnici, kde jsme se s vámi všemi rádi viděli. Společně jsme zde pokračovali ve vánoční atmosféře, dali si něco na zub a zahřáli se hasičským punčem. I tato část akce pro nás byla cennou zkušeností a věříme, že se nám ji podaří rok od roku zlepšovat, aby pro vás byla ještě příjemnější.

Každá první akce s sebou ale nese i drobná minus. Právě díky vašemu vel-

kému zájmu příští rok určitě rozšíříme trasu také o část Vsiska a část Čechovic. Z letošního ročníku si navíc odnášíme spoustu zkušeností, a proto vám na příští rok připravíme i přibližný časový harmonogram. Upřímně přiznáváme, že jsme letos sami netušili, jak dlouho se na jednotlivých zastávkách zdržíme.

Ještě jednou velké poděkování patří všem za účast, podporu a také za vaše příspěvky. Velmi si vážíme toho, že máte o takové akce zájem, a my se budeme i nadále snažit je pro vás udržovat a posouvat dál.

Přejeme vám krásné a klidné Vánoce a do nového roku hodně zdraví, štěstí a pohody.

Vaši hasiči

Michal Sviták
Zástupce JPO

© archiv SDH VT

*At nový rok zdraví a klid dá,
a bezpečí v obcích zůstává.
Sěrena at žní jen výjimečně,
navrát z každé akce bezpečně.
Přeje SDH Velký Týnec*

Volební valná hromada 2025

Dne 6. 12. se v hasičské zbrojnici konala volební valná hromada. Tuto schůzi pořádáme každoročně, kdy v jednotlivých zprávách hodnotíme uplynulý rok, seznamujeme se s plány na rok nadcházející a jednou za pět let se jedná o schůzi volební, na které volíme nový výbor.

Sešla se nadpoloviční většina členů, tudíž byla valná hromada usnášeníschopná. Tímto bych chtěla pogratulovat všem znovuzvoleným i novým členům našeho výboru.

Na tuto akci byli pozváni také hosté ze sousední sborů z obce Velký Týnec. Děkuje panu místostarostovi Denkovi za jeho návštěvu a ocenění výjezdové jednotky za nasazení při povodních.

Během schůze jsme rovněž přivítali nové členy sboru a také novorozené mi-

minko našich členů.

Valnou hromadu jsme zakončili výborným pozdním obědem od našeho šéfkuchaře Ládi Dvořáka mladšího, který si letos přípravu jídel zpestřil návštěvou na pohotovosti, odkud si odvezl na palci šest stehů. I přes tuto nepříjemnost vše skvěle zvládl a zaslouží si velké poděkování. Ačkoliv jsme lehce „překopali“ organizaci schůze, nic nenarušilo hladký průběh celé, již perfektně připravené valné hromady.

Závěrem bych jako starostka sboru chtěla poděkovat všem členům SDH za jejich iniciativu, práci, čas a plí, kterou věnují sboru po celý rok. Děláte to srdcem a je to znát na skvělých výsledcích.

Anna Bartlová
Starostka SDH Velký Týnec

Zpráva JPO za rok 2025

Rok 2025 byl pro naši jednotku dalším důležitým obdobím plným práce, výzev i zkušeností. Přestože jsme letos naštěstí nezažili povodně jako v roce minulém, kdy jsme překročili hranici sta výjezdů, ani tentokrát jsme se nenudili a zastavili jsme se na počtu 45 událostí k dnešnímu dni. Z toho šlo o 21 technických událostí, mezi kterými byly také 4 výjezdy s AED, dále 11 požárů, 12 dopravních nehod a 1 planý poplach. Každý jednotlivý zásah byl však náročný a prověřil nás po stránce fyzické, technické i psychické. Do našeho kolektivu letos vstoupili dva noví členové – Martin Novák a Tomáš Sedlár, kteří se velmi rychle zapojili do chodu jednotky, tímto bych je rád přivítal v našich řadách a popřál co nejméně zásahu. Bohužel se z rodinných a osobních důvodů Tomáš rozhodl koncem letošního roku svou činnost v jednotce ukončit. I přes krátké působení mu chceme velice poděkovat za jeho činnost a popřát mnoho štěstí. Zároveň jsme se rozloučili se členem Milanem Bukvou, který se odstěhoval a pokračuje ve své hasičské činnosti v jiném sboru. Tímto mu děkujeme za jeho působení u nás.

V oblasti vybavení jsme se letos výrazně posunuli kupředu. Pořídili jsme nové zásahové i odlehčené helmy, které zvýšily bezpečnost i komfort při zásazích. Celá naše výjezdová technika byla také nově vybavena záchranářskými batohy, což nám umožňuje poskytovat kvalitní předlékařskou pomoc přímo v terénu.

© archiv SDH VT

V jarních dnech jednotka také podstoupila školení od firmy RESCOP na nedestruktivní překonávání překážek. Celé toto školení a vybavení je důležité pro nasazení v případě nouzového otevření dveří či oken, kde hrozí jakékoliv nebezpečí z prodloužení. Stejně důležitá jako technika je však i příprava. Absolvovali jsme každoroční školení velitelů družstev a pravidelně, každé dva měsíce, jsme se jako jednotka scházeli k internímu školení, výcviku a kontrole techniky. Velkou účastí a aktivním přístupem

všech členů se opět potvrdilo, že naši největší silou je týmová spolupráce. Také letos jsme se účastnili zdravotnického výcviku na HZS Olomouc pod vedením našeho patrona nrap. Ing. Antonína Dostála, jemuž patří poděkování za jeho čas, znalosti a ochotu nám pomáhat.

Rok 2025 přinesl několik velmi náročných zásahů. Hned 20. února nás prověřil požár ve Svěsedlicích, kde panoval silný mráz, voda zamrzala a podmínky byly opravdu extrémní. Velkou zkouškou byla i dopravní nehoda autobusu, která vždy znamená chaos, více zraněných osob a psychicky náročnou práci. Dne 2. srpna jsme zasahovali u rozsáhlého požáru ve firmě Mevapack, kde hořely plasty i střešní konstrukce a celý zásah probíhal v dýchací technice. Velmi náročná byla také sobota 4. října, kdy jsme během jediného dne vyjžděli ke třem rozdílným událostem – požáru, dopravní nehodě a zásahu na bobří hrázi, kde hrozilo vylití potoka. A jako každý rok ani tentokrát nezůstalo jen u technických nebo požárních zásahů. Dne 6. listopadu jsme společně s HZS Olomouc zachraňovali koně, který uvízl na zádech ve svahu. Díky společné práci se nám podařilo zvíře bezpečně vyprostit.

Celý rok 2025 nám opět připomněl, že člověk nemůže být nikdy stoprocentně připravený na vše. Každý výjezd je jiný a přináší nové situace, které nás nutí se neustále vzdělávat, trénovat a posouvat dál. Za vše, co se v uplynulém roce podařilo, patří obrovské poděkování všem členům jednotky, kteří do své práce dávají nejen sílu a čas, ale hlavně srdce. Do roku 2026 přejí celé jednotce a vám všem mnoho zdraví, klidný rok bez mimořádných událostí a aby se každý, kdo vyjede k zásahu, vždy bezpečně vrátil domů.

Michal Sviták
Zástupce velitele JSDH

© archiv SDH VT

Zpráva kolektivu mladých hasičů za rok 2025

Mladí hasiči se schází pravidelně 1x týdně vždy v pátek na dvě hodiny. Před začátkem sezóny probíhala pravidelná příprava. Vzhledem k tomu, že se během letošní zimy a jara rekonstruovala hasičská zbrojnice, hodně času jsme s dětmi trávili venku. Nejvíce času jsme na trénincích věnovali přípravě na na jarní kolo hry Plamen a požární útok. Během sezóny jsme se zúčastnili hry Plamen, všech kol okresní ligy v požárním útoku, pohárových soutěží, závodu TFA v Majetíně, Závodu hasičské všestrannosti a brannosti. Plnili jsme odznaky odbornosti. Kromě sportovních aktivit jsme se zapojili i do dění na hasičce, pomáhali jsme chystat pomazánky na ples, zúčastnili jsme se brigád na hasičce a kolem hasičky. V na konci června jsme se

s dětmi a rodiči a dospělými hasiči rozloučili se školním rokem při společném opékání špekáčků. Na podzim jsme sed zapojili do výzvy dobrovolnického centra při FNOL a malovali jsme obrázky pro pacienty pro radost, s velkým úspěchem. V letošním roce jsme opět s SDH Grygov vyrazili na víkendové soustředění do Jánských koupelí, kde se děti naučili dovednosti potřebné k brannému závodu. V letošním roce jsme velmi úzce spolupracovali s SDH Grygov. (ne že by to bylo jinak) Rozárka a Šárka běhaly celou sezónu na Grygovské staršáky, děkujeme tímto Grygovu, že se holek ujal. Přípravka Týgříci nám opět běhala společná Velký Týnec/ Grygov.

Zpráva jednatele sboru

Vážené sestry, bratři hasiči a vážení hosté, dovoluťe mi přednést zprávu o kulturní a spolkové činnosti našeho sboru za rok 2025.

Náš sbor se i v letošním roce aktivně podílel na kulturním, společenském i komunitním životě obce. Kromě pořádání tradičních hasičských akcí jsme se věnovali také údržbě a postupně obnově našeho zázemí. Díky obětavosti členů a podpoře obce se nám podařilo uskutěčnit řadu úspěšných aktivit.

Pořádané a spolupořádané akce

Hasičský ples – tradiční společenská událost s velkou účastí veřejnosti, bohatou tombolou díky našim sponzorům a příjemnou atmosférou.

Setkání Týnců v Týnci nad Sázavou – reprezentace našeho sboru a účast na celodenním programu této unikátní akce, která se koná 1x za 2 roky, pokaždé v jiném Týnci v ČR.

Soutěž o putovní pohár starosty obce v požárním sportu – jedna z nejvýznamnějších sportovních akcí sboru, s účastí družstev z okolí a velmi dobrou organizací.

Pivní a gulášové slavnosti – podíleli jsme se na zajištění občerstvení po celý den konání akce a i na večerní zábavě.

Pohádkový les – letos jsme byli opět součástí této charitativní akce pro rodiny s dětmi a zajišťovali jsme po celý den občerstvení a požární asistenci. Také jsme přispěli částkou 5.000 Kč do Dětského domova Šance.

Okrsková soutěž v požárním sportu – tentokrát se konala na místním fotbalovém hřišti, protože tato soutěž je prostorově náročnější a náš areál byl nedostatečný. Děkujeme TJ Sokol za zapůjčení tréninkového hřiště a panu Vojtovi Hacíkovi za zajištění občerstvení.

Zajišťování občerstvení a požární asistence na Hradisku při oslavách vzniku republiky

Mikulášování – obchůzka po obci a asistence při rozsvěcování vánočního stromu na zámku.

Spolupráce

Klademe také důraz na spolupráci a výpomoc s místními spolký a našimi podporovateli, díky spolupráci můžeme organizovat kvalitní akce pro veřejnost.

V rámci udržování dobrých vztahů se spolky zapůjčujeme sál na různé akce. Tento rok jsme poskytli zázemí pro pří městské tábory pro děti, které organizovali spolky „Rodinné centrum Čmelda“ a „SRPŠ Velký Týnec“. Dále se tu konaly pro děti projektové dny na různá témata, kdy byl kladen důraz na aktivizační metody vzdělávání, samostatnou práci i týmovou spolupráci, využití dosažených dovedností v praktickém životě. Upevnění odpovídajících dovedností jemné motoriky, posílení pracovních a činnostních kompetencí. Dále je sál plně využíván v rámci pravidelných tréninků mladých hasičů a ženského kolektivu, cvičení pro veřejnost a spoustu dalšího dle aktuální potřeby.

Práce pro sbor a obec

Kromě kulturních akcí jsme věnovali značné úsilí zvelebováním hasičského zázemí a pomocným pracím. Letos proběhla velká renovace interiérů hasičské zbrojnice. Mezi nejvýraznější úpravu interiéru považujeme rekonstrukci sálu, kuchyňky a záchodů v horním patře včetně nového vybavení. Dále proběhla renovace skladu včetně nových regálů sestavené na míru z dřevu zlepšení funkčnosti prostoru. Dovolte mi vyzvednout i naše ženy z ženského sportovního kolektivu, které se zapojily do této renovace. Nejen, že nás velmi dobře reprezentují na soutěžích, ale také jsou to ženy činu a všehoschopné, přidaly ruku k dílu a zapojily se do zednických prací a to doslova – obouchaly staré obklady, natáhly novou omítku a poté celý sklad vymalovaly a natřely záručně dveří. Za to jim patří velké díky. Velké díky také patří obci Velký Týnec, která celou rekonstrukci včetně vybavení financovala. Velké poděkování patří členům naší jednotky za jejich iniciativu, čas a nasazení při zdobení celé budovy hasičské zbrojnice krásnými světelnými dekoracemi.

Na závěr bych chtěla poděkovat všem členům, kteří věnovali svůj volný čas přípravě akcí, brigádám a rekonstrukcím. Velké poděkování patří naší obci, sponzorům a všem, kteří nás podporují. Bez jejich pomoci by nebylo možné udržet kulturní život i technické zázemí sboru na současné úrovni.

Michaela Dvořáková
jedenatelka SDH

Jak se nám vedlo na soutěžích?

Jarního kola Plamene jsme se zúčastnili v počtu jednoho družstva, a to mladších, kteří byli doplněni přípravkou. Naše družstvo mladších jsou opravdu malí hasiči. Hodně dětí v letošní sezóně přecházelo z přípravy do mladších a často nám přípravka doplňovala mladšáky. Ve štafetě požárních dvojic jsme skončili na 8.místě, štafeta 4x60m na 12.místě, požární útok 13.místo. Celkově jsme skončili na 13.místě. Za mě skvělý výsledek. Během sezóny jsme se zúčastnili všech kol okresní ligy mladých hasičů. Soutěžili jsme s jedním družstvem v kategorii přípravka, s jedním družstvem v kategorii mladší. Celkově jsme se umístili Okresní lize MH na krásném 1. místě v kategorii přípravka, mladší na 23.místě (celkově přes 35 družstev) Nejlepší umístění jsme si vyběhli ve Velkém Újezdu, a to 18.místo. Kromě těchto soutěží jsme si vyrazili s mladšáky na pohárovou soutěž do Přáslavic (10.místo), na noční soutěž Trusovický kaštan (12.místo), do Chválkovic, odkud jsme si odvezli svůj letošní první pohár za třetí místo. Jako každý rok jsme si i letos vydali na netradiční pohárovou soutěž do Majetína s přípravkou i s mladšáky. V Majetíně jsme kromě požárního útoku vyzkoušeli i šedesátky, naše Šája Andryšková se umístila jako nejlepší na 11.místě. Z Majetína si odvážíme hned 2 první místa – přípravka a mladší. V Majetíně za velké podpory svých fanoušku dětí i rodičů si zasoutěžily i všichni vedoucí. A do Majetína jsme se vydali na opět na podzim, tentokrát na Majetinského Tvrdáka. Jedeme opravdu s malíčkými dětmi. Vojtík Bubeník 15. místo, Tomášek Bartl 13.

místo. Adélka Bubeníková 10.místo, Izi Šíroká 1.místo. Dětičky, jste borci a úžásňáci. Po víkendovém soustředění v Jánských koupelích jsme se první říjnovou neděli zúčastnili Závodu požárnícké všestrannosti a brannosti v Příkazech. Museli jsme se naučit spoustu nových věcí. Na start nám vyrazila jedna hlídka mladších a druhá hlídka společně s SDH Tršice. Celkově jsme se na Braňáku umístili na 21.místě z 28.hlídek. Nejvíce trestných bodů jsme nacyhtali na strelbě a uzlování, takže víme, co zlepšovat. Pro následující sezonu se budeme snažit naše výsledky zlepšovat a jelikož máme skvělé dětii, tak to půjde, plánujeme zapojit se do soutěže Požární ochrana očima dětí, plnit odznaky odbornosti a odjet opět celou Ligu, naplánovat víkendové soustředění s Grygovem, zajet si pro pohár do Majetína :-)) Na závěr bych chtěla poděkovat všem zde, kteří se jakýmkoliv způsobem podílejí na tom, abychom zde na zbrojnici měly zázemí, mohly trénovat a vůbec jsme mohly jako kolektiv existovat. Práce kolem dětí je náročná, děti spoustu věcí nezvládají samotné, s velkým věkovým rozpětím od 3 do 15 let se ale s dětmi učíme, jak si navzájem pomáhat. Musím říct, že jsme skvělý kolektiv a máme úžasné děti. Chci poděkovat všem svým vedoucím za jejich čas a námahu a také poděkovat rodičům, kteří s námi velice dobře spolupracují, pomáhají nám kdykoliv potřebujeme a jsou skvělí fanoušci. V poslední řadě bych Vám všem chtěla popřát krásný a pohodový adventní čas, svátky plné pohody, do Nového roku spoustu zdraví, lásky a úspěchů.

Lenka Krátká
vedoucí mladých hasičů

Sezóna žen 2025

Letošní rok jsme odstartovaly první květnový víkend na pohárové soutěži v Luděřově, kam jsme se po dlouhých sedmi letech znovu vrátily – a hned jsme si odvezly krásné první místo! O dva týdny později jsme pokračovaly na okrskové soutěži v Charvátech, kde jsme v kategorii žen obsadily předposlední místo. Ale jak se říká – někdy se daří víc, jindy méně, důležité je nevzdávat to a užít si každý závod.

© archiv SDH VT

Na konci května se rozběhl náš oblíbený seriál soutěží Biomac Hanácká extraliga. Skládat družstvo na každou soutěž bylo letos někdy pěkným oříškem – těhotenství, škola, brigády i práce se ne vždy dají sladit. I tak jsme ale dosáhly krásného výsledku a to celkového 6 místa. Nutno podotknout že naše proudařky se probojovaly do TOP 8 proudařek v seriálu soutěže.

Letos jsme se bohužel nedostaly na jednu z největších soutěží Česka a Slovenska – do Šírokého Dolu, kde jsme v uplynulých třech letech pravidelně obsazovaly 18. místo. Soutěžní sezónu jsme zakončily okrskovou soutěží u nás doma ve Velkém Týnci, která už spadá do nadcházející sezóny. Po povedených štafetách i požárních útocích jsme si odsud odnesly 1. místo!

Tímto jsme uzavřely soutěžní část sezóny, ale rozhodně nezhálíme – přípravy na tu příští už běží naplno! Pravidelné trénujeme na sále hasičské zbrojnice a těšíme se, co nám rok 2026 přinese.

Celou naši sportovní i zážitkovou sezónu můžete sledovat na Instagramu @sdh_velkytynec_zeny Na závěr bych chtěla poděkovat za po

moc všem týmům, které nás během sezóny nenechaly ve štychu. A také Pepovi za úpravu nářadí, sponzoru LV Stavby Venclík, fanouškům a v neposlední řadě obci a SDH.

Nikola Mertová
vedoucí žen

ZE ŽIVOTA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Vystoupení ve společenském domě

Dne 16. prosince navštívili děti z mateřské školy seniory ve Společenském domě, aby jim zpříjemnili předvánoční čas a přinesly trochu radosti a sváteční atmosféry. Malí účinkující si připravili program plný vánočních přání, písniček, básniček i tanečního vystoupení s barevnými šátky, které vyvolalo úsměvy na tvářích všech přítomných. Děti se na setkání pilně chystaly a jejich nad-

šení i upřímná radost přinesly do sálu kouzlo blížících se Vánoc. Seniorům předaly také vlastnoručně vyrobené dárečky, které děti s láskou a pečlivostí připravovaly. Dojetí i vřelé poděkování ze strany seniorů potvrdily, jak důležité a cenné jsou podobné chvíle.

Michaela Hrabcová

Autorka je učitelkou v oddělení Veverek

© archiv MŠ Velký Týnec

Školáci ve školce

Letošní vánoční čas nám krásně zpestřili naši „absolventi“- žáci z místní základní školy se svými paními učitelkami. V posledním týdnu před Vánocemi navštívili naši školku a předvedli nám krásné andělské vystoupení plné vánočních písniček a pohody. Nechybělo ani taneční vystoupení a doprovod hudebních nástrojů nejen z řad paních učitelek, ale také dětí s flétničkami, které naše děti

poslouchaly s velkým nadšením. Rádi bychom tímto poděkovali paní učitelce Mrkové a jejím úžasným kolegyním a velice doufáme, že nám tímto vzniká nová tradice setkávání se staršími kamarády.

Marta Horáková

Autorka je učitelkou v oddělení Berušek

© 6x archiv MŠ Velký Týnec

Vánoce ve školce

Uprostřed adventu jsme se všichni sešli, abychom společně s rodiči prožili v naší mateřské školce chvíle provoněné vánočními svátky. V jednotlivých třídách bylo pro děti i rodiče připravené vyrábění nejrůznějších vánočních výrobků a přiblížení tradic týkajících se adventní doby – svátku svaté Barbory, svaté Lucie, resp. štedrovecerních zvyků. Nechybělo samozřejmě výborné občerstvení, které zajistily naše úžasné maminky a tety z kuchyně.

Děti za pomoci svých blízkých s nadše-

ním vytvářely dřevěné domečky, u Barbory také větvičku a lucernu. Dozvěděly se něco o svaté Lucii, upekly si perníčky a slepovaly linecké, které upekly naše nejmenší děti ze třídy Kuřátek. Dále si vyrobily vánoční svícen z jablčka, vousatého skřítky či vánoční stromček z vlny. Po celé odpoledne vládla v celé naší školce příjemná atmosféra, která nás naladila na blížící se Vánoce.

Marta Horáková

Autorka je učitelkou v oddělení Berušek

© 6x archiv MŠ Velký Týnec

Mikulášská návštěva v mateřské škole

V naší mateřské škole se uskutečnila tradiční a dětmi velmi očekávaná mikulášská návštěva. Do všech tříd zavítal Mikuláš se svou družinou – andělem a čertem.

Už od rána panovala mezi dětmi lehká nervozita i radostné očekávání. Po příchodu se Mikuláš ujal slova, chválil děti za jejich snahu a dobré skutky, zatímco čert občas zařinčel řetězem a připomněl, že občasné zlobení se zapisuje do knihy hříchů. Děti však prokázaly velkou odvahu – zazpívaly krásné písničky a zarecitovaly básničky, které si pečlivě připravily.

Ty děti, které měly v knize hříchů nějaký ten záznam, slíbily Mikulášovi, že se polepší a už zlobit nebudou. Mikuláš jejich sliby přijal a povzbudil je, aby se snažily být hodné nejen dnes, ale po celý rok. Na závěr dostaly všechny děti mikulášskou nadílku.
za mateřskou školu Kateřina Parčová

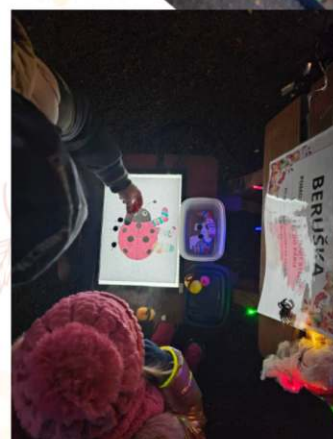
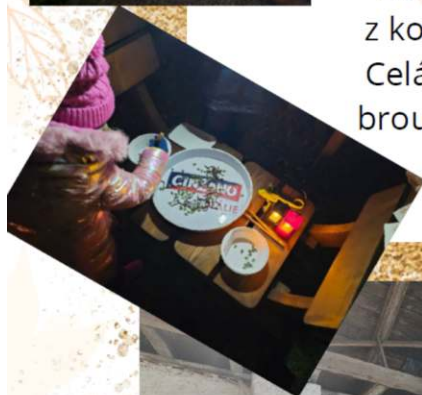
Uspávání broučků

Na konci listopadu se uskutečnila kouzelná podzimní akce Uspávání broučků, která se nesla v příjemné a klidné atmosféře. V podvečerních hodinách se děti spolu s rodiči sešly u zdravotního střediska a s lampionky se vydaly na cestu do zámecké zahrady.

V zahradě na děti čekalo celkem šest zábavných úkolů, které prověřily jejich šikovnost i fantazii. Děti si vyzkoušely hadí stezku, kde musely opatrně projít vyznačenou trasu, a také oblékání berušky na zimu.

Po splnění úkolů a uložení broučka do domečku se mohly děti i rodiče shcovat do stodoly, kde na děti i rodiče čekalo příjemné zahřátí v podobě dětského punče. Nechybělo ani tvoření, při kterém si děti mohly vyrobit vlastního broučka z kolrálek a chlupatých drátků, ale fantazii se meze nekladly. Celá akce proběhla v přátelské a klidné atmosféře. Uspávání broučků bylo krásným setkáním a přineslo všem zážitek plný světýlek, radosti a podzimního kouzla.

za RC Čmelda Kateřina Parčová

O medvídkovi, který nechtěl v zimě spát

Byl jednou jeden velice hravý a divoký medvídek Brumla. Roztomilý, divoký, ale hodný. Jen si chtěl stále hrát! Měl krásný, huňatý kožíšek a bylo mu stále teplo. Akorát se blížila zima a slyšel, jak se maminka medvědice s tátou medvědem baví o zimním spánku.

„Jaký zimní spánek? Proč bych měl v zimě spát, když mám takový teplý, huňatý kožíšek? Já spát nechci a nebudu! Chci si hrát, vybírat med, bavit se s ostatními zvířátky. Hráť si se sněhem, to bude zábava!“

A jak se rozhodl, tak udělal. Rodiče se nachystali do bezpečí na zimní spánek a Brumla dělal, že spí, ale ve skutečnosti se snažil zůstat vzhůru. Jakmile viděl, že máma s tátou usnuli, vylezl opatrně z bezpečí nory ven. Procházel se, hledal své kamarády, se kterými by si hrál, ale nikde nikoho neviděl.

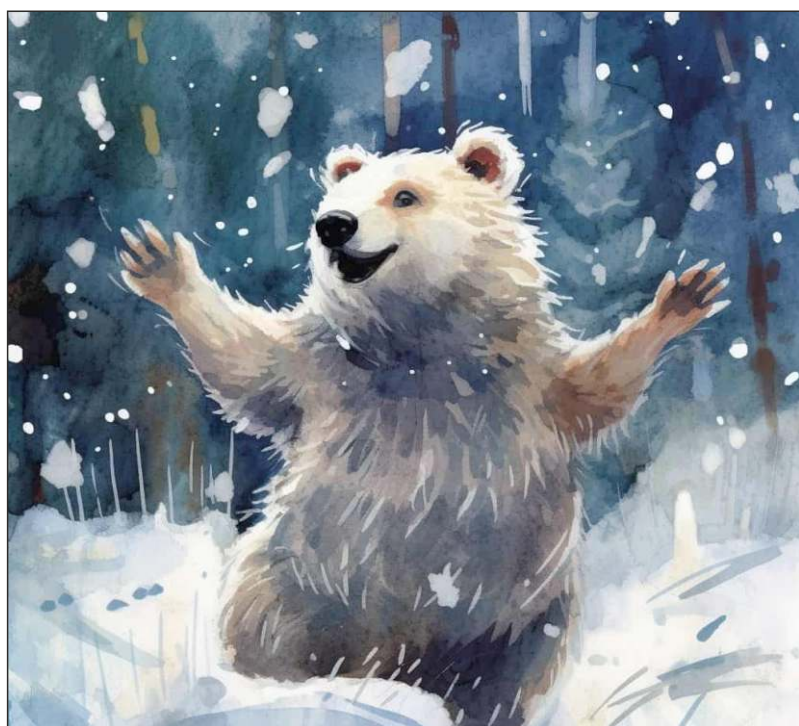
Radost mu dělal bílý sníh, který zkoušel

sbírat tlapkami. Ale samotného ho to nebavilo! Včelíčky, které by opylovaly kvítky, také nikde neviděl. „Ta zima je tak smutná,“ říkal si Brumla.

„Proč jsem vlastně chtěl zůstat vzhůru? Nemám si s kým hrát, nemám se s kým honit s sbírat sníh ze země tlapkami celou zimu, to mě tedy taky bavit nebude.“ Tak se Brumla rozhodl, že se vrátí domů a zkusí, zda mu ještě půjde usnout. Když přišel zpět k noře, překvapilo ho, že narazil na probuzenou maminku. „Brumlo! Kde jsi byl? Byla jsem celá vyplašená, co se ti stalo! Probudilo mě, že nejsi schoulený vedle mě!“ Brumla se moc zastyděl, objal tlapkami maminku a slíbil, že něco takového už nikdy neudělá.

Stejně to byla nakonec nuda, a medvídci mají v zimě spát.

Připravila Vladimíra Hacsiková

CO MUSÍM UDEŁAT V ZIMĚ:

☐ dát ptáčkům do krmítka zobání

☐ pomoci mamince nebo babičce s cukrovím

☐ lyžovat

☐ udělat andílka ve sněhu

☐ vyrobit vánoční přáníčka

☐ bruslit

☐ chytit sněhovou vločku

☐ zahrát se čajem nebo kakaem

☐ vyrobit vánoční věnec

☐ koulovat se

☐ pouštět lodičky z ořechů

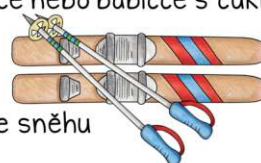
☐ postavit sněhuláka

☐ zapálit adventní svíčky

☐ hrát si v hromadě sněhu

☐ napsat dopis Ježíškovi

☐ sáňkovat

Dva sněhuláci.

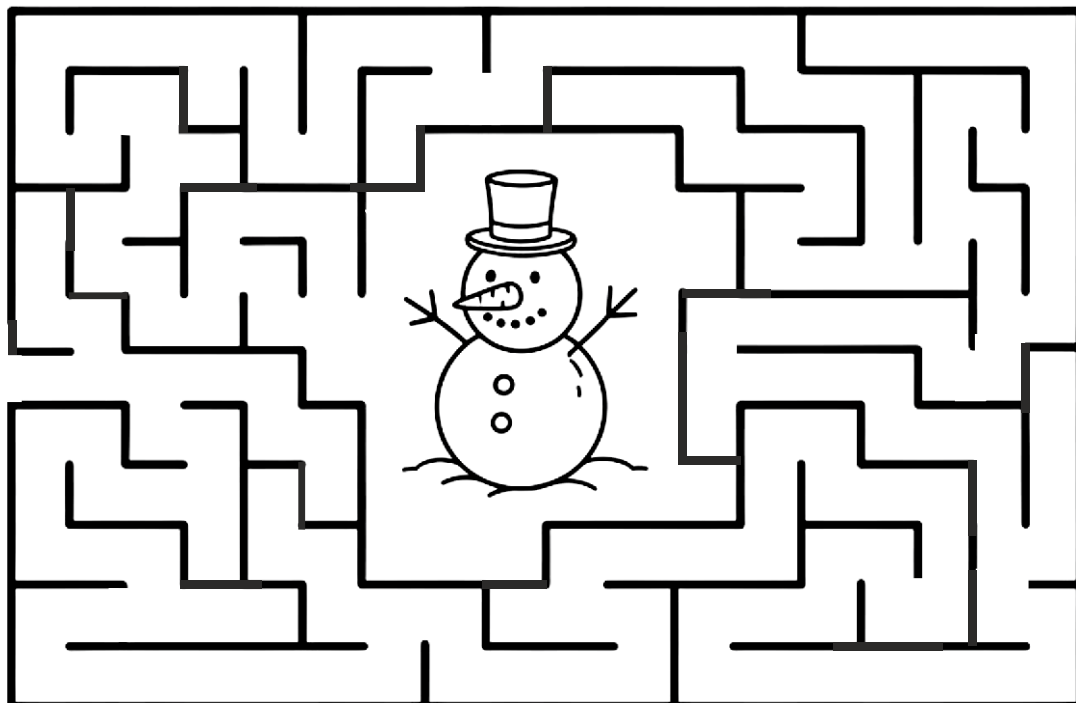
První: „Podívej, chumelí.“

Druhý: „To je otrava, ale alespoň nám padají náhradní díly.“

Rodina se chystá na hory. Soused radí: „Nezapomeňte na řetězy!“ „No jo, taky jsem slyšel, že se tam hodně krade.“

Sněhulákovo bludiště

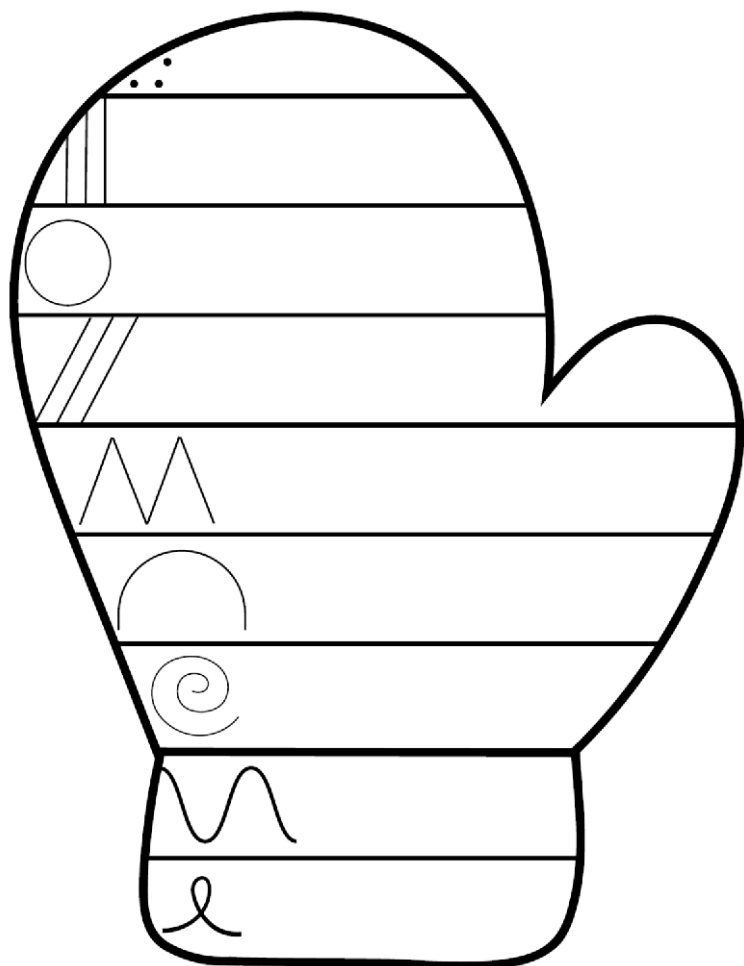
Pomoz dětem dokoulet třetí kouli pro sněhuláka. Najdi společně s nimi cestu bludištěm.

Vybarvěte všechno oblečení, které nosíte v zimě

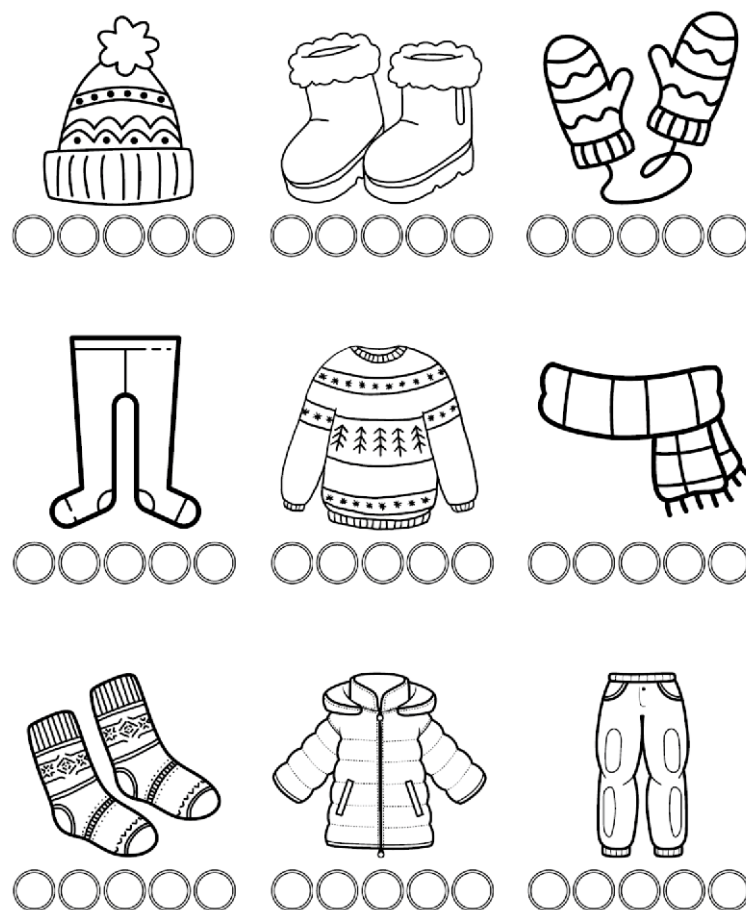

Dodělejte na rukavici vzor podle předlohy

Připravila Vladimíra Hacsiková, zdroj: ČT edu

Vybarvěte tolik puntíků, kolik má dané slovo slabik

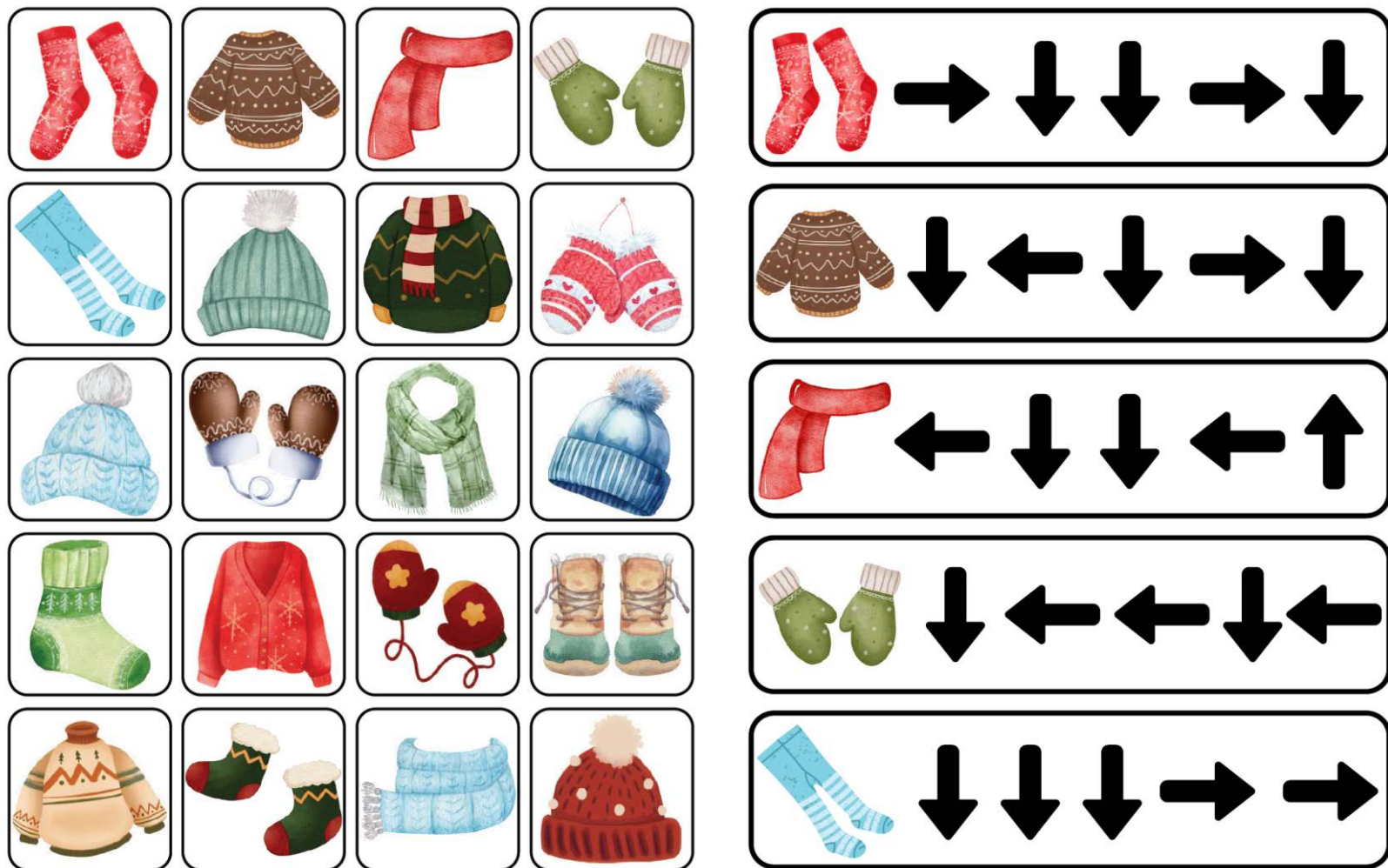
Najděte 5 rozdílů a zakroužkujte je

Jaké oblečení se hodí na zimu?

Procvičte si názvy oblečení a prostorovou orientaci pomocí této hry.

Postup: Pohybujte se po hracím pláncu dle zadání. Každý kousek oblečení pojmenujte. Po hracím poli se mohou děti pohybovat prstem, figurkou nebo fixem.

SOUTĚŽNÍ KŘÍŽOVKA PRO DĚTI

JE NA MĚSÍCI ŽIVOT?

Malý Pepíček se ptá tatínka: „Tati, je Měsíc obydlený?“ „Asi ano, synku. Vždyť se tam ...“ dokončení najdete v tajence křížovky. Podaří-li se vám tajenku vyluštit, zašlete nám její znění do redakce na e-mail sekretariat@velkytynec.cz a my ze zaslaných odpovědí vylosujeme vítěze. Správná tajenka z minulého čísla zní: „hodný jako andílek“. Výherkyní se stává Tereza Friesnerová z Velkého Týnce.

Zahájení výroby eActrosu 400 2. generace

V závodě Wörth am Rhein byla začátkem prosince zahájena sériová výroba druhé generace eActrosu 400. Mercedes-Benz Trucks tak dale rozšiřuje své portfolio bateriově elektrických nákladních vozidel. Uvedení nového eActrosu 400 na trh je součástí zavedení široké škály nových variant elektrických nákladních vozidel od konce roku 2025. Technický základ pro nové varianty tvoří eActros 600, který se ve Wörthu sériově vyrábí od konce roku 2024.

S řadou nových možností kombinací, založených na obou modelech eActros 400 a eActros 600, rozšiřuje Mercedes-Benz Trucks svou nabídku cíleně tak, aby splňovala ještě více logistických požadavků v těžké dálkové a distribuční dopravě s elektrickými vozidly. V budoucnu bude výrobce nabízet eActros jako eActros 400 se dvěma bateriovými bloky a jako eActros 600 se třemi bateriovými bloky – každý k dispozici jako taháč návěsů nebo podvozek pro nástavbu, v závislosti na individuálních požadavcích na použití, dojezd a už-

íazy Daimler Truck v Mannheimu, Kasselu a Gaggenau se podílejí na výrobě hlavních částí elektrického pohonu: dodávají základní komponenty elektrického pohonného ústrojí, včetně elektrické nápravy, komponentů převodovky a tzv. předního boxu. Tento box sdružuje řadu vysokonapěťových a nízkonapěťových prvků a je umístěn v bývalém instalačním prostoru spalovacího motoru.

O modelech eActros 400 a eActros 600

Nový eActros 400 jsme Vám představili v červnu 2025, kdy byl slavnostně představen. Se dvěma bateriovými bloky LFP o kapacitě 207 kWh má celkovou instalovanou kapacitu 414 kWh – odtud jeho modelové označení. V závislosti na konfiguraci a profilu použití jsou možné různé dojezdy: v těžké distribuční dopravě může částečně naložený eActros 400 6x2 se skříňovou nástavbou dosáhnout až přibližně 480 kilometrů bez dobíjení při okolní teplotě 20°C. eActros 400 se dvěma bateriovými bloky má

O závodě Mercedes-Benz Wörth

ným dieselovým nákladním vozům (užitečné zatížení více než 25 tun). Standardní nabíjecí kapacita je až 400 kW prostřednictvím propojení CCS2; dva bateriové bloky lze nabít z deseti na osmdesát procent za přibližně 46 minut.

eActros 600 má tři bateriové bloky s celkovou instalovanou kapacitou baterií 621 kWh – odtud označení 600. To umožňuje dojezd 500 kilometrů bez mezi-dobíjení – a výrazně více v závislosti na výbavě, stylu jízdy, trase a dalších ovlivňujících faktorech. eActros 600 je zákazníkům dodáván od prosince 2024

Montážní závod nákladních vozidel společnosti Mercedes-Benz Trucks ve Wörth am Rhein byl založen v roce 1963, jak jste se mohli dočíst v loňském srpnovém čísle Týneckých listů, kdy jsme psali o 60. výročí zahájení výroby. Tehdy byl největší na světě a i dnes patří mezi největší svého druhu. Od jeho vzniku zde bylo vyrobeno přibližně 4,4 milionu nákladních vozidel. Dnes se jedná především o řady Actros, Arocs a Atego, ale vyrábějí se zde také speciální nákladní vozy Mercedes-Benz Econic, Unimog a Zetros. Společnost Mercedes-Benz Trucks má ve svém portfoliu elektrické nákladní vozy od roku 2021. eActros 300/400 byl prvním bateriově elektrickým vozidlem, které bylo představeno pro těžkou distribuční dopravu, o rok později následoval eEconic, který je ideální pro použití při likvidaci komunálního odpadu. Na konci roku 2024 začala sériová výroba druhé generace modelu eActros 600 pro dálkovou dopravu. S přibližně 10 000 zaměstnanci je závod Mercedes-Benz ve Wörthu jedním z největších zaměstnavatelů v Porýní-Falci.

Připravil David Chleboun
Daimler Truck ČR

tečné zatížení. Zákazníci si navíc budou moci vybírat mezi dvěma typy kabin – klasickou kabinou a novou ProCabin. Divize Mercedes-Benz Trucks dosáhla ve třetím čtvrtletí roku silného tržního podílu téměř 50 procent v Evropě v segmentu těžkých elektrických nákladních vozidel. Díky tomu je Daimler Truck v tomto segmentu jasným lídrem na trhu – již druhé čtvrtletí po sobě. S probíhajícím rozšiřováním portfolia si společnost klade za cíl převzít průkopnickou roli a jasně se zaměřuje na potřeby svých zákazníků.

Flexibilní výroba různých typů pohonů v závodě Wörth

Nové modely se budou vyrábět na stávající montážní lince pro řady Actros, Arocs, Atego ve Wörthu nad Rýnem. Zde se budou bateriově elektrická nákladní vozidla vyrábět paralelně a flexibilně s modely s naftovým pohonem. To závod umožní rychle reagovat na poptávku trhu a spolehlivě splňovat náročné standardy kvality společnosti Mercedes-Benz. Na rozdíl od modelů eActros první generace, které byly po opuštění výrobní linky elektrifikovány v samostatném centru Future Truck Center ve Wörthu, probíhá nyní tento krok výrobního procesu nové generace modelů výhradně ve výrobní hale. To znamená, že montáž elektrických nákladních vozidel je plně integrována do běžného sériového výrobního procesu, od montáže rámu až po finální kontrolu.

nižší hmotnost vozidla, a proto nabízí větší užitečné zatížení než eActros 600 se třemi bateriovými bloky – o více než tři tuny – což ho řadí na roveň srovnatelné

a nyní jsou již tato vozidla denně v provozu na silnicích ve více než 15 evropských zemích.

Novinky z oddílu stolního tenisu Pinec Týnec

Pozdravuji všechny sportovce a sportovní příznivce!
Na úvod jedna skvělá zpráva! Not just Punk Is Not Dead, but Table Tennis In Velký Týnec Is Alive And Well!!!

I letos na podzim byla zahájena soutěž Veřejného přeboru Olomouckého kraje, kterého se účastní hráči týmu Pinec Týnec, a to ve dvou kategoriích: A-tým v nejvyšší třídě VP1, B-tým ve třídě VP2. Pozdější start soutěže zapříčinil i pozdější termín konání 2. kola Zlaté Ligy stolního tenisu Velký Týnec 2025. To se uskutečnilo v sobotu 8. listopadu. Turnaj se konal opět pod křídly a s podporou Obce Velký Týnec a organizačně byl pokryt naším oddílem.

Poslední dobou se konání podobných turnajů v okolních obcích rozmohlo, a tak jsme očekávali „vlažnou“ účast. Oproti našemu očekávání přišli snad všichni, co mají ping-pongovou pátku.

Obsazeny byly opět všechny kategorie: amatéři, registrovaní hráči, děti, ženy. Celkem se zúčastnilo 73 aktivních hráčů!!!

Vše organizačně v rámci možností poměrně svižně. O hráče bylo postaráno i po stránce občerstvení v tradičním PinecBufetu. Pokud je mi známo, nikdo hladý ani žízňný neskončil...

V jednotlivých kategoriích se na stupních vítězů umístili:

Děti: 1. Mynařík David, 2. Zlámál Filip, 3. Mlčoch Met

Ženy: 1. Zapárková, 2. Kubíková, 3. Jednáčková

Amatéři: 1. Orlíček, 2. Frýdl, 3. Kavan
Registrovaní: 1. Sopčák, 2. Hynek Ondra, 3. Holubec.

Závěrečné 3. kolo bylo naplánováno v tradičním termínu 27. prosince, takže až po uzavěrci lednového čísla Týneckých listů. Výsledky tedy přinese v únorovém vydání.

Všem lidem dobré vůle – nejen tedy čtenářům Týneckých listů – přejeme hlavně pevné zdraví do nového roku 2026!

S naivním přáním „Světů Mír!“

Josef Vrána

Autor je hrající manažer oddílu Pinec Týnec

Týnecký košíček 2025 je úspěšně za námi

Pro ty, kteří se nemohli zúčastnit, přinášíme krátké shrnutí.

Letošní ročník přilákal hodně nových tváří a sportovní atmosféra panovala v hale už od samého začátku. Obec pro nás pořídila pěkné ceny, a tak každý chtěl vyhrát a odejít s pohárem. Celkem se účastnilo 7 smíšených párů a 9 párů v mužské čtyřhře. Ve smíšené čtyřhře se na 3. místě umístila děvčata Coufalová a Majerová, 2. místo obsadili Teplá a Voják, vítězství vybojovali sourozenci Kolískovi.

V mužské čtyřhře bylo následující pořadí: 3. místo získali Mynařík a Jurča, 2. místo patřilo dvojici Jurásek a Perí a vítězství vybojovali párové Mička a Kralík.

Moc děkujeme Obci Velký Týnec za podporu, gymnastkám za pochopení a paní Gubové, že nám rezervovala halu.

Těšíme se na další ročník!

Jan Machovský

Autor je badmintonový nadšenec a podnikatel

DOMÁCÍ ZÁPASY LEDEN

PÁ 2.1.
18:00

PÁ 9.1.
18:00

PÁ 23.1.
18:00

ÚT 6.1.
18:00

PÁ 16.1.
18:00

ZA PLOTEM

CO SE DĚJE ZA HRANICEMI NAŠÍ OBCE

Vánoční výstava zvonů v Brodku u Přerova

Zvonařství Dytrychových, dnes již vedené představitelkou třetí rodinné generace, paní Leticií Vránovou-Dytrychovou, oslavilo roku 2025 již své 75.výročí od svého založení.

Jan Teimer

OBEC PŘÁSLAVICE VÁS ZVE
NA

OBEČNÍ PLES

a XVI. reprezentativní ples
Mikroregionu Bystřička

17 LEDNA 2026 SOBOTA OD 20 HOD
VELKÝ SÁL OÚ
PŘÁSLAVICE 23

K TANCÍ A POSLECHU HRAJE THE BARBERS BAND

BOHATÝ PROGRAM A OBČERSTVENÍ ZAJIŠTĚNO
PŘEKVAPĚNÍ VEČERA - VYSTOUPENÍ STAROSTU
MIKROREGIONU BYSTRČKA

VSTUPNÉ 200 Kč

Předprodej vstupenek a rezervace míst
od 8.12.2025 na Obecním úřadě Přáslavice,
tel. 587 408 870

TĚŠÍME SE NA SETKÁNÍ S VÁMI

Olomoucký kraj

MIKROREGION KRÁLOVSTVÍ

Sdružení obcí mikroregionu Království pořádá
fotografickou soutěž pro všechny své občany

KRÁLOVSTVÍ OBJEKTIVEM OBČANŮ KRÁLOVSTVÍ

Vyhlášeny jsou dvě kategorie:
1. KOUZLO OKAMŽIKU
2. NĚMÁ TVÁŘ
- 19. ročník -

- autorem je občan mikroregionu Království
- fotografie velikosti A4 musí být vytisknuty na fotografickém papíru
- fotografie musí být pořízeny na území mikroregionu Království
- jeden občan může do soutěže přihlásit až 4 snímky v každé kategorii
- na zadní straně musí být každá fotka označena jménem autora, adresou, mailovou adresou a místem pořízení snímku

Fotografie můžete odevzdat na kterémkoli OÚ mikroregionu Království do 31. října 2026

**Vernisáž a vyhlášení výsledků se uskuteční
v neděli 15. listopadu 2026 ve 14:00**
v Kulturním domě v Císařově

Vítěze vybere komise Sdružení obcí mikroregionu Království. Vítězové převezmou na vernisáži hodnotné ceny! Akce se koná za finanční spoluúčasti Olomouckého kraje.

Přehled lednových kulturních akcí ve Velké Bystřici

1. – 22. 1. (galeriezet, po – pá 10:30 – 17:00, so, ne zavřeno)

Jan Jemelka: Obrazy a grafiky – vernisáž výstavy

Jan Jemelka, výtvarník, grafik, vitrážista, narozen 3. 5. 1953 v Praze, žije a tvoří v Hodolanech.

Vystudoval Střední uměleckoprůmyslovou školu v Brně a později Akademii výtvarných umění v Praze. Věnuje se malbě, grafice a také tvorbě vitráží, a to především do sakrálních prostor. První skleněnou vitráž vytvořil v roce 1980 a téhož roku proběhla jeho první výstava v olomoucké galerii Dílo. Jemelkova barevná okna z osmdesátých let jsou dodnes k vidění v kostele sv. Barbory ve Chválkovicích. Velkým mezníkem pro jeho tvorbu bylo navrhování velkých vitrážových oken pro kostel Panny Marie, Matky církve, ve slovinském Mariboru v letech 1995–1997. Od dob studií pracuje se sochařem Otmarem Olivou, architektem Miroslavem Vochtou, sochařem Pavlem Hřebíčkem a architektem Františkem Zajíčkem. Zabývá se také knižní ilustrací, spolupracuje s nakladatelstvím Refugium Velehrad-Roma. Je členem několika uměleckých skupin a spolků.

jan jemelka obrazy a grafiky

vážení milovníci umění, galeriezet vás srdečně zve na výstavu obrazů a grafik Jana Jemelky

výstava potrvá do 22. ledna 2026

galeriezet je otevřena od pondělí do pátku 10:30–17:00 hodin
v sobotu a neděli zavřeno | www.galeriezet.cz

galeriezet Město Velká Bystřice

10. 1. (galeriezet, pá 17:00 – 18:00)

Daniel a Lukáš Klánští – novoroční koncert

Při novoročním koncertu se představí bratrské duo – basbarytonista Daniel a klavírista Lukáš Klánští. Vstupné 100 Kč, děti zdarma.

24. 1. (galeriezet, so 17:00 – 18:00)

Hana Watral-Mikulenková: Blížkost – vernisáž výstavy obrazů

Maluji. Věřím v malbu. Sbíráám vizuální zážitky z každodenního života, z cest a z míst někde na hraně vášně. Mám potřebu zhmotnit moje představy na plátno. Je to cesta, která je bez cíle a je to teda jízda! Srdeční záležitost. Autenticita. Malbou ukotvují harmonii ve vrstvách akrylu, gestech, barevné škále a expresivních stop štětce. V kresbě se naopak zaměřuji na detail a preciznost vedení linky, přiznávám v nich vliv tetování a asijské tradiční kaligrafie. Studovala jsem na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě, kde jsem v roce 2011 absolvovala IV. ateliér vedený profesorem Ivanem Csudaiem. Momentálně tvořím na Valašsku.

Výstava potrvá do 26. 3. 2024.

hana watral mikulenková blížkost

vážení milovníci umění, galeriezet vás srdečně zve na zahájení výstavy obrazů hany watral mikulenkové

vernisaž proběhne 24. 1. 2026 v 17 hodin
v prostorách galeriezet (zámecké nám. 775, velká bystřice)

výstavu zahájí Jaroslav Sebastian Pastuszak

výstava potrvá do 26. 3. 2026
galeriezet je otevřena od pondělí do pátku 8:30–17:00 hodin
v sobotu a neděli zavřeno | www.galeriezet.cz

galeriezet Město Velká Bystřice

Lidová občůzka s koledováním tří králů dostala v posledních letech nový rozměr díky sbírce České katolické charity.

Za váš příspěvek na dobrou věc budete od koledníků odměněni zpěvem, vůní kadidla, tradičním nápisem K+M+B+ 2026 na dveřích a hlavně dobrým pocitem v duši.

Akce cyklu Hanácký rok v Bystřici. Koná se za finanční podpory Olomouckého kraje.

Hanácký mužský sbor Rovina
za podpory Olomouckého kraje a Města Libavá

Olomoucký kraj Město Libavá

Tříkrálová koleda

dozvuky folklorních Vánoc

Lidové vánoční písně, koledy a pastorely z Hané

sobota 10. ledna 2025

od 16 hodin

Kostel sv. Anny
a sv. Jakuba Většího

Stará Voda u Libavé

Hanácký mužský sbor
Rovina & hosté

www.RovinaOlomouc.cz

Hanácký mužský sbor Rovina
za podpory Olomouckého kraje a Města Velká Bystřice

Olomoucký kraj Město Velká Bystřice

Tříkrálová koleda

dozvuky folklorních Vánoc

neděle 11. ledna 2026 v 18:00

kostel Stětí sv. Jana Křtitele
Velká Bystřice

Mužský sbor
Loučice (Slovácko)

Hanácký mužský sbor
Rovina

www.MSLouvice.cz

www.RovinaOlomouc.cz

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA

ve VELKÉ BYSTŘICI

10. a 11. LEDNA 2026

Každá koruna pomáhá

ONLINE KOLEDA
na www.trikralovasbirka.cz

HÁZENÁ

24. – 25. 1. (Hala Na Letné, so 9:00 – 17:00)

Honeywell Cup

Turnaj v miniházené

31. 1. (Hala Na Letné, so 9:00 – 17:00)

Memoriál Jaroslava Pazdery

Turnaj mužů v házené

Předprodej vstupenek a rezervace míst v Kulturním a informačním centru Velká Bystřice, Zámecké náměstí 775, tel.: 734 236 502 (platba možná pouze v hotovosti):

• Městský ples 24. 1. 2026 od 20 hod., cena 300 Kč, k tanci a poslechu hrají Jamr's, CM Parádnic, DJ Johny.

Připravil Petr Nakládal

Autor je pracovníkem Městského kulturního střediska Velká Bystřice

Hlavní partner turnaje mládeže

Honeywell

24. - 25.1.
LEDEN
ČAS
9:00
TÝMY:
TURNAJ V HÁZENÉ 5+1
PRO ROČNÍKY 2015 - 2016
Házená Velká Bystřice
HBC Olomouc
SK Žeravice
TJ Sokol Telnice
Sokol Sokolnice
DHK Zora Olomouc
SKP Frýdek - Místek
TJ Sokol Hoštěradky - Rešov
SPORTOVNÍ HALA LETNÁ 766, VELKÁ BYSTŘICE

HANDBALL

Město Velká Bystřice

VÁS ZVE NA TRADIČNÍ

MĚSTSKÝ PLES

24. ledna 2026 od 20.00 hodin | Hotel Zámek Velká Bystřice

k tanci
a poslechu hrají:
JAMR'S
PARÁDNICA
DJ Johny
program:
Apokalips – pole dance
mažoretky Beat
foto koutek
BOHATÁ TOMBOLA

Předprodej vstupenek a rezervace míst od 6. 1. 2026 v Kulturním
a informačním centru Velká Bystřice. Tel: 734 236 502. Vstupné: 300 Kč.

Sdružení obcí mikroregionu Království

pod záštitou hejtmána Olomouckého kraje Ladislava Oklešťka pořádá

XXXI. reprezentační

HANÁCKÝ BÁL

Sobota 24. ledna 2026 od 19 hodin
Regionální centrum Olomouc, Jeremenkova 40b

Bohatý program na dvou pódii, tombola s atraktivními hlavními cenami,
hanácké koláčky a štamprlička na uvítanou, zabíjačkové a tvarůžkové speciality

A VZNEŠENÉ HANAČKY S NONŠALANTNÍMI HANÁKY...
 K Tanci a poslechu zahrají
SYRINX BAND se zpěvačkou Danou Chytilovou
a cimbálová muzika **ZÁLETNÍCI**
 HOST BÁLU

Folklorní soubor **ŠMYKŇA** z Ostravy

 NA BÁLE DÁLE VYSTOUPÍ FOLKLORNÍ SOUBORY
HANÁ z Velké Bystřice • **CHOLINKA** z Choliny

MAJETÍNEK z Majetína • **OLEŠNICA** z Doloplaz

OMLADINA z Martinic u Holešova • **TÝNEČÁCI** z Velkého Týnce

PŘEDPRODEJ VSTUPENEK:

Olomouc, Infocentrum v podloubí radnice

Šternberk, Expozice času, ČSA 19

online na www.smsticket.cz

Návštěvníci v kroji mají bez místenky vstup zdarma

Moravská filharmonie Olomouc

mfo.cz

Koncerty
leden 2026

Koncertní řada
C – „Crossover“

Speciální balíček těchto tří koncertů za výhodnou
abonentskou cenu lze nyní zakoupit v pokladně MDMF.

6. 1.
19.00
Reduta
M4 / Novoroční koncert
ve vídeňském stylu
Mozart, J. Strauss ml., Hellmesberger ml., Lehár
Veřejná generální zkouška se koná tentýž den
od 9.30 v Redutě.

13. 1.
17.30
Mozartův
sál
S2 / Vzájemný rytmu
aneb Léto uprostřed zimy
Gershwin, Kern, Hammerstein II, Ellington,
Arlen, Jobim, Ernyei

15. 1.
19.00
Reduta
JAMUI / Klasika na dosah
Slaběňáková, Glier, Brahms

18. 1.
10.30
Reduta
NM2 / Filharmonický ples
Nedělní matiné s Janem Špryngrem
pro celou rodinu

20. 1.
19.00
Reduta
C3 / Hudba
z francouzských filmů
Angelika, Fantomas, Piti piti pa ad.

29. 1.
19.00
Reduta
A3 / Zlaté vzpomínky.
Bach, Britten, Schumann

20. 1.
19.00
Reduta
C3 / Hudba
z francouzských filmů
Málokdo zůstane lhostejným, když jde
o francouzskou kinematografii. Každý máme svou
oblíbenou scénu s legendárním čteníkem ze
Saint-Tropez nebo snímek s lamičím dámských
srdcí Jeanem-Paulém Belmondem. A co teprve
Angelika, Fantomas, Piti piti pa a řada dalších
francouzských filmů! Moravská filharmonie vás
pod taktovkou skvělého dirigenta Stanislava
Vavřínka zavede do světa francouzských románů,
komedií či pohádek, a to vše prostřednictvím
sugestivních aranžmá Aleše Pavlovky.

3. 3.
19.00
Reduta
C4 / Valašské čarování
Hudební seskupení Muziga s houslistkou
a zpěvačkou Helenou Vedralovou uvádí české
a moravské lidové písně v osobitých autorských
úpravách, v nichž se prolíná jazz, folk i klasika.
Ve valašském nářečí se slovem „muziga“ označuje
jakákoliv hudba, zabava s tancováním či skupina
muzikantů rozmanité úrovně i obsazení. Projekt
Valašské čarování odkazuje na folklorní bohatství
valašského regionu a spojuje energickou
interpretaci skupiny Muziga s mohutným
zvukem symfonického orchestru.

28. 4.
19.00
Reduta
C5 / Romantický smyčce
s O5 a Radeček
Kapela O5 a Radeček z jeseníckých hor, působící
na české hudební scéně již třicet let, se spojí
s naší filharmonií v jedinečném projektu. Zahrají
své největší hity jako Vlnopřím se, Praha, Tak to
za to stojí nebo Měla bys vědět. Posluchači se mohou
těšit na vizuálně propracovaný show a speciální
aranžmá Tomáše Vyšínky a Tomáše Janošky.

Koncerty MFO se konají za podpory:

Gen. partner MFO:

HL. partner MFO:

PŘESAHY | $\frac{1}{26}$

do světa historie a kultury

Havrdová
Jirků
Němec
Dousková
Přidal
Jareš
Drvota
Vaněk
Vránová
Ševčíková
Hanuška
Rodi Falanga

55 minut s Janou Havrdovou

Pohyb je elixír života

Už několik let se stovky českých sportovních center a škol vřdycky na podzim – v rámci kampaně Aktivní září – otevírají veřejnosti. Pořádají závody a soutěže, nabízejí vstupné zdarma, bonusy. Za stále populárnější akcí stojí Nadační fond Aktivní Česko a Jana Havrdová. Někdejší mistryně světa v aerobiku a v současné době viceprezidentka Hospodářské komory ČR říká: „Hodiny strávené na zadku jsou nejnebezpečnější.“

Jak se to vůbec přihodilo, že mistryně světa v aerobiku oblékla kostýmek a stala se manažerkou?

Nejsou to až tak vzdálené sféry. Nebo v mém případě nebyly nikdy vzdálené. V devadesátých letech jsem se soustředila na vrcholový sport, patřila jsem zároveň mezi první profesionální instruktory aerobiku a v roce 1999 stála u založení pražského fitness centra Factory Pro. A přitom jsem vystudovala práva.

Proč jste pak nevolila advokacii?

Stačila jedna dlouhodobější brigáda v advokátní kanceláři a došlo mi, že můj temperament se s čistým právem nese. Nehledě na to, že když jsem promovala, byla jsem těhotná a věděla jsem, že nechci dítě předat ani babičkám, ani chůvám jen proto, abych šla na 12 hodin denně dělat někam koncipientku.

Vzpomínám si, že jste tehdy měla v televizi vlastní cvičební seriál, jezdila jste také fitness tour po republice.

První dítě jsem si pořídila v 25 letech, a to se odrazilo v profesním životě. Cvičební tour, televizní seriál, různá předcvičování – to vše se dalo lépe zkombinovat s rodinou než advokacie. Ale na konci dne vidíte, že studium nebylo zbytečné. Získala jsem určitý způsob myšlení, který mi umožňuje pro fitness sektor stále něco dělat, být aktivně už nepředcvičuju.

Proč jste si nezřídila vlastní fitcentrum? S vaším renomé byste jistě uspěla, řada vašich kolegů šla touto cestou.

Já nešla, protože jsem měla jiné manažerské příležitosti. S Václavem Krejčí-

od Českého svazu aerobiku, začala pro něj pracovat a přitom zkoumat parametry fitness průmyslu v zemích, kde už oficiálně fungoval desítky let. Tehdy jsme i v českých podmínkách začali mluvit o fitness byznysu, až jsme založili oborovou komoru. Já jsem prostě spíš typ státotvorný než podnikatelský.

Jak do tohoto vzorce zapadá moderování pořadu Sama doma?

To byla náhoda a neuvěřitelná zkušenost. Holky ze Sama doma si mě vyhlídly díky seriálu Buď fit s Českou televizí, daly mi příležitost. Moderovala jsem ten pořad od roku 2005 do roku 2023.

Posledních dva a půl roku působíte jako viceprezidentka Hospodářské komory ČR. Co přesně děláte?

V prezidiu komory mám na starosti vedle prezentace oblasti sportu a fitness také trh práce, otázky uplatnění žen a vzdělávání. Tato témata se v širších souvislostech propojují v podpoře pohybových aktivit a zdravého životního stylu jako součásti primární prevence. Viceprezidentka je volená pozice, spoje také s reprezentativními povinnostmi a třeba i s tak zvanými podnikatelskými misemi. Se skupinami podnikatelů a vždy nějakým politikem vyjždíme do zahraničí a hledáme byznysové příležitosti. I to je jedna z mých rolí.

Před patnácti lety jste stála u vzniku České hospodářské komory fitness. Byla jste nepřehlédnutelná, když jste posléze bojovala za fitness centra během covidu.

Naštěstí se s námi tehdy spojily i sportovní svazy, Česká unie sportu a další organizace podporované státem a bojovali jsme společně. Protože jestliže jsou zavřena státní, nebo soukromá sportoviště, je ve finále jedno. Důležité je, aby lidé mohli sportovat, vždyť prokazatelně covid víc dopadl na ty, kteří neměli dobrou kondičku. To jsme se snažili vysvětlovat, ovšem frustrace z těch všech zákazů byla šílená.

Kolik fitness podnikatelů to tehdy vzdalo?

Peníze se nakonec nějakým způsobem pofackovaly, spíš rozhodovala únava. Ta bohužel vykonala své zvláště mezi lidmi, kteří otevírali malá rodinná fitka v 90. letech. Vlastně to byli průkopníci tohoto odvětví a při covidu jim došly síly.

Takže je dnes méně fitness center, než bylo před covidem?

Jsem na přibližně předcovidovém stavu. Na českém trhu začaly totiž po pandemii ve větším operovat řetězce jako jsou česko-polský Form Factory, český Max Fitness nebo portugalský Element Gym. Nezřídka se etabloují ve stejných lokalitách či nemovitostech, kde byla původní malá fitka. Jen v letošním roce se očekává 100 nových poboček.

Vše zlé se tedy k dobrému obrátilo?

Řetězce přinášejí větší standardy a kvalitu. Po covidu se také v celé společnosti skutečně akcentuje role pravidelného pohybu coby nedílné součásti péče o zdraví. A přibývají lidé, kteří chodí pravidelně cvičit.

Dá se to vyjádřit číselně?

Provozovatelé fitness říkají, že se utlumují sinusoidy návštěvnosti. Už nemáme lednový obrovský vrchol a prázdninový obrovský propad. A podle dat z Eu-

© archiv Jany Havrdové

Jana Havrdová (51) Prezidentka České komory fitness a viceprezidentka Hospodářské komory České republiky se při své práci zaměřuje na fitness byznys, trh práce, vzdělávání a rovné příležitosti. Její rodiče se věnovali sportovnímu tanci, vyrostla doslova na parketu. Je mistryní světa v aerobiku v kategorii fitness step z let 2002 a 2003. Říká, že „pokud se hýbou rodiče, je 75procentní pravděpodobnost, že děti budou také rády sportovat“. Její nejstarší syn se věnuje triatlonu, druhý vesluje a dcera studuje balet. Žije v Praze.

robarometru se o 11 procent zvýšil počet těch, kteří se pravidelně hýbou.

A jak se tedy máme hýbat?

Není až tak důležité, jestli chodíte cíleně cvičit, podstatné je, kolik máte pohybu při každodenním životě. Jako základní standard přitom bereme nejméně 150 minut aktivní pohybové aktivity týdně u dospělých, u dětí by to mělo být 60 minut denně. Pokud žijete s chytrými hodinkami, přesně vám změří kroky a každé schodiště, zároveň ukážou, kolik hodin v kuse trávíte na zadku. Tyto hodiny jsou nejnebezpečnější.

Myslela jsem si, že od jistého věku nestačí normální pohyb, ale je třeba cvičit systematicky.

Běžná, tak zvané spontánní pohybová aktivita je základ. K tomu je dobré, když hodně vytížený člověk přidá jógu, která mu pomůže zklidnit se, pracovat s dechem, protáhnout se. Čím je člověk starší, je třeba víc systematickosti. A starším myslím už člověka nad třicet let. Pak je třeba zařadit silový trénink, protože svaly jsou vstupní branou ke kvalitnímu životu. Když máte svaly, i v devadesáti si uvaříte, obhospodaříte si zahrádku, sejdete se s přáteli.

Pokud vás nepostihne Alzheimer.

Tak to tedy ne! Řada studií dokazuje obrovskou roli, kterou má pohyb při prevenci onemocnění jako je Alzheimerova choroba. A nejen to. Pokud diagnostikovaní pacienti začnou pravidelně cvičit, postup nemoci se může zpomalit. Důležité je mluvit i o chemické rovině tohoto příběhu. Pohybová aktivita vyplavuje endorfiny – hormony dobré nálady, ale současně také myokiny, což jsou látky, které člověk potřebuje pro udržení kondice fyzické i duševní. Myokiny se nedají nazobát v pilulkách. Je to paradox, lidstvo po staletí pátrá po elixíru života, a on je na dosah. Pohyb.

No...

Zdá se vám ten příměr přehnaný? Můžeme se podívat do statistik WHO, anebo stačí si jen připomenout běžné situace. Když se člověk potýká se závislostí na alkoholu, v léčebně mu jako součást terapie předepíší pohyb. V péči o děti s ADHD hraje pohyb také významnou roli. A je nezpochybnitelné, že když děti od mala sportují, mají významně lepší startovní pozici do života. Naučí se vyhrávat a prohrávat, umí zabojet, lépe zvládají stres.

© archiv Jany Havrdové

kem jsem ve Factory Pro zblízka poznala provoz. Je to pracovní vytížení 24/7, což se opět neslučuje s péčí o malé dítě. A pak jsem dostala v roce 2008 nabídku

Namítnu vám, že znám spoustu mladých lidí, pro něž se ovšem kult zdravého stylu a vypracovaného těla stal bičem, který je dovedl k poruchám příjmu potravy, k extrémní cvičební zátěži. Jsou to otevřené nůžky mezi dvěma extrémny. Na jedné straně jsou děti, které se vůbec nehýbou, na druhé jsou děti přesportované. Samozřejmě, všeho moc škodí. Nikdo z nás nehlásá, že je třeba každý den několik hodin běhat a posilovat. Líbí se mi definice pěti hvězd kvalitního života: dobře dýchat, pít, jíst, spát a hýbat se. Tedy: pokud správně dýcháte (a umíte pracovat se stresem a také odpočívat), pokud se dobře stravujete, dodržujete pitný režim, dostatečně spíte a přiměřeně se pohybujete, žijete kvalitní život.

Přesto je i mezi disciplinovaných sportovci řada lidí trpících anorexií. Věnovala jsem se vrcholově sportovnímu aerobiku a fitness, moje dcera je zase na taneční konzervatoři a v obou těchto sférách je vzhled důležitou součástí úspěchu. Vždy hledáme míru rovnováhy mezi tím, co je zdravé a co je očekávaně krásné. Představte si skupinu olympioniček – gymnastka, vzpěračka, atletka, hokejistka. Co disciplína, to jinak krásné a zdravé tělo, jinak formované. A jiné nároky. Lecjakému karambolu možná dokážeme předejít, když rozumně zvážíme fyzické dispozice svých dětí a nebudeme třeba statného kluka nutit, aby se dal na balet, anebo subtilní dívku nepřihlásíme na hod koulí.

Jak vás tak poslouchám, reklamy s korpulentními modelkami ve spodním prádle se vám asi moc nezamlouvají, že? Nelíbí se mi. Mluvíme přece o rovnováze, o selském rozumu. Může být mane-

kýna, která má zjevně několik desítek kilo nadváhu, zdravá?

Namítnu vám, že ty dokonale štíhlé mají zase značnou nadváhu. Víme, že lidé, kteří mají třeba pět kilo navíc, než by měli ideálně mít, ale hýbou se pravidelně, mají mnohem lepší perspektivu do budoucna než hubení, kteří se nehýbou. Jde o kardiovaskulární zdraví, o svaly, o endorfiny. Nicméně žena s dvaceti, třiceti kily navíc, nemůže být zdravá. A nemůže přece být vzorem pro mladé. Ještě že od 1. ledna se bude už nadváha u dětí považovat za vážné onemocnění a pediatři to budou muset řešit.

Trenéři, mentoři a koučové mají dnes značný vliv na dospívající. Jsou vůbec instruktoři ve fitness centrech dostatečně vzděláni na to, aby dokázali své svěřence ubránit před extrémny? Máme zpracované standardy profesních kvalifikací z oblasti tělovýchovy a spor-

tu, které definují, co má profesionální trenér umět, jak se má chovat. Jak se trh v poslední době přirozeně proměňuje, většina nových trenérů a instruktorů ve fitness centrech, jež jsou členy naší komory, už profesní zkoušku absolvovala. Samozřejmě součástí tohoto vzdělávání jsou i základy psychologie, nebo otázky zdravé výživy.

Řešíte také užívání zakázaných anabolik? Jako komora fitness se proti tomu masivně vymezujeme, teď na to téma budeme mít kulatý stůl při konferenci #BeActive, která se koná v Praze 23. září. Nicméně je nám jasné, že všemu nejsme schopni zabránit. Snažíme se však to co nejvíc komunikovat, vysvětlovat, že zakázané látky ohrožují zdraví i život.

Na jedné straně propagujete sport a pohyb, na druhé zastupujete podnikatele, kteří právě na tom vydělávají nemalé peníze. Není to trochu střet zájmů? Přece to, že někdo dělá byznys, neznamená, že dělá špatné věci. A jestli mi nějaký byznys dává smysl, tak je to fitness. Je to služba, která zlepšuje zdravotní stav, přitom generuje peníze a dávám lidem práci. Náklady na vybavení a provoz fitness centra jsou přitom jasně definované položky a musí se z něčeho zaplatit. Mně také nedá u benzinové pumpy nikdo nic zadarmo, do divadla nepůjdu bez placení. Fitness funguje jako každý jiný byznys, navíc je na vzestupu. V roce 2011 byl obrat fitness průmyslu v Evropě 23 miliard euro a teď už jsme na 36 miliardách. Podstatné však je, že se rysuje reálná šance, že fitness sektor přispěje k lepší ekonomice země nejen prostřednictvím daní a zaměstnávání, ale i významnými

úsporami na zdravotní péči. Usilujeme o to, aby fitness byl efektivním partnerem zdravotnictví.

Máme tomu rozumět tak, že usilujete o to, aby za určitých podmínek lékaři mohli předepsat fitko a pojišťovna to uhradí? Pacienti, kteří trpí diabetes, vysokým krevním tlakem, nadváhou či obezitou většinou sami nedokážou změnit životní styl. Proto jsme do národní soustavy kvalifikací zahrnuli i obor „Instruktor pohybových aktivit osob s civilizačními onemocněními“. Už máme první vyškolené instruktory, kteří se mají stát partnery lékařům. Ti by neměli své pacienty posílat jen do lékárn, ale i cvičit.

A zdravotní pojišťovna to zaplatí? Jsme ve fázi prvních jednání. Naším cílem je, aby se tito lidé mohli dostat do situace, která bude pohybu vstřícná, fandící. Pojišťovny je mohou pak podpořit nejen přímou platbou, ale i bonusy, slevami. Variant je jistě spousta. Pojdme podporovat populaci k dlouhodobě udržitelnému zdraví, nikoliv jen napravovat, co se v našich tělech rozbilo.

Nedávno vám bylo padesát. Občasné neduhy zatím léčíte jen pohybem? Pravidelně se hýbu, hodně chodím, ale nemyslím, že pohyb sám všechno spasí. Zdělila jsem vysoký cholesterol, myslela jsem si, že to zvládnou pohybem a stravou, ale nezvládla. A tak беру statiny, nechci nic riskovat. Je to ovšem minimální dávka, pravidelný pohyb potřebu léků minimalizuje. To je prokázáno a já jsem toho živoucí důkaz.

Irena Jirků
Autorka je šéfredaktorkou časopisu Finmag
Rozhovor vznikl pro Právo a novinky.cz

KNIHA, O KTERÉ SE MLUVÍ

Na solar

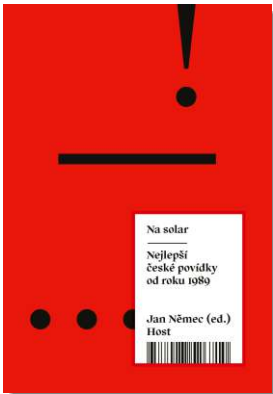
Jan Němec

Porevoluční Česko optikou
těch nejpůsobivějších povídek

Všichni tam jedou
Irena Dousková

Argentinský spisovatel Julio Cortázar jednou řekl, že zatímco román nad čtenářem může zvítězit na body, povídka mu musí uštědřit K. O. Je to trochu silové, ale přesné přirovnání — dobrá povídka míří přímo na bradu nebo na solar, je to úder vedený jedním tahem, který člověka pošle do kolen. O to překvapivější je, že čtenáři se pořád drží v nekonečném klinči s romány. Antologie toho nejlepšího, co v ringu polistopadové povídky vzniklo, dokazuje, že povídka je sice *short story*, ale rozhodně ne *small story*. Spisovatel Jan Němec pročetl přes dvě stě autor-ských sbírek a v nich na tři tisíce povídek, aby do jednoho svazku vybral třicet, které by měl znát každý. Výsledkem je nejen svěží náčrt porevoluční literatury, ale i svědectví o měnící se společnosti.

Ajvaz, Balabán, Bažantová, Bellová, Beran, Borkovec, Dousková, Dutka, Epstein, Fischerová, Hakl, Hanišová, Hořava, Hradecký, Kahuda, Kaprálová, Kratochvil, Martínek, Myšková, L. Němec, Pazdera Payne, Pitinský, Platzová, Šesták, Šindelka, Štětina, Urban, Valová, Viewegh, Vybíralová

Špatně udržované parkety v hotelu Hvězda vzraly takovým způsobem, že to každému něco připomínalo. Nikoho ani nenapadlo ptát se, co je to za šlendrián a proč s ním něco neudělají. Hosté nebyvali toho druhu, aby od noclehu v cizím městě očekávali zvlášť příjemný zážitek. Jinak by pravděpodobně raději bydleli na druhém konci náměstí v hotelu U Města Vídně. Ti zdejší byli skromní, pragmatičtí a řídili se téměř výhradně cenou, která byla relativně příznivá. Krom toho, pokud si vrzání uvědomili, uvažovali obvykle jen nad tím, co jim připomíná. Popřípadě se divili, že tu nějaké parkety ještě jsou.

Štamgasti a personál si to neuvědomovali už vůbec. Ani Vladimír nebyl výjimkou, jinak by tu sotva vydržel. Dlouhé hodiny tiše vysedával u malého stolu v rohu za barového pultem. Zahalen v oblacích cigaretového dýmu a velmi málo vytižen snažil se jakžtakž naplňovat roli recepčního. Ve skutečnosti spíš obyčejného portýra, žádná recepce tu nebyla. Jenom ten jeden stůlek v koutě lokálu, servírka a on. V létě bývaly servírky dvě. K nepočetným náhodným

hostům přibýli turisté a před vchod byla vytrčena malá zahrádka, která obnášela několik bílých plastových stolů a přiměřený počet křesílek z téhož materiálu.

Teď, uprostřed prosince, se zahrádka změnila v nezřetelnou vzpomínku a turisté taky. Kromě servírky dělala Vladimírovi společnost už jen ubohá korela jménem Klára, která nehnutě seděla v maličké kleci, umístěné na barovém pultě přímo proti němu. Jak se jmenuje servírka, si jistý nebyl. Měl dojem, že Jitka. Objevila se tu teprve před několika dny. Popravdě řečeno pokoušel se obě příliš nevnímat, stejně jako zvuky linoucí se z věčně puštěného rádia, naladěného na jakousi nesnesitelně vlezlou stanici, které zřejmě byly tou pravou příčinou, proč nikdo neřešil kvílení zdejších parket. Děvče právě listovalo časopisem, z něhož Vladimír na dálku viděl jen změř barevných skvrn. I to mu stačilo. Bože, kupuje si tohle. Živí se tím, hltá to ve velkém, je toho plná až po konečky odbarvených vlasů. Jak by mohl očekávat pochopení a lidskou domluvu. Zanevřel na ni už především, když tu spolu byli poprvé. To kvůli tomu rádiu, odmítala ho ztišit. Nebo alespoň přeladit. Všechny prosby byly marné. Dohnala ho až k tomu, že si postěžoval Zárubový. Ale šéfova mu nepomohla, dala za pravdu jí. Chcípní, pomyslel si.

Chcípněte obě dvě. Ani se za to nezastyděl. Koneckonců stejně bylo jasné, že první, kdo tu chcípně, bude on sám. Případně smutná korela. Taky včera umřel

Havel. Vladimír si kvůli tomu ráno cestou do práce koupil v second handu nové sako. Otvírali v deset, akorát to stihnul. Jestli to půjde, pojede na funus. Korely mu bylo líto. Hrozně líto. Proto se na ni snažil nekoukat. Byl už ve věku, kdy ho jako tolik jeho vrstevníků dojí-mala spíš zvířata než lidé. Korely si svá trápení nezpůsobovaly samy. Ze zpráv, dalo-li se tomu tak říkat, vyplynulo, že pohřeb nebude veřejný. Pro lidi uspořádají smuteční průvod ze Starého Města až na Hrad. To je dobře. Napadlo ho, že si měl možná koupit spíš kalhoty. Sako pod kabátem stejně nikdo neuvidí. Ale kalhoty, kalhoty jo. Podíval se na ty, co měl na sobě. Je to tak, ještě tam zajde. Věděl, že na tom nikomu nezáleží, udělá to kvůli sobě. Pro ten pocit. A kabát musí dát do čistírny, ať je všechno v rychtiku.

„Chcete kafe?“ zeptala se ho Jitka. „Já si budu dělat.“

Jana, došlo mu najednou. Nejmenuje se Jitka. Je to Jana.

„Děkuju, dal bych si.“

Příkvykla a postavila se k mašině. Třeba není tak špatná. Vůbec nic o ní neví. Třeba jen neměla šanci. Blbí rodiče, lhostejní učitelé, kdo ví... Jenom se nedo-jímat. Kolik takovejch líných lemplů sám učil. Řada z nich měla rodiče celkem v normě. Nic hvězdného, ale dělali, co mohli. Ještě jednou poděkoval za kafe a zapálil si novou cigaretu. Jakej učitel vlastně byl on? Radši na to moc nevzpomínal. Nejen proto, že ho v sedmdesátém vyhodili. Nezadal si, na to byl celkem pyšnej. Zničili mu kus života, ale

aspoň si moh vždycky říkat, že si ho nezničil sám. Jenomže jaký byl doopravdy? Po Listopadu se k učení na chvíli vrátil, ale už mu to nějak nešlo. Za dva roky odešel sám, definitivně. Nenašel už potřebnou jistotu. Kdyby byl býval skutečně tak dobřej, mohlo by se to někam ztratit? Možná, ale radši si nic nenalhávat. Mohlo nemohlo, a co? Už je to jedno. Teď už je to vážně úplně jedno. Koupil i dvě svíčky. Jednu postavil do okna hned ten první večer, druhou vezme do Prahy a položí ji ke koni nebo tam někam. A nejspíš ještě růži. Možná i vic než jednu. Podle toho, kolik budou stát. Těsně před dvanáctou přišla Zárubová.

Nepřišla sama, přivedla s sebou Trčkovou. Daly si kafe a k tomu rovnou dvojku bílýho. Nesnáší tu ženskou. Bývali s Trčkovou kolegové, učila dějepis a ruštinu. Soudružka zástupkyně, tenkrát mladičká. Jedna z těch tří kovanejch, co mu pomohly k odchodu. Svině. Neškrtnul si pak už ani na základce. Taky už dávno neučí. Ale zástupkyně je pořád, zástupkyně šéfredaktora pro změnu. Vzpomněl si, jak v prosinci osmdesátýho devatýho roku litala po městě a nabízela speciální vánoční cukroví. Malý úhledný kolečka, na kterých bylo napsáno OF. Usadily se hned vedle. Hrbil

se nad ušmudlaným stolem, co to šlo. „Tak na zdraví!“ „Na zdraví ne, na Havla! Napijeme se na Havla.“ „Tak jo, na Vašíka! Ať je mu v tom nebíčku dobře!“ „Já se z toho furt nemůžu vzpamatovat.“ „Já taky ne, on byl fakt sladkej.“ „Danuško, ještě dvě.“ Aha, tak Dana. Myslel, že Jana. To je tím, že nikdo nikoho pořádně nepředstaví. Parkety naříkavě vrzly. Nikdo ale nepřicházel. To jen korela Klára napodobila zvuk, který tolikrát slyšela. „Co ten autobus? Bude?“

„O tom nepochybuj! Je to zařízení, co bych pro pana prezidenta neudělala. Nazdar, Vladimíre! Já jsem si tě málem nevšimla. Sraz bude u nás, před redakcí. V sedm, aby byla jistota. Tak co, Vladimíre, co ty? Jedeš?“ „Kam?“ „Já se picnu, von se ptá. Do Prahy, s námi. Na ten smuteční průvod. Jedeme tam všichni.“ „Všim jste si vůbec, že umřel Havel? Nebo ani nevíte, kdo to byl?“ „Já to vím,“ zasmála se servírka Dana, „ale nejedu. Vy jo, pane Pokorný?“ „Já? Já na to seru.“

BÁSEŇ MĚSÍCE

Tussey

Tomáš Přidal

V hloubi srdečního dna,
kam nikdo nedohlédne,
v té ohromné konstelaci hvězdné prázdnoty,
tam někde jsi...(?)

Cítím Tě,
i když to dno
je zatím prázdné.

Naléváš mi vodu
ze svých radostných slzí,
jak(mile) ovlažím jazyk ze spojených dlaní

Tvých dlaní

vím,
dočista vím,
že jsi to Ty... má Tussey!

Má nejdražší Tussey,
v panteonu bohů
zhýralých básníků,
nejkrásnější ženo, která kdys
chodila po zemi,

po vodě
i v mých kradmých snech...

Tebe chci milovat

Tebe si přeji
z čiré lásky
(v Tvých dlaních)
a v pouhém jedno/ohlédnutí
spatřit a pochopit

*Tak, jako Ikaros pochopil svůj pád,
tak, jako Herkules poznal svoji sílu,
tak, jako Homér pochopil slávu svého díla
(in memoriam)*

chápu i já,
že když jsem si já Tebe přivlastnil,
i Ty mi něco musíš vzít... zákonitě odebrat!

Ach, má Tussey,

hořce se utápím,
ztěžka odcházím,
ač vím, že lehkost bytí
je stejně pomíjivá
jako štěstí v sedmém nebi

jako život sám...
Ach, má Tu... (zde nedořečené)

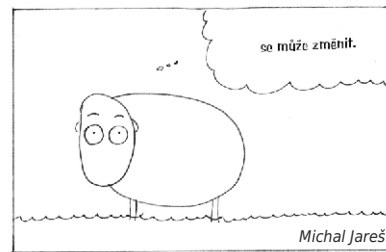
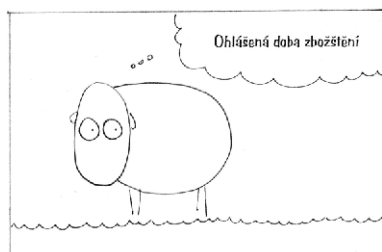
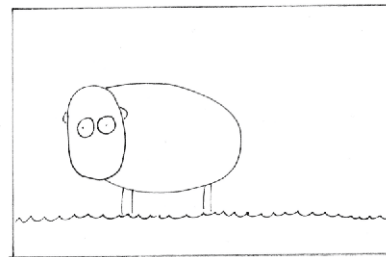
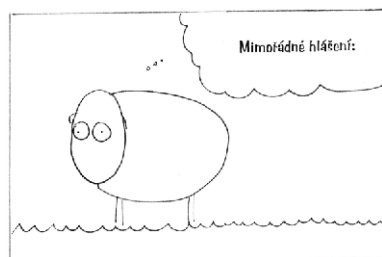
Vzala jsi
můj život
z úst,
jakožto i ze mě...

Tu....
Tussey.
Ženo mnoha básníků.
Ženo v množném čísle!
Ženo & Smrti jediné básně...

Myšlenko...

která
zde
↓
končí...š.

KOMIKS - Zlá ovce

„To není možné,“ žasl Martin. Obcházela Martu v kruhu. Očima si ověřoval její líbeznou jistoulost.
 „Prohlížíte si mě jako novou pumpu.“
 Martin nedbal. „Námaloval jsem vám tečku na zádech.“
 „Hned ji smažte.“
 „Ne na těchto. Na těch, která jsou u mne.“
 „Pane, já nosím svoje záda pořád s sebou, ale vy patrně nejste úplný.“
 „Ani nevíte,“ zamyslel se Martin, „jak pracně jsem vás dělal.“
 „Vý!“ Mělo následovat ještě přesnější označení. Marta je však nestačila včas vybrat.
 „Smolil jsem se s každým detailem a vy si najednou přijdete hotová,“ sděloval Martin. Marta ho vyškrtla ze seznamu věcí pozorovatelných poutným okem. Broukala si písničku o francouzském určitém členu pro ženský rod.
 „Přiznávám,“ pokračoval Martin, „že i takhle jste provedena velmi dobře.“
 Nic. Toto nic nepochází z propasti skepse. Je šťastnou chvílí poznávání.
 „Právě dnes se o vás živě zajímal jakýsi člověk.“
 „O vás se bohužel nezajímá nikdo. A právě vy byste tolik potřeboval svědomitě péče.“
 „Možná, že vás brzy bouchnu,“ kalkuloval Martin lidově.
 „Běda vám. Upozorňuji vás, že zůstanu nedotknuta.“
 „Asi to neudělám,“ uvažoval Martin dále. „Váš model by se rozčiloval.“
 „Nemůžete si vzpomenout, kudy jste běžel? Zavedla bych vás zpátky a požádala sestřičku, aby na vás byla vlídnější.“
 „Něco vám povím, slečno... Jak se jmenujete?“
 „Marta,“ odvětila pobouřeně.
 „To není možné!“
 „Mladý muži, líbí se mi vaše prostota. Nevyžadujete ničeho rafinovaného. Dovedete se podivovat jako dítě každé nastavené skutečnosti. Ale poznáte v životě ještě mnoho věcí, aniž byste nad nimi mohl vykřikovat a rozkazovat ruce.“
 „Poznávám, že máte hezkou nohu.“
 „Mám ještě jednu.“ Nevyznělo to ovšem jako pobídnutí.
 „Jste proti mně zaujata.“
 „Nejsem. Chci vis jen požádat o malou laskavost.“
 „Jsem k vašim službám. Budu k tomu potřebovat ještě něco jiného?“
 „Postačí, když vyrábujete svůj rozum. Přála bych si totiž, abyste zavřel tyto dveře zvenčí.“
 „Když jsem slyšával, že pohostinnost patří k naší národní povaze.“
 „Když já se tolik bojím že provedete nějaké kousky, kolem nichž by měly být mříže nebo cirkus.“
 „Jsem mírný jako svah. Můžete si mě pohladit.“
 „Jste neškodný?“
 „Všechna zvířátka pod jeden dekagram osobní váhy jsou mými přáteli.“
 „Štítím se hmyzu.“
 „Bud' te statečná žena.“
 „To se říkává předzemětresením.“
 „Pohleďte na mou tvář.“
 „Potřeboval byste se oholit.“
 „Snažte se tam nalézt něco kromě vousů.“
 „Neumím číst z tváře. Co jsem měla vidět?“
 „Duši, která by dělala sensaci na přehlídkách krásy.“
 „Škoda, že k ní nemáte vhodné pouzdro.“
 „Škoda, že ji nemohu spojit s vaším, které leží ladem.“
 „Někdo vám špatně přeložil slovo gentleman.“
 „Mohu se přece bránit.“

„Nemáš kde bydlet?“
 „Uhodl jsi.“
 „Vím o znamenitém prášku proti hmyzu,“ pravil povzbudivě. „Stačí, když jej rozsypete po stropě.“
 „Nevyhání mě hmyz.“ „Nevyhání? Hrom do toho! Ty prcháš z domova,“ zvolal Jirka.
 „Ano. Kudy se mám dát?“
 „Dříve se prchávalo cestou necestou. Ale dnes bys to nevydržela finančně kvůli pokutám.“
 „Nevěděl bys o nějakém bytě?“
 „Pojď k nám.“
 „Nemám smysl pro nepořádky.“
 „Bojíš se mé mužnosti!“
 „Nikoli. Ale tvé ženy.“
 „Jsem jejím laskavým pánem.“
 „Pak bys neměl modřinu pod okem.“
 „To je pouze čestný úspěch, který jsem jí dovolil. Nechci brát Pavle hned z počátku všechnu naději,“ vysvětlil Jirka.
 „Opravdu nemohu zasahovat do vašeho manželství. Mím malou pěst. Porad' mi něco jiného.“
 „Žvýkej dobře potravu.“
 „Něco, co se týká bezprostředně mé situace. Vzala jsem si s sebou trochu peněz, ale jen tolik, abych neztratila snadný přehled.“
 „Ubytuj se tedy tam, kde jsem bydlel před svatbou. Je to levný a dobrý penzion. Pokud tato slova neznamenají něco přehnaného.“
 „Výborně.“
 „Půjdeš do Josefské ulice...“ a tak dále.
 Rozloučili se. Marta s dlkem a Jirka s Martou.
 „Máš také vzadu na hlavě bouli,“ obrátila se ještě Marta.
 „To je od toho, že spím příliš hluboce,“ odvětil Jirka a posunul si klobouk. Odpěchal. Patrně za jakousi výhradní novomanželskou záležitostí.
 Marta se vydala na cestu.

Důsledný vzdor ji přenesl za asistence madam Penzion až do pokojíku se žlutými stěnami.
 „Váš předchůdce měl modré oči,“ podotkla k tomu madon Penzion, „a pokoj mu velmi slušel.“
 „Mně také vyhovuje,“ ujistila Marta.
 „Máte podivný vkus.“
 Madam Penzion rozsvítila. Místnost vykřikla barvou.
 „Nelíbíte se mi, slečno. Jste hezká a nájemnici v mém domě se zabývají krásou z povolání.“
 „Krása má ke mně ještě několik krůčků.“
 „Bojím se, aby je neudělal někdo jiný.“
 „Jsou to nebezpeční lidé?“
 „K smíchu. U nás umírá i ctnost přirozenou cestou.“
 „Mohu být tedy bez obav?“
 „Jistě. Zvláštní, jak se chvillemi podobáte mé dceři.“
 „Osudem?“
 „Zjevem. Osud mého dítěte je ještě v přístavu a nemůže vyplout.“
 „Nemá páru?“
 „Brání mu karanténa mládí, slečno.“
 „Vidím, že názory všech rodičů se liší jen ústním provedením.“
 Obě ženy povzdychly. Jedna nad druhou.

„Nu, přeji vám, aby se vám první noc u nás podařila.“
„Děkuji. Řeknu vám zítřka, co se mi zdálo.“

První noc sám! Opuštěn. Vydan. Škrtnut. Ještě jednou sám. V chladu. V nepřiznání. V noční košili. To nelze vyspat ani vyzpívat. Jen falsetem.

První noc sama! Existuje vůbec slojka, která by vyjádřila tento převrat? Existuje žena, která by nepoužila kapseniku? Sama! Sama jako moucha v pívě.

Ale nic netrvá věčně.

Marta se chtěla svleknout, ale nejprve se musela přesvědčit, není-li za jejími dveřmi slavík

„Kdo to tlúče?“ zvolala.

„Poutník,“ řeklo to u dveří.

„Hladový?“

„Po večerí.“

„Chcete mi něco říci?“

„Noc.“

„Děkuji.“ Marta otevřela. „Dokončím ji sama.“

„Chtěl bych si povídat.“

„Máte čistou mysl?“

„Právě jsem se dnes dopoledne se svým lepším já.“

„Přijďte zítřka oba.“

„Vy špatně rozumíte, divenko. Všichni pod touto stítechou jsme jedna rodina, která se rozmnožuje jen zásluhou zvenčí. Nemusíte se strachovat. Nepřišel jsem za nějakou součástíkou vašeho půvabu. Bylo mi smutno, a proto jsem k vám zabloudil. Bohužel je příliš vidět, že jste právě opustila svět, kde muž a žena mají po večerí jen jednu možnost.“

„Nechtěla jsem se vás dotknout.“

„To lze uvnitř napravit. Mohu jít dál?“

„Počkejte si jako doma.“

„Umazal bych vám botama ubrus.“

„Omluvte mě, jestliže si někdy počkám nevhodně. Neopustila jsem dosud zemi omezených možností.“

„Ale máte k tomu schopnosti. Pomohu vám je křísit.“

„Jste optimista nebo romantik.“

„Nejsem optimista, protože nemám fantazii. A nejsem romantik. Trpím jen trochu rozšířením srdce.“

„Co tedy jste?“

„Albert.“

„Říkejte mi Marta. O čem jste mi chtěl povídat?“

„O noci.“ Albert změřil očima výšku místnosti. A zůstal nahore. „Je tma. Naprostá, bez odstínu. Věší být nemůže. Je půlnoc. Přesně, bez chvilky čekání. Více být nemůže. Ale město prothlo tmou žlutými okry. A na radnici byl upevňen stroj, který měří čas dokola. Tak zmizelo očekávání i bázeň. Unudily se před hrabami. Prázdné místo, které po nich zbylo dostalo jméno jistota.“

„Zavídím vám.“

„Ta slova? Jsou přece také ve vašem majetku.“

„Zavídím vám, co vedlo k jejich uspořádání.“

„Chcete to slyšet?“

„Ráda.“

„Začíná to mým otcem. Když mi byla třetina jeho věku, odejel do Brazílie. Napsal domů, že je tam horko a levná káva. Od té doby je nezvěstný. Hledali jsme ho bezvýsledně na všech mapách Jižní Ameriky. Pak mě dala matka na vychování. Napsal jsem básně Zmizelý a přečetl jsem ji s citem svému poručníkovi. Sálh si na břicho a řekl, že si to rozmyslí. Vypadal však jako by si ještě rozmyslel svou první zповeď. Nechtěl jsem čekat, až na mne dojde řada, a ještě týž den

jsm přemlouval průvodčího, aby mě nevyhazoval za jízdy z vlaku. Velkoměstské nádraží mě přimělo k rozmyslnosti. Rozdělili jsme své peníze na dva stejné díly a jeden z nich jsem vhodil do telefonního automatu. Ozvala se redakce předního časopisu. Upozornil jsem je, že mě mohou ihned angažovat. Odpověděli, že mám nastoupit ještě večer. Nevěděli však přesnou dobu odjezdu metho zpátečního vlaku. Proto jsem zůstal ve městě. Druhý den ráno jsem byl podrobně informován o všech nevhodách parkových lavíček. Navštívil jsem redakci časopisu, jehož čtenářstvo netvořilo okruh, nýbrž přibližně osmiúhelník. Přivítali mně dva redaktori. Vysvětlil jsem jim, že chci vyměnit práci za jakýkoli předmět, který lze rozžvýkat a polknout. Doporničii ml své inzertní oddělení. Ukázal jsem jim výmluvně korunu, která mi zbývala. Použili ji k losování, kdo z nich bude mým dlužníkem. Nedlouho poté jsem pozoroval z neslušné vzdálenosti buřetový knedlík kteréhoši pana u třetího stolku zleva. Vyslechl mě těžkostí a pravil, že Plátěné divadlo přijímá statisty. Tam jsem dokonce dostal mluvenou roli. Hrál jsem holku z ulice, která říká: Máme-li milovat, musíme žít. Rozplakal jsem tím i paní pokladní. Peníze mi slíbila po generální zkoušce. Té noci vytrvale přišlo a noviny nejsou nepromokavé. Druhý den jsem pouze řekl: Bába-li bilovat... Což stačilo, abych předběhl tři autobusy, pokud jsem neunavil režiséra, který si přál být v mi blízkosti. Ale rozpovídal jsem se příliš.“

„Pokračujte, prosím. Jsem rozechvěna.“

„Uklidním vás pouze. Od té doby už jsem několikrát jedl.“

„Tak v tom tedy tkví tvůrčí síla.“

„Omyl, slečno. Omyl, jemuž podléhají všechny ostatní skupiny lidí. Potkají na příklad básníka a šťouchnou do sebe. Hele, ten je prima na kost. To si zas počteme.“

„Není to pravda?“

„Ujišťuji vás, že to je nejzlobnější omyl. Ale spoť za sebe mohu říci, že sebevěšší přestávka mezi dvěma chody jídla nejlepší ani o čárku můj rukopis. Snesl bych dokonce denně teplou koupel. Nic by se nestalo, kdybych měl pateru šaty. Dovedl bych si poradit s krabici doutníků. Vydřel bych...“

„Co je vám, Alberte?“

„Dovolte mi časovou otázku.“

„Alberte, zůstaňte slušný.“

„Zajisté. Kolik je hodin?“

„Tři čtvrti na deset.“

„Proboha!“

„Měl jste někde být?“

„V posteli. Dobrou noc, Marto.“

„Jsem ráda, že jste mě navštívil.“

„Nechal jsem tady nedokončenou větu. Přiležitostně se pro ni zastavím.“

„Budete vítán,“ řekla za nim hostitelka.

Marta žila dosud velmi organizovaně. Jitro a večer byly čekárami pro den a noc, které opět chápala jako dva úvazky rozlišené barvou. Ve dne se chovala svise, v noci vodorovně. Překvapení bylo pro ni umístěno pod vánoční stromček. Takovým lidem se jednou přihodí, že někdo znenadání zaklepe na jejich dveře.

Což se může i opakovat.

„Proč nejste v posteli?“ otázala se Marta, očekávajíc Alberta.

„Tam je samota. Nechci ji kompromitovat.“ V rámci dveří se objevil neznámý muž a řekl, že je večer dobrý.

„Vy jste někdo jiný!“ zvolala Marta.

„Vy jste tatáž!“ vykřikl Martin.

Hleděti na sebe zděšeně. Martin až přeháněl.

„Vy existujete!“

„Už delší dobu,“ odpovéděla Marta.

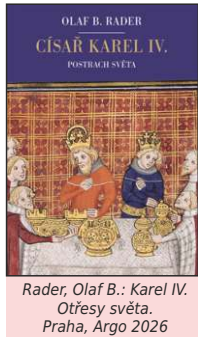
KULTURNÍ KURÝR

NOVINKY ZE SVĚTA KNIH, AUDIOKNIH A HUDBY

KNIHY

O císaři Karlu IV. nově

V nejnovější biografii českého krále a římsko-německého císaře Karla IV. autor pojímá 14. století jako dramatické období, plné politických a hospodářských krizí, kulturního neklidu a hledání nového funkčního způsobu správy římsko-německé říše v severní Itálii, jižní Francii a v Německu, jenž vyvrcholil přijetím Zlaté buly v roce 1356. Kniha je založena na důkladné znalosti a mistrné interpretaci vyprávěcích a diplomatických pramenů, stejně jako na kritickém přístupu k dosavadnímu, téměř nepřebornému historickému bádání. Rader nahlíží osobu Karla IV. komplexním způsobem, přičemž důraz klade jak na jeho říšskou vládu, tak na její propojení se strukturálně zcela odlišným panováním v českém království. Mnohem více než dřívější bádání klade důraz na skutečnost, že Karel začal programově budovat novou říšskou rezidenci v Praze a s Prahou spojoval budoucnost římsko-německé říše. Stejně tak si všímá císařovy podpory a mecenátu umění a vzdělání. Zároveň však nijak nezamlčuje ani temné stránky Karlova politického života, jeho čirý pragmatismus, podíl na pronásledování kacířů a vypočítavý přístup k židovskému obyvatelstvu v mnoha německých městech.

Rader, Olaf B.: Císař Karel IV. Otfesy světa. Praha, Argo 2026

Svět rostlin a lidského vědomí

Pharmako je aktualizovaná kultovní knižní trilogie pro „rostlinné lidi“, kteří zde najdou nádhernou tapisérii botaniky, odborné chemie, farmakologie a historie, bohatě protkanou básnickou imaginací, sugestivní směsí logiky a mytologickou tradicí. *Nebo jinak.* Alchymistické pojednání psané člověkem, jenž se sám vydal na „cestu jedů“, a čtenáři tak předkládá prožitý a tajuplný svět rostlin a látek měnících lidské vědomí. *Ještě jinak.* Postmoderní čtení pro všechny ty, jimž učaroval např. Terence McKenna a kteří pokračují stále dále. *Že by...* Struktura knihy je třírozměrná a holografická. Začněte odkudkoli. Čtěte ji pozpátku. Knihy jsou od přirozenosti lineární, ale to je pouze jeden z možných pohledů — jiná propojení mohou být mnohem smysluplnější. *Hm...* „Cesta jedů“ není cesta pro každého, čtenář v knize nabyde „nebezpečné znalosti“, ty jsou však bezpečnější, než „nebezpečná neznalost“. Nakonec vám nezbyde, než se zamyslet nad otázkou propojení stimulantů a kapitalismu. Co? Ale jak říkal kdysi už Paracelsus „Všechno je jed, Nic je jed. Záleží na množství.

Pendell, Dale: Pharmako. Praha, Dybbuk+Volvox Globator 2025, 1192 stran

Dílem alchymisty ale je, oddělit jed od stromu poznání“.

Jak současnou politiku ovlivňuje popkultura?

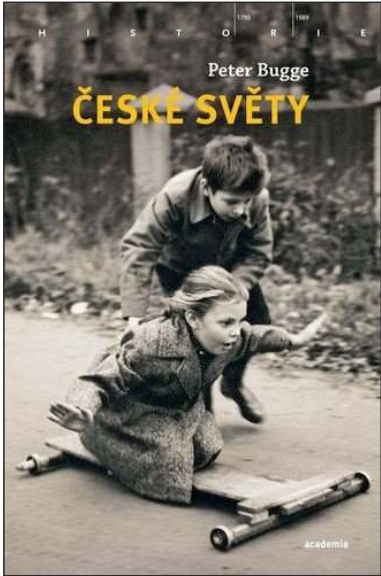
Proč je při tvarování ideálního československého kyborga důležitý gender a jakou roli hrála při rozpadu Československa astrologie? Kniha *Czechoslovakia* je uměleckým katalogem a průvodcem politické imaginace kombinujícím teoretické eseje, fanfikce a obrázky, které v galerijním a internetovém prostředí vyhrávají ve volbách o pozornost: ve výjevech z fiktivní Čtvrté republiky umělce a mikroinfluencera Jakuba Polácha se setkávají Karl Marx, Nicki Minaj, Nora Moisejová, Klement Gottwald nebo Sugar Denny.

Polách, Jakub: Czechoslovakia. Brno, Host 2026, 208 stran

Český svět dánskýma očima

Novodobý „český svět“ (řečeno slovy Vladimíra Macury) vznikl a zvolna se konsolidoval během první poloviny 19. století. Od té doby prošel řadou proměn, často i radikálních, v důsledku domácích sporů o jeho základní politické, společenské a kulturní hodnoty, ale také vlivem světů okolních. Výbor studií dánského historika a bohemisty Petera Buggeho České světy sleduje jeho podoby za vlády habsburské dynastie, za první republiky i za socialismu. V netradičních průhledech autor ukazuje, jak se tento svět jevil například očím britských cestovatelů devatenáctého století, intelektuálním elitám první republiky nebo politikům a spisovatelům, kteří se podíleli na obrodném procesu roku 1968. Kommentuje debaty o tom, kam mezi Západem a Východem patří Češi a jejich kultura, sleduje rozšíření českého světa o slovenský prvek po roce 1918 a podrobněji se věnuje několika různorodým osobnostem: Arthuru Breiskému, Arnoštu Krausovi, Karlu Čapkovi, Václavu Černému či právě Vladimíru Macurovi.

Bugge, Peter: České světy. Praha, Academia 2025, 456 stran

AUDIONOVINKY

Občas ochotná oběť

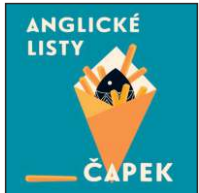
Blíží se Silvestr 1932 a na malebném řeckém ostrově Lamperos se chystá nový rok přivítat i Hercule Poirot. A protože inspektor Catchpool miluje plavání v moři, samozřejmě svého přítele doprovází. Ubytují se v Domě trvalé pohostinnosti ležícím v zátoce Liakada, kde jsou všichni vítáni. Bez ohledu na jejich minulost. Jednou ze zásad náboženského hnutí Nashed Athanasia, fungujícího na tomto místě, je totiž odpuštění – trvalé a bezpodmínečné. Slavnostní večer nabere nečekaný směr ve chvíli, kdy je v rámci hry na novoroční předsevzetí anonymně oznámena vražda. Obětí má být „Défteri Foní“ – druhý hlas komunity, sympatický Matthew Fair. Lze toto ohlášení brát vážně? Muž s nečekaným cejchem smrti si myslí, že o žádnou skutečnou hrozbu nejde. Někdo si jen dělá legraci a on se vždy rád zasměje. Ale jo, klidně bude i oběť vraždy... Doopravdy?

Hannah, Sophie: Poslední smrt roku. Praha, OneHotBook 2025. Čte: Lukáš Hlavica. Režie: Michal Bureš. Celkový čas: 10:39:00 hodin

Humorný cestopis bystrého pozorovatele

Soubor fejetonů, které psal Karel Čapek pro Lidové noviny, když v roce 1924 pobýval dva měsíce v Anglii. Čapkův pozorovatelský a spisovatelský talent dělá z Anglických listů skutečný cestopisný klenot. Čapkův jedinečný pozorovatelský a spisovatelský talent dělá z Anglických listů skutečný klenot, který vykouzlí na tváři úsměv. S nejslavnějším českým spisovatelem se vydáme na procházku Londýnem, jeho parky, muzei, galeriemi, obchody a gentleman-skými kluby, oceníme jeho postřehy z Walesu, Irska a Skotska. Nelze se ubránit srovnání, co všechno se od doby, kdy Čapek Spojené království navštívil, změnilo. Mnohé jistě ano, ale Čapkův humanismus, který věnuje stejný respekt britskému lordovi, strážníkovi řídícímu dopravu nebo othanému pouličnímu řečníkovi v Hyde Parku, zůstává stále platný. Čapkovi se detailně a vtipně podařilo zachytit i životní styl Angličanů: „Anglická kuchyně je dvojího druhu: dobrého a prostředního. Dobrá anglická kuchyně je prostě francouzská kuchyně; prostřední kuchyně v prostředním hotelu pro prostředního Angličana“, vysvětluje do velké míry anglickou zasmušilost a zamlklost. Nikdo nemůže zářit a trylkovat, žvýkaje pressed beef potřený ďábelskou hořčicí... Člověk počiná chápat jeho uzavřenost, vážnost a přísné mravy.“

Čapek, Karel: Anglické listy. Praha, Tympanum 2025. Čte: Radim Dlesk. Celkový čas: 03:20:00 hod.

HUDBA

Alinde Quintet - nová hvězda na nebi komorní hudby

Na prestižní soutěži ARD v Mnichově v roce 2024 zazářil vítězný Alinde Quintet jako nová hvězda na nebi komorních souborů. V té době již měli na kontě několik cenných trofejí – z Londýna, Kodaně, Bukurešti atd. Hráči souboru jsou spojeni s nejlepšími českými i zahraničními orchestry (ČF, Gustav Mahler Jugendorchester, BBC Symphony Orchestra, Royal Philharmonic Orchestra ad.). Na svém debutovém albu představují vnitřní krajinu („inscape“) čtveřice skladatelů. U Haase a Šostakoviče ji zásadně až osudově tvořovala válka a nacistická ideologie, Šostakovič a Novák pak hluboce prožívali střet s diktaturou komunistickou. Každá skladba je však sama o sobě krajinou, reflektující konkrétní střípky života svého tvůrce. Haasův imaginativní kvintet nese jasný otisk jeho učitele Leoše Janáčka, který zemřel jen pár měsíců před dokončením skladby. Osmy smyčcový kvartet (v aranži Marka A. Popkina) je Šostakovičovou autobiografií i vlastním „náhrobkem“, je to krajina temná, depresivní i dramatická. Za kompozicí Pěterise Vaskse, v níž se starodávná lotyšská pohřební píseň prolíná s virtuózními pasážemi a aleatorickými plochami, posluchač vytuší bolestivou ztrátu blízké duše. Kontrastní plochu celého plátna na albu tvoří Concertino Jana Nováka; nakažlivá radost a hravost, najazzlé rytmy – zářivé barvy skladatelovy krajiny, které nepřekryla ani temná mračna totality v Československu padesátých let. Alinde Quintet ve své krajinomalbě využívá všechny barevné možnosti svých nástrojů. Pavel Haas (1899-1944) – Dechový kvintet, op. 10. Dmitrij Šostakovič (1906-1975) – Smyčcový kvartet č. 8 c moll, op. 110 (1960). Pěteris Vasks (* 1946) – Dechový kvintet č. 2 Na památku přítele (1982). Jan Novák (1921-1984) – Concertino pro dechové kvinteto (1957) Alinde Quintet: Anna Talácková – příčná flétna, Barbora Trnčíková – hoboj, David Šimeček – clarinet, Petr Sedlák – fagot, Kryštof Koska – lesní roh

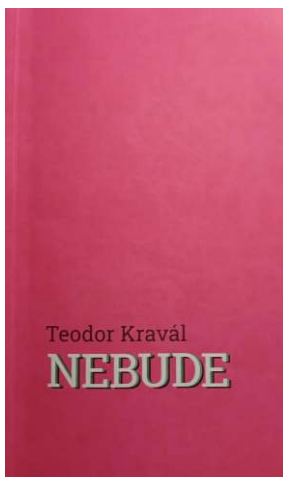
Alinde Quintet: Inscape / Haas – Šostakovič – Vasks – Novák. Praha, Supraphon 2025. Celkový čas: 58:49 minut

Sestavil Petr Hanuška

RECENZE

Příliš líný na revoluce

Čtvrtá básnická sbírka západočeského básníka, hudebníka a performeru Teodora Kravála (1991) je v mnohém pokračování a naplnění už předešlých nápadů, jaké se objevují hlavně v jeho sbírkách *Pavilon Balast* (2017) a *Řez rybou* (2021). Jsou to trochu sociální miniatury, ve kterých je dáván důraz na sledování místních postaviček, společně s odposlechy jejich hovorů a s popisy jejich chování. Básník umí být v tom zachycování světa citlivě trapný, stejně jako světácky něžný, neponižuje, ale zároveň se umí pobaveně smát. Jen posudte sami: „ještě ti mravenčí v lýtku / a už ti ověřenej kurýr / veze kloubní náhradu“ (b. *srdčkuji srdčkuješ...*). Jsou to paradoxy, ve kterých jsou Kraválovy verše doma. Mluví někdy řečí pro nás skoro téměř nesrozumitelnou (maka-

Teodor Kravál: *Nebude*.
Opava, Perplex 2025

rónština, kdy kombinuje slang s fone-
tickým zápisem němčiny, angličtiny
i romštiny), používá často
jeptičí internetové udá-
losti, které už zítřka nejsou
jasné, rozbíhá se do kri-
tiky světa, aby z toho po-
tom vydestiloval spíš
sout. Je tu mnohdy dost divné
až vlastně apokalyptické
krutosti, drsnosti místa
a dějů spojených s trochu
černým humorem: „vě-
decké konference začí-
nají / u svatomartinských
škvarů // trojbal jako
liturgický akt a meta-
fyzický princip / trans-
cendence strouhanky
v postmoderní kuchyni“
(b. *Odborníci na bram-
borový salát a zahraniční
politiku*). Někdy je básník
evidentně našťavaný a proto logicky
generačně politický (velmi slušně v pár
verších zachytí kapitalismus i ekologii,
stejně jako chování lokálních populistů),

aniž by to byla – opět generačně – pře-
hnaně politická poezie jdoucí proti nebo
za něco. Má názor, nebojí se ho, mluví
o tom beze strachu a bez skrývání, což
je samo o sobě vlastně originální a vlast-
ně ne tak časté, protože neklasifikuje
a nad věcmi se nepohoršuje: „dál
otupěle posíláš děcka do bídy / ale
žádný bídníci nebudou barikády /
poflakují se tu jen tví poskoci / příliš
líný na revoluci“ (b. *Exekutor na gilo-
tině*). A přesto někdy zachytí opravdu
pitomoučký nápad, že se až divíte, že
mu to stojí za to ho vůbec zapisovat: „za
domácí úkol si do sešitu / stokrát pře-
píše dějiny“ (b. *Vzdělání je prioritou
vlády*). Kravál má specifický básnický
náhled ve zkratce, komentuje viděné
a slyšené, aby to smíchal do směsi
někdy bizarní a někdy trapné.
Ovšem čím dál tím víc se při čtení sbírký
vtírá otázka, kde je vlastně ten básník
a co nám to tady říká. Ano, čteme sondu
do života v pohraničí se vším, co si s tím
lze spojit (drogy, sex za peníze, mino-
rity, majority, alkoholismus, strach i lás-
ka, nenávisť), aniž by to bylo stereotyp-
ní, už proto, že v tom prostředí básník

žije a poslouchá jeho tepání. Ovšem už
tohle všechno tady od něj bylo, a nějak
tu chybí vášně, která byla intenzivní
v jeho předešlých sbírkách. Zůstávají
verše na povrchu, ale pořád jsou v nich
nápady, které básník nechává plynout
a působit, aby se v nejsilnějších oka-
mžících zasekávaly jako opravdu dobré
obrazy – „bude nebude / černokněžník
zařikává frontu na řízky / v lázeňském
lese si bludimíry vyčesávají dredy / na
rybníčku zamrzá pěna z antidepresiv /
a dárkový drony na ní krasobruslí“
(b. *Bude nebude*). Je to apokalyptické,
možná proto bez řešení, varovné, ale
stále s nějakou divnou životní nadějí. To
je pravděpodobně nejdůležitější z jinak
řadové sbírký Teodora Kravála. Těším se
na tu další, která třeba vykročí z nauče-
né formy: ty uvolněné a snové obrazy
jsou pořád nejdůležitější, co bylo, je
a bude z Kraválovy poezie.

Michal Jareš
autor je literární historik, kritik,
editor, básník a prozaik

Příliš mnoho nepřátel: Sedmiletá válka v Evropě 1756-1763

Sedmiletá válka byla prvním celosvětovým mocenským konfliktem. Bojovalo se na souši i územním rozsahu od Pyrenejského poloostrova po Pobaltí, v po-

břežních vodách Francie i mořích Kari-
biku a velké bitvy ovlivnily dění na ame-
rickém kontinentu či v zemích orientu.
Následky válečné vřavy vedly k přerůz-

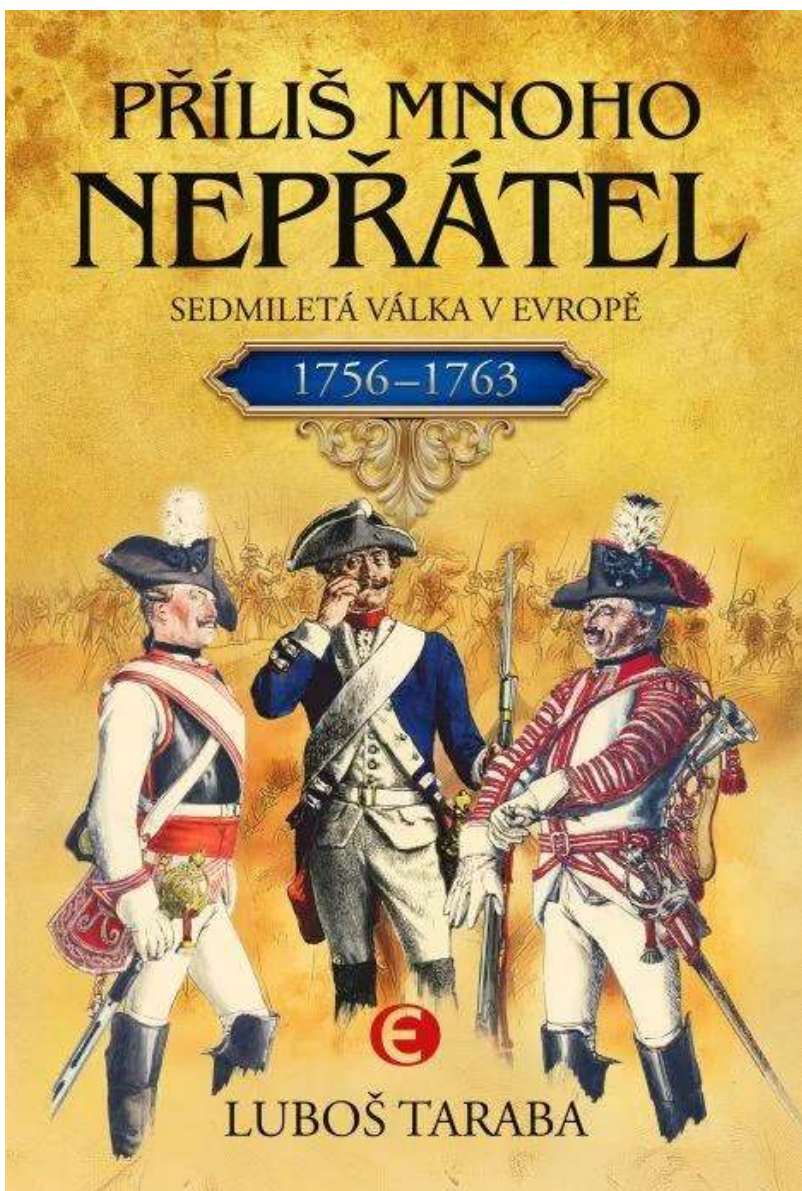
dělení mocenského vlivu, vzniku Spoje-
ných států amerických, francouzské re-
voluci i setrvalé snaze ruského impéria
o prosazení svých zájmů ve východní
a střední Evropě. Pro země Koruny čes-
ké měly boje značné důsledky – bitva
u Štěrbohol nedaleko Prahy se stala
nejkrvavějším střetnutím této války,
u Kolína byl poprvé poražen pruský král
Friedrich II. K významným válečným
střetům došlo u Lovosic i Domašova.
S vojenstvím však souvisela diplomacie
a jejich vzájemnou propojenost proka-
zuje autor v přítomné rozsáhlé publi-
kaci.

Nejedná se o první knihu českého histo-
rika na toto téma (např. František Ste-
llner: *Sedmiletá válka v Evropě*), ale Ta-
raba důkladnou znalostí archivních
pramenů nechává „plynout čas“ – po-
čítá spory mezi panovníky jednotlivých
velmocí a událostmi, které vyústily ve
vypuknutí války, přes konkrétní bitvy
v Evropě a zámoří – po mírová jednání,
která tato krvavá jatka ukončila s odha-
dem až 1 250 000 mrtvých (z toho 800
000 vojáků a námořníků) a dluhy ve výši
stamiliónů liber, tolarů, livrů či zlatých,
postihujícími veškeré zúčastněné země
a zejména jejich obyvatele, kteří přežili.
Hlavním jednotícím prvkem celoba-
revné publikace jsou kapitoly o sedma-
dvaceti bitvách, včetně obléhání Olo-
mouce, dobytí Svídnice a přepadu prus-
kého vojenského konvoje u Domašova.
Každá kapitola obsahuje vizuálně to-
tožnou mapu strategické situace na
bojišti a podrobnou analýzu válečných
operací. Autor čtenáře chronologicky
„provádí“ krajinou okolo Lovosic, Prahy,
Kolína, Hastenbecku, Gross-Jägers-
dorfu, Rossbachu, Vratislavi, Leuthenu,
Olomouce, Krefeldu, Domašova, Zorn-
dorfu, Hochkirchu, Bergenu, Palzigu,
Mindenu, Kunersdorfu, Maxenu, Lan-
deshutu, Lehnice, Klostercampu, Tor-
gau, Vellinghausenu, Svídnice, Wilhel-
msthalu, Burkesdorfu, Freibergu i
prostředím, ve kterém smrt byla běžnou
realitou a zároveň panovníckými dvory,
odkud se vinuly nitky diplomacie. Mimo
Evropu souvisle sleduje mocenský vz-
stup Velké Británie na úkor Francie
a Španělska, který měl vliv na postavení

rakouských dědičných zemí vůči Prusku.
Autor dokazuje, že společensky odlišní
lidé, mj. hlavy států – Friedrich II., Ludvík
XV., Josef I., Jiří II., Petr III., Marie Terezie,
Alžběta I. Petrovna, Kateřina II., maršá-
lové a generálové – Karel Lotrinský, Leo-
pold Joseph Daun, František Mořic Lacy,
Ernst Gideon Laudon, Maximilián Uly-
sses Browne, Stepan Fjodorovič Apraxin,
András Hadik, předsedové vlád
a ministři – William Pitt, Václav Antonín
Kounic-Rietberg, Alexej Bezručev-Rju-
min, Michail Voroncov, Heinrich von
Brühl, poddůstojníci a důstojníci od hod-
nosti praporčíka po plukovníka i stati-
síce řadových vojáků a trén – pekaři,
zbrojníci, felčáci, markytáni – byli obdob-
nými postavami na „šachovnici dějin“.
Taraba má smysl pro detail i statistiku
a svůj košatý text prokládá citacemi.
Přes ohromné množství informací je kni-
ha velmi přehledná a estetický dojem
určuje další jednotlivé prvky – početné
kresby uniformovaných mužů z válčí-
cích zemí, doplněné o portréty vý-
znamných osobností a snímky dobo-
vých maleb bitevních výjevů na souši
i moři, vedut přístavů a obléhaných,
popř. sídelních měst. S výjimkou britské
námořní pěchoty chybí vyobrazení pří-
slušníků námořnictva (hlavním teri-
toriem Sedmileté války byla pevninská
Evropa, ale námořním bojům autor
věnuje také pozornost). Kniha neobsa-
huje faktografické nepřesnosti, pouze
ministr Sebastiao Jose de Carvalho
e Melo, známější jako Pombal, byl nejpr-
ve hrabětem s predikátem de Oeiras,
teprve posléze se stal nositelem titulu
markýz.

Publikace je zásadní pro poznání dějin
konfliktu souvisejícího i s přelomem
epochy baroka do časů rokoka. I kdy již
bylo možné tušit postupnou proměnu
společnosti, autor touto knihou potvr-
zuje, že války jsou neměnné – odlišné
jsou pouze uniformy.

Stanislav Vaněk
Autor je nezávislý publicista

Taraba, Luboš: *Příliš mnoho nepřátel: Sedmiletá válka v Evropě 1756-1763*.
Praha, Epocha 2025, 712 stran

MIXZÓNA

Říše snů na dosah. Co nám brání do ní vstoupit a jak překážky odbourat, radí spánková terapeutka

Spíme méně než naši předci a ochuzujeme se o blahodárné snění. Tělo nedokáže regenerovat a my se necítíme šťastní. Spánková terapeutka a lékařka Barbora Rodi pomáhá lidem znovu klidně usnout, snít celou noc a ráno se probouzet svěží.

Když Hypnos, starověký řecký bůh spánku, roztáhl svá jemná křídla, přinesl úlevu nespavcům. Odnášel je z bdělého světa do klidné říše snů. Zatímco Hypnos ukládal tělo k odpočinku, jeho syn Morfeus - dnes mu můžeme říkat REM fáze spánku - vstupoval do myslí spících a formoval obrazy vedoucí hlouběji do světa fantazie a tajemství. A kdyby jemné mávnutí křídel nestačilo, sáhl Hypnos po makovici, symbolu své moci nad spánkem.

Co vám dnes pomáhá k lepšímu spánku?

Musím si hlídat režim během dne. Problém se spánkem mají zejména úzkostnější nebo hyperaktivní lidé. Můj typ nemůže pracovat večer, mysl se aktivuje a pak nemohu usnout, takže si někdy musím přivstat.

To asi taky není ideální, že?

Není, ale z hlediska spánkové hygieny to není tragédie. Nejceněnější část spánku se odehrává dřív, než si většina z nás myslí. Pro převážnou většinu lidí - bez ohledu na chronotyp - je období mezi desátou večer a druhou ranní dobou, kdy tělo spouští svou „noční údržbu“. Právě v této fázi se objevuje nejvyšší podíl hlubokého spánku, který opravuje mozek, reguluje imunitu a pomáhá sta-

něco nad rámec obvyklých doporučení?

Běžte hned ráno na světlo. Co nejdřív po probuzení vyjděte ven. Ranní světlo spouští přirozený vzestup kortizolu, který pomáhá nastartovat den a zároveň nastavuje náš vnitřní biologický čas. Stačí deset minut denně, i v zamračeném počasí.

S jakými potížemi k vám lidé mívají nejčastěji?

Nejčastěji přicházejí s tím, že večer dlouho nemohou usnout. Typické je to pro lidi, kteří jsou přepracovaní a mají potíže vypnout hlavu. Leží v posteli, přehrávají si v hlavě starosti a tělo nemá šanci se uvolnit. Druhý velký okruh tvoří pacienti, kteří sice usnou snadno, ale pravidelně se probouzejí mezi druhou a třetí hodinou ráno.

Jsou mezi tím nějaké rozdíly?

V obou případech jde velmi často o stres. Buď jim nedovolí usnout, nebo vyvolává noční probouzení. Lidé si někdy myslí, že probuzení kolem druhé až třetí ranní má nějakou mystickou příčinu nebo souvislost s orgánovými hodinami. Obavy pak jejich úzkost ještě zhoršují.

Takže to nejsou orgánové hodiny, jak se někdy říká?

Z pohledu spánkové odbornice jde o přetížený organismus. Hladina kortizolu stoupá v noci, kdy by měla být nízká. Pokud někdo běžně usíná kolem půl jedenácté a probouzí se mezi druhou a třetí, děje se to ve chvíli, kdy už proběhl hluboký spánek, tedy první dva až tři spánkové cykly.

Jakou nejčastější chybu dělají lidé předtím, než se obrátí na odborníka?

Půjčují si léky na spaní od příbuzných. Je to paradox - nikoho asi nenapadne si jen tak vzít lék na tlak od svých tety, ale u prášků na spaní nemají problém. My lékaři umíme vyšetřit příčinu, dokážeme například vyloučit spánkovou apnoe, rozlišujeme jednotlivé typy nespavosti a až podle toho volíme odpovídající léčbu. Ať už jde od specifické terapie, režimová opatření, nebo léky.

Pomáhají bylinky?

Ano, některé bylinky mají dobře popsany účinek na zklidnění nervového systému. Patří sem zejména meduňka nebo kozlík, často ve formě tinktur. Ve starých herbářích se těmto rostlinám říkalo „nervíny“. Dobře fungují při běžném stresu nebo občasném přetížení. V období velké zátěže nebo chronického stresu efekt sám o sobě většinou nestačí.

Jaký nejrozšířenější mýtus panuje kolem spaní?

Asi představa, že se spánek dá dohnat o víkend. Nedá. Když několik nocí za sebou málo spíme, tělo umí splácet jen omezeně, zhruba jednu třetinu spánkového dluhu. A další mýtus je, že když člověk nemůže usnout, měl by zůstat v posteli a na spánek počkat. Ve skutečnosti to je jeden z nejhorších postupů. Většina lidí se začne prevalovat a sledovat čas. Vytváří se tak napětí a šance na usnutí paradoxně klesá.

A co byste místo toho doporučila?

Přijmout, že spánek nepřichází. Nesnažit se to lámat. Jít si číst, poslechnout

hudbu, protáhnout se. Tlak na usnutí spánek nejvíce blokuje.

Dokáže vás ještě něco ve výzkumu spánku překvapit?

Ano. Třeba že mnohem důležitější než samotné usínání je pravidelné vstávání. Kdo vstává každý den ve stejný čas (s tolerancí půl hodiny), výrazně zlepší kvalitu spánku. A fascinují mě i nové poznatky o REM spánku - ukazuje se, že nejde jen o „úklid vzpomínek“, ale také o práci s emocemi a hledání souvislostí.

Jak se jako odborník díváte na samotný proces snění?

Je to fascinující a tajemné. Proces snění je stále málo prozkoumanou oblastí spánku. Mnoho z nás očekává, že mu sny přinesou význam. A co já vidím, je, že nejde jen o obsah snu jako takového, ale o atmosféru snu. Stará poučka zní, že nám sny vrátí to, s čím do nich přicházíme. Pokud usínáme nervózní, je možné, že se nám bude třeba zdát, že nám ujíždí vlak. Lidé s tím mohou aktivně pracovat - třeba před spaním vzpomínat na hezké okamžiky.

Proč si někdo pamatuje sny víc a někdo skoro vůbec?

Záleží na tom, v jaké fázi spánku se probouzíme. Většina snové aktivity probíhá nad ránem. Lidé s „křehkým“ spánkem se snadno probouzejí přímo z REM fáze, a proto si sny pamatují lépe. Naopak hluboce spící lidé mají pocit, že nesní, i když objektivně máme sny všichni. Jen se musíme probudit ve správný čas.

Máte doma snář?

Nemám. Díky tomu, že mám terapeutický kurz, ve snech nehledám konkrétní význam, ale dívám se na ně jako na projevy potlačené části osobnosti. Vnímám je v širším kontextu. Jsou pro mě jako stopy toho, co nám v životě chybí nebo co potlačujeme.

Která fáze spánku vás nejvíce fascinuje?

Asi vliv hlubokého spánku na regeneraci. Sama na sobě experimentuji s podílem hlubokého spánku. Víím, že to má vliv na to, jestli se ráno cítím odpočinutá. Pokud jdu o víkend na běžky, kolo a omezím jídlo večer, mám kvalitnější spánek.

Ví se, že lidé spí méně než kdy dřív. Máme jako společnost spánkovou krizi?

Asi ano. Nikdy jsme nežili tak nepřirozeně jako dnes. Souvisí to s internetem, sociálními sítěmi, kdykoliv máme dostupný obsah na Netflixu. Lidé zůstávají vzhůru dlouho po půlnoci, to dříve nebylo. Naši prarodiče chodili spát mnohem dřív. Ubírat si spánek je trend posledních dvaceti, možná třiceti let. A také máme mnohem méně fyzické práce. Většina z nás by mohla spát o půl hodiny déle.

Kteří lidé spánkový deficit pocítují nejvíce?

Je to velký problém u rodičů na rodičovské nebo hodně vytižených lidí. Třeba až po desáté večerní mají pocit, že teď mají čas pro sebe. Chápu je. Ale druhý den se budí unavení a podráždění. Klientům doporučuji, aby si v tento čas nainstalovali aplikaci, která jim blokuje sociální sítě.

Barbora Rodi Falanga. Narodila se v Ostravě, nyní žije s italským manželem a dvěma dětmi v Praze. Absolventka olomoucké lékařské fakulty rozumí biologickým i psychologickým aspektům spánku. Je zakladatelkou projektu Spimlepe.cz - školí, vede terapie a pořádá kurzy. Vedle spánku se profesně věnuje tématu dlouhověkosti. Ráda běhá, plave a trénuje na sprint triatlony.

Kdysi se lidé ke spánkovým bohům modlili. My máme chytré hodinky, meditační aplikace a nekonečné rady, jak „hacknout“ večerní rutinu. Přesto spíme hůř než kdy dřív. V době, která by nám měla dopřát víc pohodlí než jakákoli generace před námi.

Člověk prospí třetinu života. A i když věda říká, že k regeneraci nutně nepotřebujeme osm hodin, jen málokdo dokáže fungovat s méně. Nedostatek spánku ovlivňuje emoce, soustředění i pocit štěstí.

Britský neurovědec Matthew Walker to ve své knize Proč spíme? shrnul jasně: kvalitní odpočinek je luxus, který si neujmeme dopřát. Přestože dobře víme, co pro něj udělat. A tak dnes místo oltářů vznikají ordinace, kde se lidé snaží pochopit, proč jejich mozek odmítá vypnout.

V jedné z nich pracuje lékařka a spánková terapeutka Barbora Rodi Falanga. A protože sama nespavost dlouhé roky zažívala, ví, jaké chyby lidé dělají nejčastěji. „Spánek má být něco, co přichází samo. Nemáme na něj tlačit,“ říká v rozhovoru.

Kdy jste si poprvé uvědomila, že máte problém se spánkem?

Špatně jsem začala spát během studia medicíny. Reagovala jsem na zátěž - zkoušky znamenaly permanentní stres. Večer jsem si lehla, ale hlava jela dál: seznam úkolů, obavy, jestli všechno zvládnou. Až když jsem začala cíleně pracovat se zvládáním přetížení během dne, spánek se začal zlepšovat.

bilizovat hormonální systém. Klíčový hormon spánku, melatonin, dosahuje svého vrcholu právě kolem půlnoci.

Kdy jste naposledy udělala chybu, kterou klientům zakazujete?

Nedávno. Po pozdní poradě jsem si lehla do postele s notebookem, že „jen na deset minut něco dopíšu“. Skončilo to samozřejmě tím, že jsem pracovala skoro do půlnoci - přesně ta situace, kterou klientům zakazuju. A další den jsem přesně cítila, proč to zakazuju.

Jste od narození nastavení jako sovy a skřivani, nebo si to jen rádi myslíme?

Většina z nás má nějaký genetický předpoklad. Dá se to sledovat už u miminek - některá spí dobře, jiná ne. A může nás to provázet celý život. Sami moc dobře cítíme, zda je nám lépe ráno, nebo večer.

Dá se chronotyp ovlivnit?

Do určité míry. Reagujeme na tři signály: světlo, pohyb a načasování jídla (hlavně snídane). Ranní světlo, pravidelný pohyb a dřívější snídane mohou posunout večerní typ k dřívějšímu usínání. U přirozených ranních typů posun obvykle není potřeba. Zajímavé je, že většina teenagerů se biologicky posouvá do pozdního chronotypu, je to běžná fáze vývoje. I proto dnes patří mladí lidé k nejméně vyspané části populace. To je mimochodem důvod, proč se objevují debaty o pozdějším začátku škol.

Máte univerzální radu pro lepší spánek -

Jaká studie vás poslední dobou nejvíc překvapila?

Byla to studie Sleep Regularity and Mortality. Ukázala, že nepravidelné usínání a vstávání zvyšuje riziko úmrtí více než samotná délka spánku. Konzistentnost, tedy pravidelnost spánku, je klíčová – více než dříve považovaných osm hodin. Lidé často lpí na osmi hodinách, ale pravidelnost má větší vliv na zdraví a dlouhověkost.

Jak je to tedy s těmi sedmi až devíti hodinami?

Pro 80 procent populace je to pravda. Počet lidí, kteří skutečně odpočívají po šesti hodinách, je ale mnohem menší – zhruba pět až sedm procent. Daleko zajímavější mi přijde, že v populaci máme přibližně 15 procent „long sleepers“. Společnost je často znevažuje a dívá se na ně jako na líné, protože třeba chtějí spát osm a půl hodiny nebo i déle. Lidé jim říkají: „Vstaň a něco se sebou dělej!“

Když v roce 2017 vydal neurovědec Matthew Walker knihu Proč spíme?, způsobil tím lavinový zájem o téma spánku. Je to dobře?

Byl první, kdo dokázal populárně napsat o tom, jak důležitý spánek je. Ukázal, že spíme hůř a že spánek má velký dopad na naše zdraví. Některá jeho čísla jsou možná trochu nadsazená, ale má to svůj smysl. Chtěl, aby lidé spánku věnovali víc pozornosti. Aby kniha zaujala, ukázal spánek jako klíčovou součást zdraví, i když samozřejmě zdraví ovlivňuje víc než jen spánek. Důležitý je také pohyb nebo strava.

Vy sama knihu doporučujete?

Ne těm, kteří špatně spí. Často jsou úzkostnější a není důvod je ještě stresovat. Walker význam spánku možná trochu nadsazuje a tím může některé jedince ještě víc znervózňovat.

Že třeba nespí podle tabulek?

Ano. Občas přijdou lidé, kteří spí sedm hodin a myslí si, že musí spát osm, i když jsou ráno svěží. A také rodiče malých dětí vědí, že v životě je období, kdy se moc nevyspí – a přežijí to. Walker jinak neříká nic, s čím bych nesouhlasila. Spánek nám zhoršují obrazovky, alkohol i nepravidelnost.

Walker nevidí rád odpolední kávu, platí to?

Ani já nedoporučuju kávu po třetí odpoledne. Metabolismus kofeinu se liší, někdo ho odbourává rychleji, někdo pomalu. Norma odbourání kofeinu se pohybuje mezi šesti až osmi hodinami. Technologie mohou pomoci zjistit, jak na tom konkrétní člověk je.

Ze spánku se tak trochu stal trend. Je to dobře, nebo jsme ho proměnili v life-styleový produkt?

Je dobré mluvit o užitečnosti spánku. Ale stejně jako existuje ortorexie – posedlost zdravým jídlem –, existuje i ortosomnie, posedlost spánkovými daty a pravidly.

Apple Watch, Garmin nebo prsten Oura. Neškodí lidem obsese daty o spánku?

Občas. Když má člověk sklon dělat si nadměrné starosti, tak bude vnímat data o spánku jinak než flegmatik. Sama

mám prsten Oura, ale moc dobře vím, že když moje děti v noci bolí ucho a já se nevyspím, nenechám se tím rozhodit. Data mají pomáhat, ne stresovat. Ukážou trendy – třeba že nám nedělá dobře pozdní večere nebo že reagujeme citlivě na alkohol. Neslouží ale jako dogma. Spánek má být něco, co přichází samo. Nemáme na něj tlačit.

Jaký spánkový trend byste nejraději zrušila?

Polyfázický spánek. Myšlenka, že si rozděláme spánek do několika krátkých bloků během dne a uvolníme tím hodiny času navíc, zní lákavě, ale biologicky je to nesmysl. Lidský organismus není stavěný na režim přerušovaného spánku. Potřebujeme dlouhý, souvislý noční blok, ve kterém proběhnou všechny spánkové cykly a jejich přirozené střídání. Teprve v kontinuálním spánku se vystřídají hluboké fáze a REM fáze, dojde k hormonální synchronizaci, opravám nervového systému a regeneraci tkání.

Když jsme u těch populárních spánkových experimentů – jak se liší poobědové šlofiky od polyfázického spánku?

Poobědový šlofik může být skvělý nástroj. Já ho přirovnávám k tomu, jako když na počítači stisknete Ctrl + S. Krátký odpočinek uloží část informací, osvěží paměťové stopy a restartuje pozornost. Je to malý reset, který dokáže během dne překvapivě zlepšit soustředění a energii.

Jaká pravidla u něj fungují?

Klíčem je délka. Power nap by měl trvat maximálně 20 až 30 minut, kdy se držíme v lehkém spánku. Hodinový šlofik už vede do hluboké fáze a probuzení je pak těžké. Stejně podstatné je načasování: ideálně po obědě nebo brzy odpoledne, ne po třetí hodině. A pokud vám krátký spánek nejde a večer normálně usínáte, není potřeba se do něj nutit. Nejvíce rozhoduje kvalitní noční spánek. Šlofik je jen příjemný bonus.

*Ptala se Kateřina Šefrová
Autorka je redaktorkou Hospodářských novin, kde byl také článek 5. 12. publikován*

Pár tipů pro snadnější usínání

Prodlužte výdech. Spící člověk má přirozeně delší výdech než nádech. Když večer dýcháte například čtyři sekundy nádech a dvakrát tak dlouhý výdech, tělo se zklidní.

Každý den krátká procházka. Stačí deset minut venku. Denní světlo a lehký pohyb stabilizují cirkadiánní rytmus a večerní usínání výrazně usnadní.

Jemné večerní cvičení. Klidná jóga, strečink nebo pár pomalých, vědomých cviků pomáhají snížit napětí a připravit nervový systém na spánek.

Uklidňující rituál. Kniha, hudba, teplá sprcha, pár minut v klidu. Opakované večerní rituály dávají mozku signál, že se blíží noc.

HISTORIE

Lednová výročí středomoravského regionu

Před 150 lety – dne 2. ledna 1876 se narodil v Blatnici pod Svatým Antonínkem na Hodonínsku Jan Benedikt BOGAR, řádový kněz a spisovatel.

Studoval české gymnázium v Uherském Hradišti, kde r. 1895 i maturoval. Poté odešel do Olomouce studovat bohosloví. Již v r. 1898 publikoval básně v Novém Životě. Po vysvěcení r. 1899 působil v Jaroměřicích, Nákle, Postřelmově, Litovli, na Klášterním Hradisku a v Drahanech. V r. 1917 vstoupil do řádu Milosrdných bratří, působil v Brně, poté v Praze coby arcibiskupský notář pražský. Byl autorem meditativní poezie i folkloristických studií. Užíval pseudonymy Ivo Bojar a Gabriel Ronaj. Začátkem 30. l. působil v Bratislavě. Členem Družiny literární a umělecké byl od jejího založení v r. 1913, v l. 1914-19 vykonával funkci revizora, v l. 1925-28 byl členem výboru. Od r. 1942 byl farářem ve Zlobicích u Kroměříže, kde i 17. 3. 1951 zemřel.

Před 115 lety – dne 2. ledna 1911 se v Tážalech narodil Antonín ŽENČÁK, herec.

V l. 1950-83 působil v Divadle pracujících ve Zlíně, kde vytvořil téměř sto sedmdesát rolí. Můžeme jmenovat např. Vávru v Maryši (1953), Hejtmana Šarovce ve stejnojmenné inscenaci (1954), Valentu v Paličově dceři (1955), Polonia v Shakespearově Hamletovi (1959), generála v Čapkově Bílé nemoci či Paula Flida v Nápadnících trůnu Henrika Ibsena (1969). Na svém kontě má téměř desítku filmů, ve kterých hrál v l. 1952-77. Připomeňme tituly Usměvavá zem, Nedělní dostaveníčko, Nevěra, Mlčení mužů, Kapitán Korda, Škaredá dědina, Naš dědek Josef, O moravské zemi a Paragraf 224. Zemřel 10. 3. 1985.

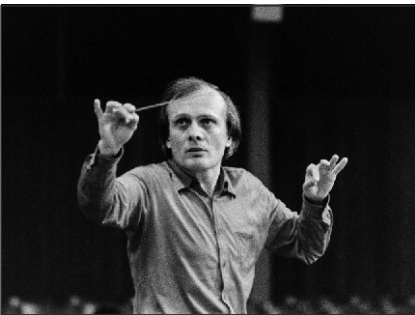
Před 105 lety – 4. ledna 1921 se v Litovli narodil Josef BEZDĚČKA, kněz, literát a publicista.

Absolvoval gymnázium v Litovli, poté studoval na Husově bohoslovecké fakultě v Praze (v období protektorátu za ztížených podmínek), r. 1942 byl totálně nasazen v Norsku, u polárního kruhu, kde stavěl zajatecké tábory. Vrátil se po dvou letech s omrzlinami prstů na nohou. Po návratu byl tajně vysvěcen za faráře a nastoupil své první místo v Berouně v Čechách, pak následoval Zlín. Po válce byl přeložen do Šumperka, kde bylo třeba obnovit církevní život. V r. 1946 se zde oženil. V r. 1949 byl povolán do Olomouce a tam svou činnost faráře Církve československé ukončil. V r. 1951 byl odveden do prezenční služby v armádě a byl zařazen k jednotce PTP. V r. 1952 se vrátil a byl mu odebrán státní souhlas k výkonu funkce faráře. Musel nastoupit jako dělník do Moravských železáren v Olomouci. Záhy se stal ředitelem Závodního klubu MŽ. Přičinil se i o vznik výtvarné skupiny Ohnisko. Na počátku r. 1968 byl zvolen předsedou podnikového výboru ROH. V tu dobu také zdárně dokončil novinářský postgraduál v Praze. V době normalizace bylo vedení odborů rozpuštěno a byl tak převeden na střežené oddělení VTEI. Krátce poté dostal v r. 1972 těžký infarkt myokardu a po roce nemocenské mu byl přiznán částečný invalidní důchod s možností pracovat na zkrácený úvazek. V této době se vrátil k vlastivědné práci. V r. 1981 po odchodu do důchodu se s manželkou odstěhovali

do Uničova. Po r. 1989 se vrátil ke svému poslání. Dlouhá léta pobýval ve státních archivech v Olomouci, Litovli, Bruntále. Byl badatelem, který dokázal maximálně vytěžit produdované materiály pro historickou práci. Hodiny, které strávil v knihovnách, hlavně v olomoucké vědecké knihovně, by vydaly samy o sobě několik let. Zabýval se i překlady. V 90. l. hojně publikoval. Psal pro církevní periodika Český zápas a Teologickou revui. Více jak 23 let psal do Severní Moravy, Vlastivědných listů, ročenky Okresního archivu v Olomouci. Zemřel 18. 4. 1996 v Litovli. V pozůstalosti je mnoho strojopisů uložených v SVKOL. Posmrtně vyšel jeho historický román v nakladatelství Memoria nazvaný Jen pro havraní smích (1997). Kniha pojednává o osudech hradu Sovince a jeho majitelích.

Před 95 lety – dne 7. ledna 1931 zemřel v Olomouci Josef LOUTOCKÝ, pedagog a vlastivědný publicista.

Rodák z Hnojic na Šternbersku, kde se narodil 31. 3. 1868. Studoval nižší české gymnázium v Olomouci a poté učitelský ústav v Příboře. První učitelské kapitoly začal psát r. 1890. Zprvu v Nákle, v Laškově na Prostějovsku a pak 15 let v Želechovicích u Uničova, kde vznikla většina jeho pedagogických spisů. Nejdéle působil v Troubelicích, a to v l. 1910-26, kde byl zároveň ředitelem školy. V r. 1913 byl jmenován též inspektorem školy pro menšinové školy v oblasti Olomouc-Zábřeh. V r. 1918 se plně zapojil do činnosti Národní jednoty a byl členem Ústředního výboru NJ pro východní Moravu. Stal se předsedou Učitelské jednoty a redaktorem Učitelských listů. Je též autorem prvního českého průvodce Na Jeseníky, který obsahuje popis turistických cest a několik vlastivědných map. Po odchodu ze školních služeb v r. 1926 se přestěhoval do Olomouce a věnoval se literární tvorbě pro děti. Psal básničky, divadelní a loutkové hry. Ve Šternberku je po něm pojmenovaná ulice.

Před 90 lety – dne 8. ledna 1936 se v Brně narodil Zdeněk MÁCAL, dirigent a hudební skladatel.

Po vystudování konzervatoře a JAMU v r. 1960 a po vojenské službě působil od r. 1963 v Moravské filharmonii Olomouc, kde byl dirigentem. V l. 1966-68 byl sborníkem Žerotína. V r. 1968 emigroval a dirigoval více než 170 orchestrů po celém světě a v USA působil přes 25 let. V letech 2003-07 působil jako šéfdirigent České filharmonie

v Praze a též jako 1. dirigent Symfonického orchestru města Prahy. V r. 2007 získal na JAMU čestný akademický titul doctor honoris causa. Zemřel 25. 10. 2023 v Praze.

Před 30 lety - dne 8. ledna 1996 zemřel v Olomouci Mgr. Milan JIRÍČEK, speciální pedagog, logoped, ochotnický herec a odborný publicista.

Pocházel z Olomouce, kde se narodil 21. 10. 1931. Po absolvování Slovanského gymnázia v Olomouci a bývalé Fučíkovy školy vystudoval FF UP v Olomouci, katedru společenských věd a speciální pedagogiky. Jeho první pedagogické kapitoly se začaly psát na ZŠ Paseka, Lipina, Svatý Kopeček, Slavonín, Řepčín a škola s vadami sluchu na Kopečku (1972-91). Poté působil na oddělení inspekce pro speciální školy pěti okresů Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk a Vyškov. Hojně publikoval v odborném tisku u nás i v zahraničí. Ve volném čase hrál ochotnické divadlo v Jednotě divadelních ochotníků při Klubu Moravských železáren v Olomouci, které vystupovalo pod jménem Mrštíků.

Před 135 lety - dne 9. ledna 1891 se v Prostějově narodil PhDr. Jaroslav ČÍCATKA, hudební historik, sborníkem, středoškolský profesor a dramaturg olomouckého divadla.

Po maturitě odešel na univerzitu do Vídně, kde studoval obor čeština, němčina a hudební výchova. Před státnicemi musel odejít do války, kde se účastnil útoku na Lvov a byl na italské frontě. Po válce opět pedagogicky působil. V l. 1923-51 učil na České reálce a souběžně i na Slovanském gymnáziu v Olomouci. Hojně publikoval v Našinci, kde měl na starosti kulturní rubriku. V l. 1951-70 pracoval v hudebním oddělení Krajské lidové knihovny, kde byl od r. 1953 vedoucím oddělení. Vytvořil katalog hudebnin a gramofonových desek (ručně psané lístky, do r. 2000 vzácnost pro hudební znalce - se zrušením hudebního oddělení bylo zničeno). Autor asi 30 studií a několika bibliografií hudebních velikánů. Sepsal též historii olomouckého divadla (viz pozůstalost). Zemřel 12. 9. 1979 v Olomouci.

Před 185 lety - dne 10. ledna 1841 se v Hnojicích na Šternbersku narodil Lukáš ŠKODA, pokrokový rolník, veřejný a osvětový činitel.

Již v r. 1864 se stal zakladatelem Čtenářského spolku po roce přejmenovaném na Pěvecko-čtenářský spolek Vlastimil a od r. 1867 Vlastimil Hnojice. Zařídil i velké jeviště, namaloval kulisy. Spolek dosahoval vysoké úrovně a jeho činnost měla ohlas v širokém okolí. Členy spolku byli i občané ze Žerotína, Moravské Huzové, Štěpánova, Krnova, Přovic i Šternberka. Aktivní Škoda byl rovněž předsedou rolnické akciové sladovny v Žerotíně, členem Ústřední matice školské a dlouholetým starostou obce, a to v l. 1867-70 a 1876-88. Také byl předsedou Sboru dobrovolných hasičů, a to v l. 1882-84 i jeho velitelem. Byl štědrým mecenášem a zakladatelem nadace pro podporu nezaviněně zchudlých příslušníků obce hnojické. Nadaci odkázal obě své usedlosti, budovy i pozemky. Zemřel 31. 10. 1894. V r. 1934 mu byla slavnostně odhalena jako dosud jedinému občanu Hnojic na domě č. 4 pamětní deska s bronzovým portrétním reliéfem.

Před 75 lety - dne 10. ledna 1951 se v Ostravě narodil Mgr. Jan SLAVOTÍNEK, filolog, vysokoškolský pedagog, redaktor a editor.

Po vysokoškolských studiích na Pedagogické fakultě v Ostravě pracoval jako redaktor Československého rozhlasu. Několik let byl správcem hukvaldského hradu, o němž vydal v r. 1990 studii. Pak působil jako redaktor v nakladatelství IRIS ve Frýdku Místku a posléze ve vydavatelství UP v Olomouci. Ve volných chvílích se věnoval svým literárním a uměleckým láskám. Studoval archivní materiály, pozůstalostní spisy, korespondenci a jiné dokumenty k vydání vzpomínkových knih o velikánech naší doby. Editoricky připravil knihy: Tajemství smrti (1995,1996), Stýskání mé je vývěr vod (1999) o Jiřím Jílkovi, Svými kořeny se dotýkáme hvězd (2003) o Tomáši Černouškovi, přičinil se též o vydání knižních vzpomínek Ludvíka Kundery. Zpracované má také pozoruhodné přednášky o Jiřím Wolkerovi, Josefu Dobrovském, O. F. Bablerovi, Maxu Švabinském, Leoši Janáčkovi a dalším. Koncem 90. l. působil jako asistent katedry českého jazyka na PdF UP v Olomouci. Spolupracuje s literárními redakcemi v rozhlase, s moravskými nakladateli a s Literárním klubem v Olomouci. Jeho přednášky se těší velkému zájmu studentů i kulturní veřejnosti.

Jubilantovi srdečně gratulujeme a přejeme mu hodně zdraví a tvůrčího elánu!

Před 40 lety - dne 11. ledna 1986 zemřel v Sadské u Nymburka Dr. Ing. František LERCHE, významný hipolog, dostihový jezdec, chovatel koní, fotograf a ředitel dvou významných hřebčinců v Kladrubech a v Napajedlech.

Pocházel ze Skaštic, kde se narodil 10. 6. 1907. Po absolvování gymnázia v Kroměříži, vystudoval VŠZe v Brně. Následně prošel bohatou odbornou praxí v ústavě pro chov koní v Tlumačově, Topolčiankách a Kladrubech nad Labem. V l. 1949-60 působil jako ředitel Národního hřebčína v Kladrubech nad Labem a poté v l. 1960-76 byl ředitelem hřebčína v Napajedlech. Důchod prožíval téměř 10 let v Sadské. Výborně fotografoval zejména plemenné hřebce v Kladrubech a jeho

bělouše. V r. 1951 vyšla jeho kniha Hlavní plemenící státního hřebčince v Kladrubech (1918-1948), poté vydal spolu s Václavem Michalem knihu Chov koní (1956). V témže roce vyšla kniha Starokladrubský kůň, v r. 1959 publikace Naše koně - československé chovatelství, kde prezentoval část svého archivu. Je též spoluautorem knihy Odchov hříbat (1958, s Pavlem Novákem). Jako dostihový jezdec jezdil několik let do Olomouce na tréninky, kde byla výborná dostihová dráha.

Před 115 lety - dne 13. ledna 1911 se v Olomouci narodila Milada PETŘKOVÁ, učitelka.

Dcera učitele Josefa Petřka (1881-1943) a sestra Vladimíra Petřka, pravoslavného duchovního, který po boku biskupa Gorazda chránil parašutisty za heydrichiády v pražském kostele. Rodová tradice jí přiměla věnovat se pedagogické činnosti. V r. 1930 absolvovala Učitelství ústav v Olomouci, poté působila v Těšeticích. V l. 1937-41 učila češtinu, literaturu a občanskou nauku na měšťanské škole ve Velkém Týnci. Pak přešla na školu v Holici u Olomouce, kde byla v r. 1942 zatčena. Naposledy byla vězněna v koncentračním táboře Osvětim, kde byla postřelena opilý příslušníkem SS. Těžkému zranění podlehl 24. 4. 1943. Základní škola ve Velkém Týnci nese ve svém názvu její jméno.

Před 105 lety - dne 13. ledna 1921 zemřel v Kroměříži Emanuel BRONEC, historik, osvětový pracovník a středoškolský pedagog.

Pocházel z hornického městečka Krásná Hora nad Vltavou, kde se narodil 13. 7. 1853. V l. 1876-86 byl suplujícím profesorem Slovanského gymnázia v Olomouci, kde učil dějepis a češtinu. Poté působil na gymnáziu v Kroměříži.

Před 130 lety - dne 14. ledna 1896 se na Svatém Kopečku u Olomouce narodil Karel SVOLINSKÝ, český malíř, vysokoškolský pedagog, ilustrátor.

Do čtrnácti let žil na Svatém Kopečku a v Lošově. Měšťanskou školu navštěvoval ve Velké Bystřici. Jeho babička a dědeček z tatínkovy strany bydleli v Radíkově. Vztah k rodnému kraji, hanáckému folklóru se projevuje v celém jeho díle. Studoval na pražské Uměleckopřemyslové škole u profesorů Štěpána Zalešáka, Bohumila Kafky a Františka Kysely, od r. 1945 působil na této umělecké škole sám jako pedagog. Byl členem Spolku výtvarných umělců Mánes a Sdružení českých umělců grafiků Hollar. Motivy pro svou tvorbu hledal především ve folkloru a přírodě. Kromě kresby se věnoval také volné a užité grafice, je znám jako autor mnoha československých známek i některých bankovek. Byl také scénografem a knižním ilustrátorem. V l. 1950-55 provádl výzdobu olomouckého orloje a v témže období působil též jako scénograf v olomouckém divadle. Jeho tvorbu je nutno také ocenit z botanického hlediska. Radí se k autorům zlatého fondu české botanické ilustrace. Už ve 30. l. 20. st. spolupracoval s F. A. Novákem na třech svazcích knihy Rostliny z edice Naše příroda v obrazech (1936-40). Později jeho ilustrace použil také Jaroslav Petrbok ve své knize pro děti nazvané Rostliny (1960). Na Slovensku ilustroval společně s Květoslavem Hískem i Malý atlas liečivých rastlín Ľudmily Thurzové (1963). Pro londýnské nakladatelství Spring Books vytvořil v r. 1963 ilustrace ke knize J. G. Bartona Wild flowers, pro pařížské nakladatelství Gründ opatřil v r. 1971 ilustracemi knihu Václava Jiráského Plantes; Atlas illustré. Zemřel 16. 9. 1986. V r. 2006 byla ještě vydána ve spolupráci s Nadací Karla Svolinského a Vlasty Kubátové ke 110. výročí narození a 20. výročí úmrtí Karla Svolinského kniha Rostliny a jejich půvab v ilustracích Karla Svolinského.

Před 165 lety - dne 15. ledna 1861 se v Náměšti na Hané narodil František Serafínský PROCHÁZKA, spisovatel, překladatel a knihovník.

Studoval Slovanské gymnázium v Olomouci, kde maturoval r. 1881. Poté začal studovat teologickou fakultu, ale v r. 1883 přešel na FF UK v Praze. Studoval latinu, řečtinu a češtinu, absolvoval r. 1887. Několik let působil na pražských školách a krátce na to se prosadil jako publicista. Mnoho let redigoval časopis Mladý čtenář i překládal z němčiny a francouzštiny. Od r. 1901 pracoval v Městské knihovně na Vinohradech. Byl členem České akademie. Jeho působení v kultuře před 1. sv. válkou bylo velmi bohaté. V literární tvorbě se nechal inspirovat rodištěm. Jeho nejzajímavější verše jsou básně pro děti, epigramy. Inspiroval se lidovou písní a tvorbou J. V. Sládka. Mnoho básní bylo zhudebněno.

Vydal přes 30 básnických knih. Je autorem lidové pohádky ve verších Ječmínke. Zemřel 28. 1. 1939 v Praze. Část jeho literární pozůstalosti je uložena ve sbírkovém fondu olomouckého muzea.

Před 100 lety - dne 16. ledna 1926 se v Blatci narodil František BARAN, houslista a hudební pedagog.

Přední první houslista Moravské filharmonie v Olomouci, kde působil v l. 1951-61. Byl též koncertním mistrem orchestru Hudebního divadla v Olomouci-Hodolany. V Divadle Oldřicha Stibora působil přes 20 let. V r. 1980 dostal Cenu O. Stibora. Zemřel 23. 12. 1982 v Olomouci.

Před 120 lety - dne 18. ledna 1906 se ve Štarnově narodil plk. Ing. Karel MORAV, vojenský odborník, astronom, vlastivědný badatel a spisovatel.

V Olomouci absolvoval českou reálku v r. 1925 a poté 2 roky studoval na Vojenské akademii v Hranicích. Své vzdělání si ve 30. l. minulého století rozšířil jako mimořádný posluchač brněnské techniky. Působil v československé armádě a v armádách kruzích proslul jako autor četných odborných statí ve vojenských časopisech a publikacích. V kruhu zasvěcených byl znám jako účastník odboje. V r. 1945 byl jmenován prvním českým velitelem města Šternberka a působil zde do října t. r. V r. 1948 byl z armády propuštěn a v období l. 1949-51 vězněn na Mírově. Po řadě různých zaměstnání se v r. 1957 stal odborným pracovníkem olomoucké hvězdárny, kde působil až do důchodu. Morální rehabilitace a povýšení do hodnosti plukovníka se dočkal až v r. 1992. V posledních letech svého života pobýval v Domově důchodců v Olomouci - Chválkovicích, kde zemřel 21. 4. 1993.

Badatelské, literární i překladatelské činnosti se věnoval už v době války a zůstal jí

věrný až do začátku 80. l. Zprvu se zajímal o genealogii svého rodu a později o historii, místopis Šternberka i dějiny rodiště. Jeho zajímavé články jsou na stránkách vlastivědného časopisu Zprávy Vlastivědného muzea v Olomouci v období l. 1957-75, v ročenkách Okresního archivu v Olomouci v l. 1975-83 a v několika dalších periodikách. Všechny jeho práce jsou v rukopisech uloženy v olomouckém archivu. V r. 2002 vyšla prostřednictvím Městské knihovny ve Šternberku velmi zajímavá publikace nazvaná Staré šternberské obrázky, která publikuje zajímavosti a drobnosti ze šternberských dějin. Dalšími historickými prózami, které získaly své čtenáře, jsou knihy Bloudění Marty vojandy (2000) a Zlý sen (2005).

Před 90 lety - dne 20. ledna 1936 zemřel v Olomouci Tomáš Michal KAMENÍČEK, řádový kněz a pedagog.

Pocházel z Krnova u Štěpánova, kde se narodil 3. 4. 1862. Studoval v Olomouci a v osmnácti letech byl přijat do řádu svatého Dominika, kde dostal řádové jméno Michal. Vystudoval filozofii a teologii na řádové škole ve Vídni, kde byl r. 1885 vysvěcen na kněze. Dosáhl hodnosti lektora filozofie. Učil na řádových učilištích. V Olomouci přednášel filozofii a sociologii. Pravidelně kázal v dominikánském kostele Panny Marie.

Před 200 lety - dne 24. ledna 1826 se narodil ve Vídni Anatol hrabě D'ORSAY, kněz, kanovník, vlastivědný činitel.

Po studiu v Kroměříži, Mikulově a Olomouci, kde byl v r. 1849 vysvěcen na kněze, se stal r. 1851 kaplanem u sv. Mořice v Olomouci, r. 1856 farářem v Kojetíně a od r. 1881 kanovníkem v Olomouci. Ve své rezidenci dal k dispozici několik sálů pro muzejní sbírky právě vznikající Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci, což bylo v nynější Křížkovského čp. 12, kde byl samostatný vchod v 1. patře. V r. 1883 se stal prvním předsedou VSMO, byl členem všech spolků českých. Zemřel 30. 6. 1894 v Olomouci.

Před 100 lety - dne 24. ledna 1926 se v Olomouci narodil ThMgr. Dušan ČAPEK, teolog a redaktor.

Po maturitě na Slovanském gymnáziu v Olomouci v r. 1945 odešel studovat do Prahy Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu. V l. 1950-55 byl zde i asistentem, do r. 1986 vykonával funkci tajemníka fakulty. Souběžně od r. 1953 byl redaktorem Kostnických list a později šéfredaktorem evangelického týdeníku Kostnické jiskry. Zemřel 9. 2. 2005 v Praze.

Před 150 lety - dne 25. ledna 1876 se v Brušperku narodil Mons. Vincenc HORÁK, kněz, teolog, pedagog a komunální politik.

Po absolvování Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži studoval bohosloveckou fakultu v Olomouci, kde byl i r. 1899 vysvěcen na kněze. Působil v Charvátce a na teologické fakultě v Olomouci. Od r. 1907 se stal profesorem náboženství na reálce a poté na reálném gymnáziu, kde působil až do r. 1936. Po celou dobu první republiky zastával též úřad náměstka starosty v Litovli. V l. 1938-46 byl starostou města Litovel. Za zásluhy byl jmenován čestným občanem města Litovel. Zemřel 23. 12. 1960 v Litovli.

Před 125 lety - dne 26. ledna 1901 se narodil v bosenské Zenici Otto František Babler, básník, knihovník a překladatel.

Tatínek, který byl v tamních nhnedouhel-ných dolech účetním brzy zemřel, a tak se maminka s dvěma dětmi vrátila začátkem války v r. 1915 na Moravu. Otto se naučil v Sarajevu, kam chodil do školy několika řečem, vedle češtiny i němčině a srbochorvatštině. V Olomouci studoval na německé reálce, přitom se naučil ještě francouzsky, anglicky, polsky a italsky. Po maturitě se rozhodl pro svobodné povolání literárního překladatele. V r. 1923 vydal svou první knížku Písničky polské básničky Marje Konopnické. O 3 roky později se stal vydavatelem vlastní knihomilské edice Hlasy. Do jednotlivých svazků zařazoval své překlady. Do r. 1948 vydal celkem 48 svazků jmenované edice. Denní postřehy a názory na svět kolem nás psal do velké rukopisné knihy zvané Oblázky. Nádherné aforismy, citáty, sentence a myšlenky jsou dodnes ozdobou mnoha knih s citátovou tematikou. Jeho zásluhou se stalo jméno Samotišky známé v literárním světě. Ze svatokopecské pošty mu byla doručována rozsáhlá korespondence z evropských i zámořských zemí, od tvůrčích literátů, vědců i nakladatelů. V docházejících zahraničních časopisech nacházel ukázky tvorby básníků jiných národů. Jeho drobné překlady jdou do několika tisíců. Úplný soupis jeho tvůrčí práce se dosud nepodařilo pořídit. Do němčiny překládal a v cizině publikoval poezii našich básníků, především ve švýcarském periodiku Dit Tat a v několika antologiích vydaných v Německu. Za tuto práci mu vzdali dík mnozí naši básníci. V r. 1949 získal Václavkovu literární cenu města Olomouce, v r. 1967 literární cenu Svazu čs. spisovatelů a rok poté literární a kulturní cenu olomoucké ONV. Patřil k velkým milovníkům přírody, denně chodil na procházky do okolí, o víkendech na Bouzovsko, Zábřežsko i do Beskyd. Zemřel 24. 2. 1984 v Olomouci.

V r. 1998 mu byla udělena Cena města Olomouce in memoriam v oblasti literatura. S jeho myšlenkami se můžeme setkávat i v 90. l., když vycházely útlé svazečky nazvané Myšlenky do kapsy 1-12, resp. souborné vydání Slovník myšlenek (2003). V obou případech bylo čerpáno z rukopisné knihy Oblázky, kam autor zaznamenával své myšlenky do posledních dnů.

Před 5 lety - dne 26. ledna 2021 zemřela v Olomouci Hana MACIUCHOVÁ, česká umělkyně divadelní i filmové scény a rozhlasového světa.

V r. 2025 jsme vzpomněli její nedožitě 80. narozeniny v olomouckém Moravském

divadle. Narodila se ve Šternberku 29. 11.1945. Vyrůstala v uměleckém prostředí, protože její rodiče byli činí v ochotnickém divadle. Koncem 40. l. se rodina přestěhovala do Olomouce, kde absolvovala gymnázium. V r. 1964 odešla studovat DAMU do Prahy. Již během studií začala hrát v Divadle Za branou. V r. 1971 získala angažmá ve Vinohradském divadle. Kromě mnoha divadelních rolí se zapsala i do srdcí televizního diváka seriály Krkonošské pohádky, Chalupáři, Žena za pultem, Nemocnice na kraji města, Ulice, Náves, Příkopy ad. Životním partnerem jí byl o 20 let starší herec Jiří Adamíra (1926-93). V l. 1994-2004 vyučovala na Státní konzervatoři v Praze. V l. 2007-10 získala cenu TÝTÝ, v anketě Hvězda mého srdce (2008) byla zvolena mezi desítku nejoblíbenějších hereček. V r. 2009 se stala Ženou roku ANNO a dvakrát zvítězila v anketě Neviditelný herec o nejpůvodnější herecký výkon v Českém rozhlasu. V r. 2010 dostala několikero dalších ocenění: Cenu města Olomouce za rok 2009, v září t. r. převzala na hradě Šternberk Čestné občanství města Šternberka a u příležitosti státního svátku dostala od prezidenta republiky Václava Klause dne 28.10. Medaili Za zásluhy III. stupně v oblasti kultury. V roce 2014 získala na Mezinárodním soutěžním filmovém festivalu pro děti a mládež v Horšovském Týnu hlavní ocenění festivalu za celoživotní přínos dětskému filmu Zlatou rařičku Juniorfestu 2014. Nejmilejší naše herečka se ráda vracela do provenience Olomouce, kde občas vystupovala s pořadem poezie v Galerii Anděl. Při vzpomínkovém večeru dne 29. 11. 2025 byla udělena Cena Hany Maciuchové. Prvním laureátem se stal Richard Pogoda, věhlasný hudebník a zpěvák i autor mnoha velmi čtivých fejetonů.

Před 80 lety - dne 27. ledna 1946 se narodila v Olomouci Eva ROMANOVÁ, provdaná GRAHAMOVÁ, krasobruslařka, která společně se svým bratrem Pavlem se stala sedminásobnou mistryní Československé republiky, dvojnásobnou mistryní Evropy a čtyřnásobnou mistryní světa v tanci na ledě.

Počáteční kroky na ledě a také svá první vystoupení prožívali na zimním stadionu v Olomouci. Jejich prvním a cílevědomým trenérem byl otec. Když byl v r. 1952 služebně přeložen do Prahy, stěhovala se celá rodina s ním. V Praze pokračovala jejich sportovní příprava v kategorii jednotlivců, pak v kategorii sportovních dvojic a posléze v tancích na ledě. V této disciplíně dosáhli největších úspěchů. Po ukončení závodní činnosti se stali prvními sólisty americké lední revue Holiday On Ice. V r. 1972 zahynul Pavel při autonehodě a Eva se záhy provdala za amerického krasobruslaře Jackie Grahama. Žila v americkém Texasu a v současnosti žije střídavě v Anglii a v České republice. V r. 2003 převzala na Klášterním Hradiisku Cenu města Olomouce v oblasti sportu za rok 2002. V obci Lipnice se do r. 2005 starala o svou maminku a po její smrti se manželé vrátili do Anglie, kde Eva zůstala i po manželově skonu. Stará se tam o holuby, hraje tenis a plave. Do Česka se pravidelně vrací v čase konání unikátních krasobruslařských závodů tanečních párů v Olomouci Memoriálu Pavla Romana. O svém životě napsala knihu Vzpomínky (2021). V r. 2023 u příležitosti státního svátku 28. října byla vyznamenána medailí Za zásluhy 1. stupně v oblasti sportu.

Před 30 lety - dne 30. ledna 1996 zemřel v Olomouci Eduard VESELÝ, hortulanus primus botanické zahrady, zahradnický odborník.

Pocházel z Bystřice pod Hostýnem, kde se narodil 28. 3. 1896. Zahradníkem se vyučil v bystrické zámecké zahradě barona Laudona. Poté odešel na zkušenou do zámeckých zahrad v Lešné a v Linci. V r. 1915 narukoval na ruskou frontu. Vrátil se těžce zraněn a jako částečný invalida nastoupil do arcibiskupské zahrady v Kroměříži. Byl vyslán na studium Vyšší zahradnické školy v Lednici a v r. 1923 byl jmenován okresním zahradníkem ve Strážnici. Externím studiem na Vysoké škole zemědělské v Brně dosáhl učitelské aproby pro výuku na zahradnických a vinařských školách. V r. 1925 byl přeložen do Horních Moštěnic na Přerovsku. Do Olomouce přišel v r. 1928 s pověstí uznávaného odborníka. Ujal se správy olomouckých městských sadů a v krátké době se stal spolupracovníkem starosty města JUDr. Richarda Fischera v oblasti parkových úprav a poradcem arcibiskupa dr. Leopolda Prečana. Jeho odborná erudice mu otevřela cestu i do rodiny a okruhu přátel senátora JUDr. Mořice Hrubana. V r. 1929 poprvé vykvetla v olomouckém skleníku Victoria regia, jím vypěstovaná. V r. 1930 přebudoval a rozšířil palmový skleník. Za okupace se zapojil do katolického odboje. Po r. 1945 vedl zahradnický podnik Lotos na Nové Ulici. V r. 1947 uspořádal Krajskou výstavu zahradnických a školkařských expozic, na níž jeho kolekcebramborů a begonií získala zlatou medaili. Jako jedna z osobností křesťanského katolického hnutí byl po r. 1948 odsouzen, posléze zproštěn viny, ale nadále ponižován a nemohl pokračovat ve své práci. Rodinu živil dělnickou prací v kartonážce, kde jej objevil botanik dr. Otto Mrkos. Díky němu se pak dostal k budování univerzitní botanické zahrady. Na sklonku života žil v Domově důchodců ve Chválkovicích.

Před 100 lety - dne 31. ledna 1926 se v Novém Jičíně narodila Anna GRMELOVÁ, roz. PORUBSKÁ, malířka, grafička a ilustrátorka.

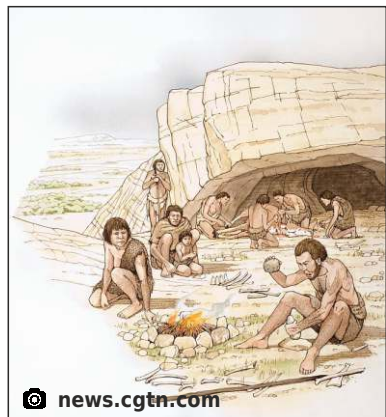
Studovala Školu umění ve Zlíně, kterou absolvovala v r. 1949. Poté se vrátila do rodiště, kde pracovala jako výtvarnice v novojičínském Tonaku. Po přestěhování do Olomouce v r. 1953 se věnovala mateřským povinnostem a volné grafice, knižní ilustraci a tvorbě exlibris. Ilustrovala více než 40 knih, např. od Jaroslava Kanyzy, Jaromíry Kolárové, Heleny Lisické, Jana Rohleny, Oldřicha Sirovátky, Oldřicha Šulěře a dalších literátů. V l. 1960-2000 vytvořila přes 400 knižních značek převážně technikou dřevorytu. Orientace na grafiku jí přinesla řadu uznání. V r. 1966 na Euro-exlibris Olomouc a na II. Bienále užité grafiky v Brně, v r. 1968 jí byla udělena 2. cena na mezinárodní výstavě grafiky Juan Sedó Peris Hencheta v Barceloně. Od r. 1963 obesílala řadu výstav na Moravě i v zahraničí. Samostatně vystavovala mj. v Prostějově, Chrudimí, Praze a Brně. Od 80. l. se zabývala zejména tvorbou monumentálních dřevěných reliéfů, které zdobí různé společenské interiéry. V Olomouci jsou k vidění na Univerzitě Palackého, ve Fakultní nemocnici, v hotelu Flora i jinde. Z každého jejího obrázku, novoročenky či ilustrace na nás dýchne krása přírody, poezie i pohádka. Zemřela 8. 7. 2000 v Olomouci.

Rubriku sestavila Hana Ševčíková

ARCHEOLOGICKÁ AKTUALITA

Naši předci ovládali oheň mnohem dříve, než jsme si mysleli

Archeologové v Barnhamu v britském Suffolku objevili 400 000 let staré propálené sedimenty a ohněm popraskané pazourkové sekerky spolu se dvěma

news.cgtn.com

úlomkou pyritu – minerálu, který se v pozdějších obdobích používal k vykřesávání jisker pomocí pazourku. Objev naznačuje, že lidé uměli rozdělovat oheň asi o 350 000 let dříve, než se dosud předpokládalo.

Schopnost rozdělovat a udržovat oheň představuje klíčový moment ve vývoji lidstva. Oheň poskytoval teplo, ochranu před predátory a umožňoval vaření, což lidem značně rozšířilo výběr dostupných potravin.

Doklady o ohništích na místech obývaných lidmi sahají sice až do doby před více než milionem let, určitě přesný okamžik, kdy se lidé naučili oheň sami vyrábět, je však náročné. Naši předkové nejspíš nejdříve využívali náhodné lesní požáry, které samy vznikly, a teprve mnohem později se naučili oheň zakládat záměrně.

Předchozí důkazy o raném rozdělování

ohně pocházely z neandrtálských nálezů ve Francii z doby před 50 000 lety. Tam nalezené pazourkové nástroje se zřejmě používaly ke křesání o pyrit za účelem vytvoření jiskry. Nové důkazy, které objevil profesor Nick Ashton, archeolog z Britského muzea a University College London, se svými kolegy však naznačují, že k úmyslnému rozdělování ohně mohlo docházet již před 400 000 lety.

V anglickém Barnhamu archeologové našli v dávných vrstvách propálené sedimenty spolu s nástroji poškozenými žárem, což dokládá, že zde lidé oheň kontrolovali. Rozhodující je však až nález dvou úlomků pyritu. Tento minerál je totiž v dané oblasti vzácný, což badatele vedlo k domněnce, že sem byl dopraven záměrně jako součást sady na rozdělování ohně.

Tato zjištění dokládají komplexní cho-

vání tehdejších obyvatel Barnhamu. Je zřejmé, že tyto lidé rozuměli vlastnostem minerálů a dokázali je využít ve svůj prospěch. Ovládnutí ohně jim přineslo mnoho výhod včetně možnosti vařit a vedlo k pokroku v dalších technologiích, jako byla výroba lepidel pro osazování kamenných či kostěných nástrojů do rukojetí.

Lidé, kteří před 400 000 lety rozdělovali oheň v Barnhamu, byli podle stavby nalezených kosterních pozůstatků pravděpodobně raní neandrtálci. Schopnost vytvářet a ovládat oheň je jedním z nejdůležitějších zlomových bodů v lidské historii. Tento mimořádný objev posouvá tento okamžik o celých 350 000 let hlouběji do minulosti.

Vendula Vránová

LIDOVÉ OKÉNKO

Příběh sáněk

Historie sáněk je fascinující v tom, že jde o nejstarší známý dopravní prostředek. Sáně nebyly v minulosti jen zimní radovánkou, ale klíčovým nástrojem k přežití v drsných podmínkách severu a hor.

Většinu z nás dnes při slově „sáně“ napadnou dětské radovánky na kopci za vsí. Historie tohoto prostředku je však mnohem hlubší a sahá až do doby ledové, konkrétně do období mezolitu (střední doby kamenné), tedy do doby zhruba 7 000 až 8 000 let před naším letopočtem. Sáně jsou totiž skutečně nejstarším známým dopravním prostředkem, který lidstvo používalo dlouho před vynálezem kola. V severní Evropě a na Sibiři byly nalezeny zbytky dřevěných lyžin, které sloužily k tažení nákladů po sněhu a bažinách. Zatímco jinde lidé teprve začínali obdělávat půdu, lovci na severu už měli „technologie“, která jim umožňovala efektivně stěhovat celé tábory po ledových pláních.

Zatím absolutně nejstarší doložený nálezy pocházejí z finského města Heinola. V tamních rašeliništích se díky nedostatku kyslíku dochovala lyžina saní z borovicového dřeva, jejíž stáří je zhruba 9 000 let. Nešlo o sáně, jaké známe dnes, ale o jednoduchý dlouhý smyk (větve nebo opracovaná prkna, na které se upevnil úlovek nebo dřevo). Tato lyžina má na spodní straně drážku, které snižovaly tření a pomáhaly udržet směr v zasněženém terénu.

Další velmi významné doklady pocházejí z oblasti jezera Sindor v severním Rusku z období cca 6 000 př.n.l. Archeologové zde objevili desítky fragmentů saní a lyží. Nálezy ukazují, že už tehdy existovalo několik typů saní – od lehkých ručních až po robustnější, určená k tahu

zvířaty (pravděpodobně psy nebo soby).

Možná vás překvapí, že sáně nebyly jen výsadou zasněženého severu. Starí Egypťané je používali ke stavbě pyramid. Egypt nabízí nejstarší vyobrazení a zachovalé exempláře komplexních saní.

V hrobkách z období Staré říše (2 700 – 2 200 př.n.l.) jsou na stěnách detailní malby, jak stovky dělníků táhnou obrovské sochy a kamenné bloky na dřevěných sáních. V muzeu v Káhiře jsou uloženy skutečné dřevěné sáně nalezené v blízkosti pyramid v Dahšúru, které sloužily k přepravě pohřebních lodí.

Technický trik: Egypťané zjistili, že když písek před sáněmi mírně navlhčí, tření se sníží a těžký náklad se pohybuje mnohem snadněji. Sáně byly tehdy jedinou cestou, jak přepřít kameny vážící desítky tun, které by tehdejší dřevěná kola okamžitě rozdrtila.

V této části světa používali sáně, ještě před starověkými Egypťany, lidé v Mezopotámii. Z oblasti Uru (dnešní jižní Irák) pocházejí důkazy, že sáně byly používány k přepravě nákladů ještě dříve, než se zde začaly masivně používat vozy s koly, před cca 3 500 př.n.l. Často se zde sáně používaly i v rituálním kontextu (pohřby panovníků).

Ve středověku a raném novověku se sáně rozdělovaly na dvě cesty: pracovní a reprezentativní. Zatímco vesničané v zi-

mě stahovali z lesů dříví na jednoduchých „vláčkách“, šlechta si potrpěla na luxus. Zimní vyjíždky na sáních byly společenskou událostí číslo jedna.

V 18. století dosáhly sáně vrcholu zdob-

Kračky: Malé ruční sáně, na kterých se v lednu vozilo krmení dobytka nebo nákupy z trhu.

Koněspřežné sáně: Velké sáně pro celou rodinu, často vybavené zvonky (rolničkami). Ty neměly jen okrasnou funkci – v mrazivé tiché krajině musely varovat ostatní, že se blíží rychle jedoucí potah, který na sněhu není slyšet a nejde ho snadno zastavit.

medievaleuropeilluminated.blogspot.com

Vikinské sáně z pohřební lodi Oseberg, 9. století

nosti. Byly vyřezávané do podob draků, labutí nebo lvů, zdobené zlatem a vystlané kožšinami. Tehdejší „vozový park“ na zámcích v zimě prostě jen vyměnil kola za lyžiny.

V lidovém prostředí se vyvinulo několik specifických typů saní:

Vláčky (Smyky): Nejjednodušší konstrukce pro svážení dřeva z hor. Často se na nich jezdilo i „na divoko“, což bylo nebezpečné řemeslo.

Věděli jste, že...?

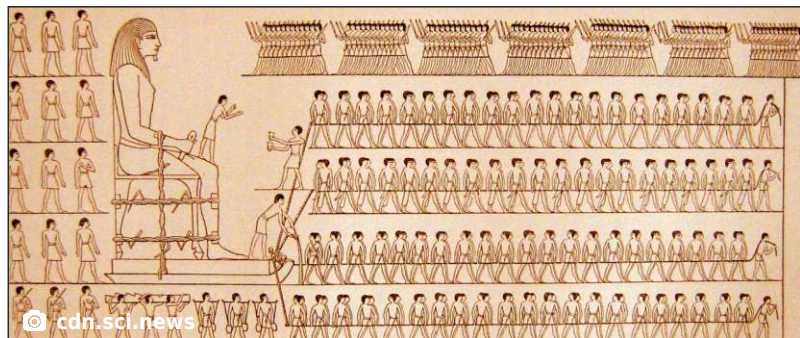
...sáně se v mnoha kulturách používaly i při pohřbech. Věřilo se, že cesta na druhý svět je hladší a důstojnější, pokud je tělo vezeno na sáních, i kdyby zrovna nebyl sníh. Tento zvyk se držel v některých částech Ruska a Skandinávie až do 19. století.

...Vikingové byli mistři tesaři a jejich sáně patří k technologickým i uměleckým vrcholům raného středověku. Pro obyvatele Skandinávie byly v zimě stejně důležité jako jejich slavné lodě v létě. Nejslavnější a nejlépe zachované vikingské sáně byly nalezeny v Norsku v pohřební lodi Oseberg (z roku 834 n. l.). V lodi byly nalezeny hned tři bohatě zdobené kusy – jsou pokryty propletenými zvířecími motivy a mýtickými výjevy. Byly vyrobeny převážně z bukového a dubového dřeva. Lyžiny byly k samotné korbě připevněny pomocí kožených provazů a dřevěných kolíků, což saním dodávalo pružnost při jízdě po nerovném terénu.

...sáně měly svůj vlastní „tempomat“? Aby sáně v prudkých kopcích nepředběhly koně, používali horalé tzv. „šupky“. Byly to těžké řetězy nebo větve uvázané pod lyžiny, které sáně brzdily třením.

...v 18. století se na sáních „randilo“? Vyjíždky na sáních byly pro mladé lidi jednou z mála příležitostí, jak být spolu bez přísného dohledu rodičů. Existovala dokonce etiketa, která říkala, že pokud se sáně s párem převrhnou do sněhu (často úmyslně!), má mladík právo dívku políbit.

Vendula Vránová

cdn.sci.news

KAPSÁŘ

Ve světovém měřítku bohatství patří Česko k bohatým zemím a v evropském měřítku jsme mírně nadprůměrní. Statistická data ale nikdy nevyjadřují pocit reálného člověka, konstatuje bývalý guvernér ČNB Jiří Rusnok. V malé otevřené ekonomice, jako je ta česká, podle něj nelze příliš přeceňovat roli vlády. „A je to svým způsobem dobře, protože my v té kvalitě vládnutí neexcelujeme.“

Zavedte ve veřejném školství, a zejména v mateřských školách, výuku slovenštiny. K tomu Českou republiku vyzval poradní výbor Rady Evropy. Podle ministerstva ale není po výuce poptávka.

V posledních týdnech se především na sociálních sítích masivně šířil trend „six seven“ (šest sedm). Byl populární především mezi dětmi a teenagery s dlaněmi otočenými směrem nahoru. Co vlastně znamená? Něco ve smyslu „tak nějak“ (přesněji je anglický výraz „so so“). Jde o sebeidentifikaci generace alfa, tedy dětí narozených po roce 2010. Termín „six seven“ se objevil v písni Doot Doot (67) amerického rappera Skrilla. Vydal ji loni v únoru. Druhým pramenem trendu je pak americký basketbal. Populární hráč NBA LaMelo Ball z týmu Charlotte Hornets ze Severní Karolíny měří přesně šest stop a sedm palců, tedy dva metry. Před „six seven“ na podobném principu fungovalo například slovo skibidi nebo různé formy takzvaného italského brainrotu.

Na nákup nového bytu o ploše 70 metrů čtverečních v Praze je potřeba 14,8 průměrných ročních mezd. To je o 0,7 roční mzdy méně než v první polovině letošního roku, současně ale o přibližně pět ročních výdělků více než před deseti lety. Nákup bytu v Praze tak nadále zůstává nejméně dostupný mezi evropskými metropolemi.

Firmu ČSA, která vlastní leteckou společnost Smartwings, pravděpodobně koupí turecké nízkonákladové aerolinky Pegasus Airlines.

Z českého elektromobilu je hit. Je druhým nejprodávanějším EV v Evropě. Od začátku letošního roku Škodovka vyrobila přes 100 tisíc vozů modelu Elroq. Navíc získal ocenění Auto roku v Německu.

Sparta se v utkání 18. kola fotbalové ligy opět trápila, přesto nakonec v Olomouci vyhrála 1:0 díky gólu Rrahmaniho z 88. minuty. V té době měla hrát už v deseti, ani rozhodčí Volek ale nenašel odvahu k tomu, aby vyloučil letenského hráče, a Mannsverkovi odpustil jednu žlutou kartu. V prvním poločase zrušil trefu Sigmy po kisku brankáře Vindahla VAR. V Lužických horách se po letech začala objevovat kočka divoká, uvádí Akademie věd České republiky.

Austrálie naostro spouští radikální experiment. Otáčí pravidla hry a nařizuje sítím jako Instagram, YouTube nebo TikTok, ať se samy postarají o odpojení dětí do 16 let. Firmy kvůli pokutám zmrazují účty, teenageři hledají klíčky. Robotický vlk s rudě svítícíma očima, hlasitým vytím a umělou inteligencí generovanými zvuky účinně plaší šelmy a jeho obliba rychle roste i mimo Japonsko.

Mezi mladými prudce roste užívání nikotinových sáčků a žvýkacího tabáku. Podle terapeuta a adiktologa Rastislava Žemličky po nich sahají už i třináctileté děti. Odhalit takové produkty ovšem bývá složité, jelikož se s nimi nepojí viditelný kouř ani citelný zápach jako v případě cigaret. Riziko vzniku závislosti a zdravotních dopadů je však srovnatelné, ne-li vyšší.

Evropská unie se dohodla, že do roku 2040 sníží emise skleníkových plynů o 90 procent oproti úrovni z roku 1990. Odložila také zavedení systému nových emisních povolenek ETS2 až na rok 2028.

Ačkoliv by se podle předvolebních debat mohlo zdát, že česká ekonomika je na tom poměrně bídě, letos podle většiny odhadů vzroste asi o 2,5 procenta. A i když se stále potýká s řadou strukturálních problémů, prestižní britský týdeník The Economist ji aktuálně zařadil na šestou pozici žebříčku ekonomik, kterým se letos dařilo nejvíce. První místo patří Portugalsku, na dalších příčkách jsou Irsko, Izrael, Kolumbie a Španělsko, které v hodnocení časopisu zvítězilo loni.

Letošní rok se do českých demografických statistik zapíše černým písmem. Už loni rodiny přivítaly na svět nejméně novorozenců od dob Marie Terezie, zhruba 84 tisíc. Předběžná data za letošní rok však naznačují, že propad ne-

končí a Česko s vysokou pravděpodobností poprvé v historii pokoří hranici 80 tisíc narozených dětí za rok. Počet obyvatel České republiky za letošní tři čtvrtletí klesl o 12 300 na 10,9 milionu. Počet zemědělských převážil nad narozenými za toto období nejvíce od vzniku Česka.

Nedělní večer 14. prosince v nejlidnatějším australském městě Sydney provází zvuk policejních sirén a zásah dalších záchranných složek. Krátce po půl sedmé místního času (půl deváté ráno středoevropského času) zaútočili dva lidé střelnými zbraněmi na dav lidí. K útoku došlo na jedné z nejoblíbenějších pláží ve městě, na známé Bondi Beach. Policie vyzvala veřejnost, aby se místu i posléze během večera vyhýbala kvůli hrozbě bombového útoku. Na místě zahynulo dvanáct lidí včetně jednoho z pravděpodobných střelců, dalších nejméně 29 je zraněných.

Cenné kovy sbíral nejen se Spartou, ale také s národním týmem. Český hokej však v pondělí zasáhla smutná zpráva. Ve věku 79 let zemřel mistr světa z Prahy 1972 Josef Horešovský.

Unijní lídři se v Bruselu shodli na půjčce Ukrajině ve výši devadesáti miliard eur, Česko se na ní ale nepodílí. Po čtrnácti hodinách jednání souhlasilo s půjčkou všech 27 zemí, Česko, Maďarsko a Slovensko jsou však ze závazku vyňaty. Český lyžař Jan Zabystřan dosáhl historického úspěchu. V italské Val Gardeně jako první Čech v historii zvítězil v závo-

du Světového poháru. Zabystřan se díky vítězství posunul v žebříčku superobřího slalomu z 23. místa na průběžně pátou pozici. V celkovém hodnocení Světového poháru mu patří 19. místo. Výsledky super-G 1. Jan Zabystřan (CZE) 1:24,86 2. Marco Odermatt (SUI) +0,22 3. Giovanni Franzoni (ITA) +0,37 4. Nils Allegre (FRA) +0,44 5. Mathieu Baillet (FRA) +0,47

Po téměř šesti dekadách zkompletují nejstarší a nejdelší českou dálnici. Silničáři v pátek 19. prosince zprovoznili desetikilometrový úsek D1 mezi Přerovem a Říkovcem. Šoférům se tak otevírá víc variant při cestě napříč Českem. Česká fotbalová reprezentace má nového trenéra. Stal se jím Miroslav Koubek, který se okamžitě do role vrhá a připravuje se na náročnou baráž o MS.

Silnější večer v pohárové Evropě (se šťastným koncem) už těžko zažijete. Když olomoučtí fotbalisté šli po domácí porážce 1:2 s Lechem Poznań zklamaní pod kotel nespokojených fanoušků vyřít si příčiny konce v Konferenční lize, zničehonic se tvrdá kritika změnila v postupovou oslavu, aniž by s tím kdokoli počítal. „Dostávali jsme čoud od fanoušků, že jsme nepostoupili, a během vteřiny jsme byli za hrdiny. Tady je krásné vidět, co přináší fotbal,“ nechápavě se usmál stoper Jan Král, autor gólu, který – jak se zpětně ukázalo – poslal Hanáky do jarního play-off, v němž se utkají buď s anglickým Crystal Palace, nebo švýcarským Lausanne.

Připravil Petr Hanuška

Leden v Moravském

2. pá 19:00 V	● Tosca	G. Puccini	Opera*
3. so 19:00	● Natěrač	D. Churchill	Činohra
4. ne 14:30 NO	● Konečně jsi doma! aneb Papírové mauzoleum	M. Sýkora	Činohra
7. st 19:00	● Přelet nad kukaččím hnízdem	D. Wasserman	Činohra
Dramaturgický úvod od 18:15 hod.			
10. so 16:00 ZO	● Prodaná nevěsta	B. Smetana	Opera
11. ne 14:00	● Poznejte zblízka divadelní profesi – dirigent / Arter -50%		Workshop
12. po 19:00 A	● Tosca	G. Puccini	Opera*
13. út 09:30	● Zimní radovánky / Sedmička		Dílna pro děti
19:00 L	● La traviata / Arter -50% / Senioři -30%	G. Verdi	Opera*
15. čt 16:30	● Workshop dabingu s Vladkou Včelnou		Workshop
17:00	● Zimní výtvarná dílna pro děti / Sedmička		Dílna pro děti
19:00	● Labutí jezero / Benefiční představení	P. I. Čajkovskij	Balet
16. pá 16:30	● Workshop dabingu s Vladkou Včelnou		Workshop
19:00	● Labutí jezero	P. I. Čajkovskij	Balet
19:00	● Královny / Sedmička	R. Vencel, M. Doleželová	Činohra
17. so 19:00	● Láska mezi nebem a zemí	P. Valentine	Činohra
18. ne 09:00	● Pohyb, tělo, přítomnost / Sedmička / Arter -50%		Workshop
16:00 YO	● Andělé mezi námi	F. Langer	Činohra
21. st 19:00	● Liška B. / Derniéra / Arter -50%	R. Těsnohlídek, M. Krobot, L. Smékal	Činohra°
23. pá 19:00 P	● Evita / Premiéra	A. L. Webber	Muzikál
24. so 09:30	● Jak se dělá divadlo? / Sedmička		Workshop
19:00	● V hlavní roli JÁ / Sedmička		Mono-stand-up-drama
19:00 X	● Evita	A. L. Webber	Muzikál
25. ne 19:00	● Koule / Arter -50% / Senioři -30%	D. Drábek	Činohra
26. po 19:00 K	● Kati	M. McDonagh	Činohra
27. út 19:00 B	● ELA! / Dramaturgický úvod od 18:15 hod.	F. Tailor, T. Syrovátka	Činohra
28. st 19:00 C	● Pták Ohnivák / Svěcení jara	I. Stravinskij	Balet
29. čt 19:00	● Dokud nás lež nerozdělí / Sedmička	J. DiPietro	Činohra
19:00 D	● Pták Ohnivák / Svěcení jara / Rodinné divadlo	I. Stravinskij	Balet
30. pá 19:00 V	● Chvilky / Arter -50%	B. Parkanová	Činohra°
31. so 09:00	● Víkendový workshop muzikálu / Arter -50% / Sedmička		Workshop
19:00	● Sluha dvou pánů	C. Goldoni	Činohra

* v italském originále s českými a anglickými titulky
° představení bez přestávky

www.moravskedivadlo.cz
tel.: 585 500 500

divadle Olomouc

